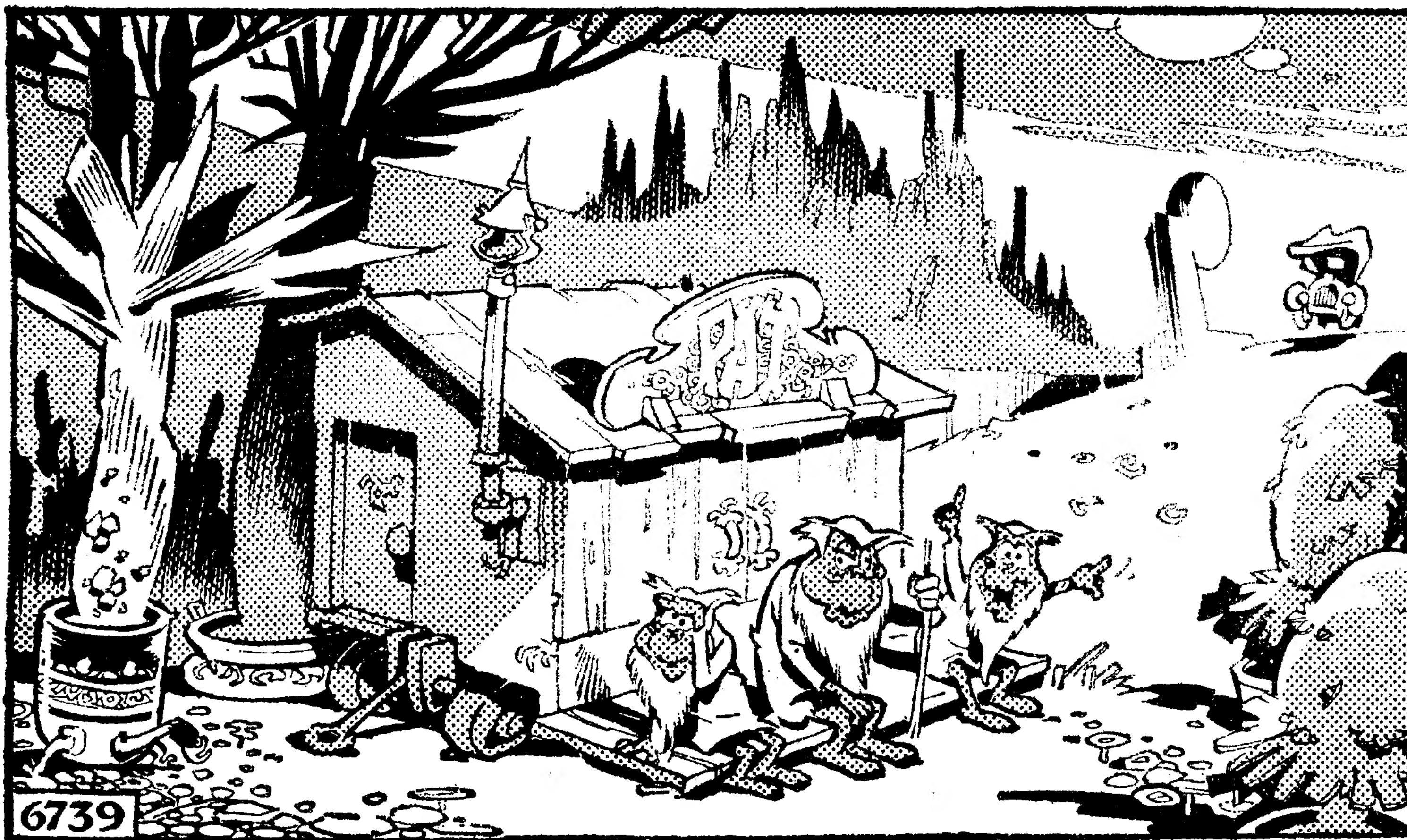

Ergens ten zuiden van de Zwarte Bergen ligt Moronië, het land waar de patten bloeien en waar de zoete geuren van bokelbloesem de lucht bezwangeren. Tot voor kort was de uitvoer van fruit de enige bron van inkomsten, maar sinds de streek door vakantiegangers ontdekt werd, bloeide er een geduchte toeristenindustrie op, die een voorbeeld voor de gehele beschaafde wereld is.

In het najaar zakt deze nijverheid natuurlijk wat in, maar toch blijft de gastvrije bevolking paraat om de late bezoeker een warme ontvangst te bereiden.

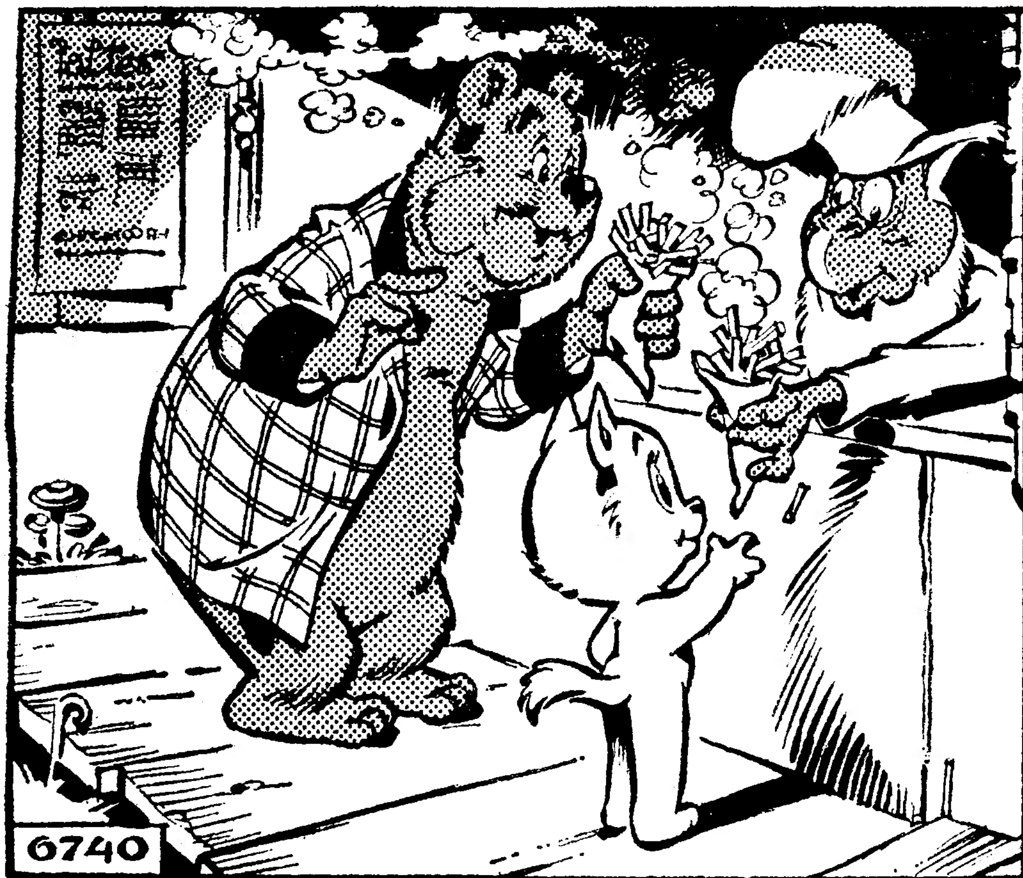
Zo zat, op een warme novembermorgen, de oude Sno met zijn beide zonen voor de houten keet waarin hij pattes frites voor hongerige reizigers klaar pdacht te maken. De onderneming was nog gesloten en het drietal speurde oplettend de omgeving af om gereed te zijn wanneer er klanten in het zicht kwamen. Gelukkig duurde dit niet lang.

De dauw was nauwelijks opgetrokken of het geronk van een motor deed de lucht trillen en op de top van de heuvel verscheen een voertuig.

„Daar heb je d'r een!", riep de jongste zoon Snod uit, en gevolgd door zijn familieleden trok hij aan de arbeid. De beide knapen wierpen de luiken open, zodat de prijslijsten zichtbaar werden; de vader trok een propere koksmuts over de schedel en zette een pot te vuur, en op het moment dat de toeristen hun bedrijfje in het oog kregen stegen de eerste dampen naar het zwerk.

„Kijk eens, hoe aardig, jonge vriend", sprak de oudste reiziger, in wie oplettende lezertjes heer Ollie zullen herkennen. „De heer van het reisbureau heeft niet gelogen. In dit land vindt iemand, die flauw is van binnen allerwegen kramen met versnaperingen. Kom, laten we uitstappen; ik heb best trek!"

691104

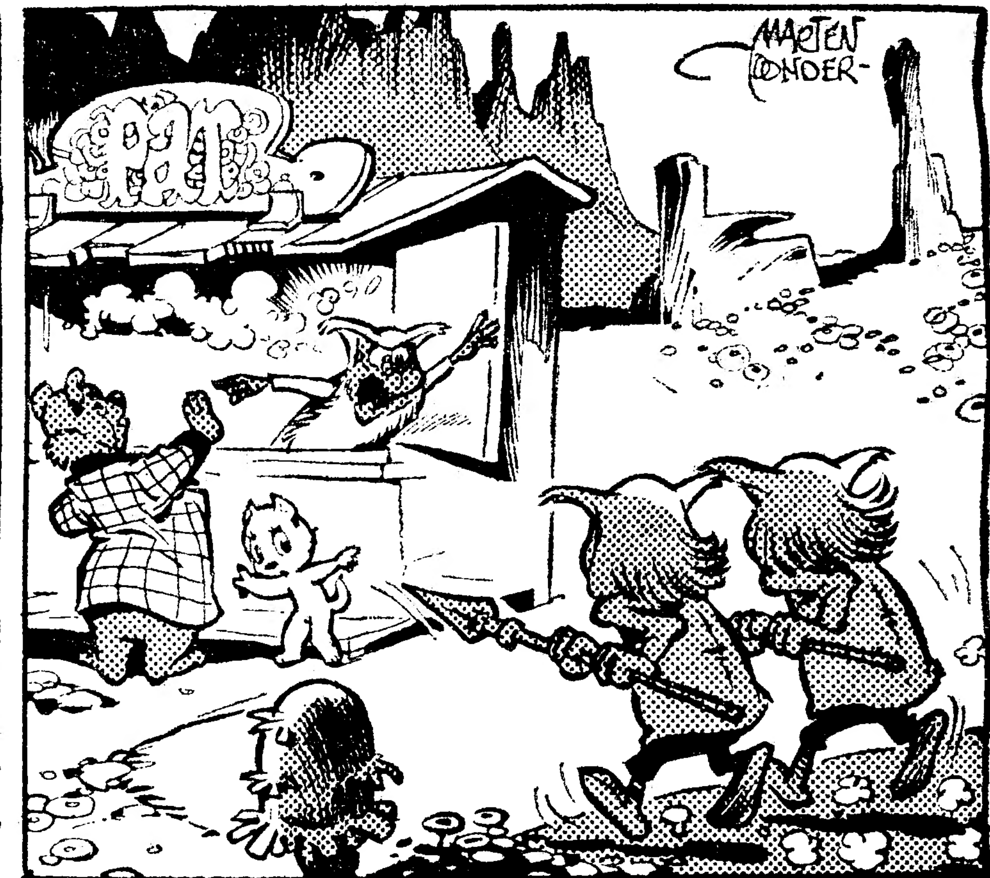
Heer Bommel bestelde twee zakjes pattes frites en snoof glimlachend de walm op.

„Dit is nu net waar een doorreisd heer behoefte aan heeft", sprak hij. „Het is hier heel wat beter dan in Rommeldam, jonge vriend, zeg nu zelf! Daar regent het en hier bezwangert de zoete geur van de pattenbloesem de lucht terwijl majestueuze bergen zich in stille meren spiegelen. Een onbetaalbare vakantie; dat zei het reisbureau en daar houdt men zich aan. Ik voel me echt ontspannen. Hoeveel krijgt u van me?"
„Dat ligt er aan", zei de kraambaas. „Hoeveel hebt u bij u?"

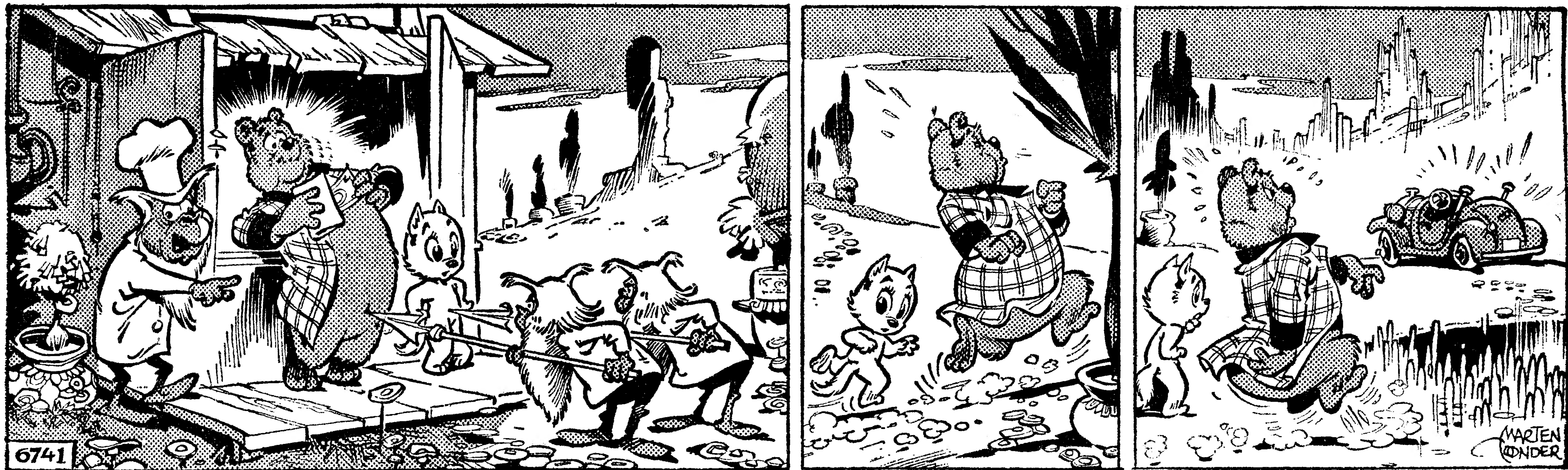
„Wat bedoelt u?" vroeg heer Ollie, een beetje betrekkend. „Geld speelt geen rol voor iemand van mijn stand, maar wat hebt u daar mee te maken?"

„Veel", zei de oude Sno. „Ik ben prijsbewust. Dat is dan honderd florijnen."
„H-honderd fl-florijnen?" herhaalde heer Bommel achteruitdeinzend. „dat is ... dat is afzetterij! Dat betaal ik niet! Wat denkt u wel?"
De ondernemer nam niet de moeite om dat uit te leggen. Hij boog zich uit zijn kraam en begon luidkeels om zijn zonen te roepen.

„Hier is een buitenlander die niet wil betalen!" schreeuwde hij in de stille ochtendlucht. „Weer zo eentje die alles voor niks wil hebben! Mooi weer en bergen en planten en kunstige beelden en lekker eten, maar betalen, ho maar! Wat verbeelden die lui zich eigenlijk? Hierheen, jongens!"

Op dit geroep naderden Snod en Snoo in snelle draf. Gedurende de maaltijd waren ze elders bezig geweest, zoals we morgen zullen merken. Doch nu hadden ze zich van enig gereedschap voorzien om indruk op de gasten te maken.

De beide jonge Sno's draafden zwijgend nader en richtten hun gereedschappen op heer Bommel en Tom Poes, die verschrikt terugdeinsden.

„W-wat be-betekent d-dit?", vroeg de eerste verblekend. „W-wat willen die jonge lieden, bedoel ik?"

„Eerlijke betaling!", verklaarde de kraambaas, die naar buiten was getreden. „We zijn hier gastvrij en vriendelijk. Maar we houden niet van buitenlanders die alles voor niks willen hebben. Daarvoor staan we hier niet te sloven en te zwoegen om het jullie soort naar de zin te maken. Honderd florijnen, sur! Verhoogd met 25 pct. vermakelijkheidsbelasting, natuurlijk! Kom wat dichterbij, Snod, dan dokt hij wel."

Heer Ollie wachtte dit niet af. Met trillende vingers trok hij zijn portefeuille, ontfutselde er enige bankbiljetten aan die hij de ondernemer toewierp en zette het op een lopen.

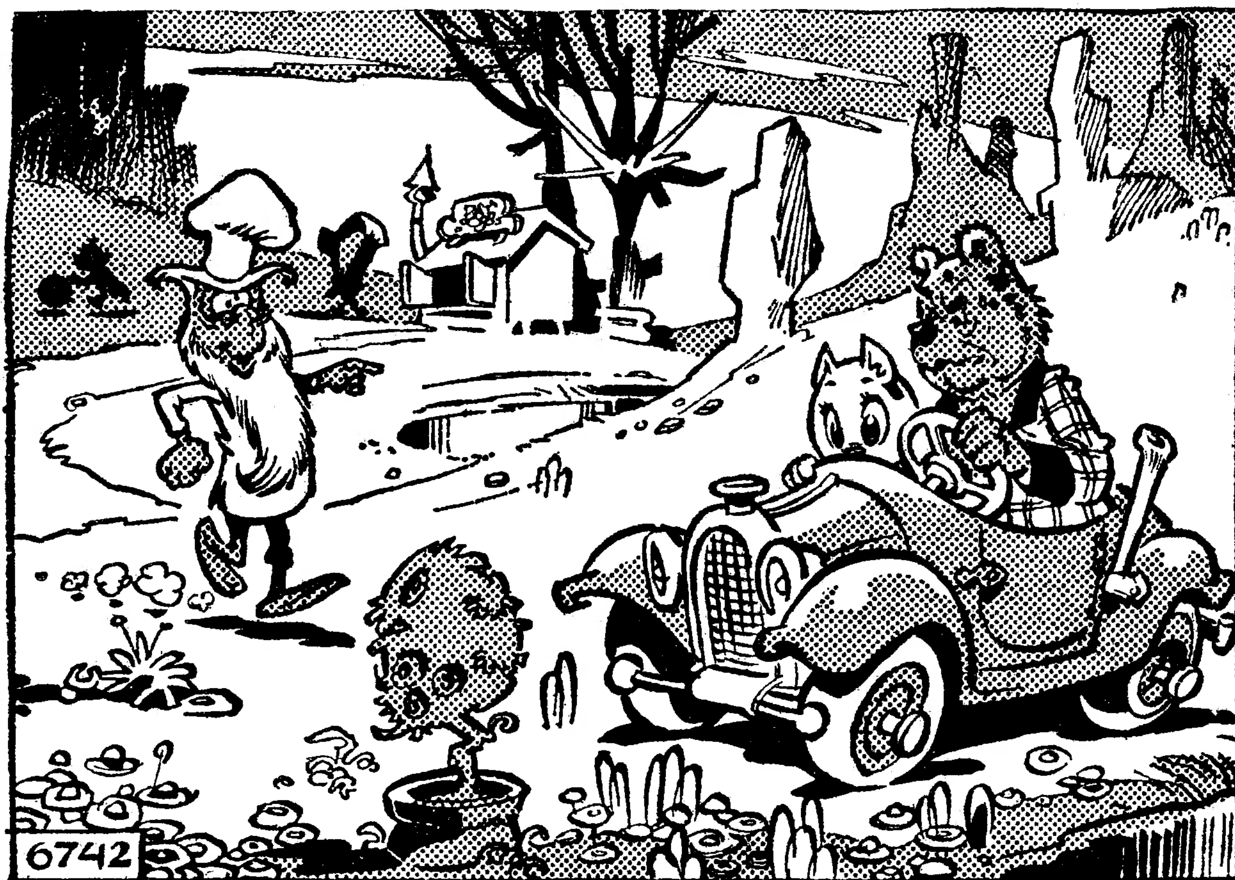
„Kom mee", hijgde hij, terwijl hij naar de Oude Schicht draafde. „Dit is een meer dan schandelijke behandeling! Maar ik zal ze krijgen!

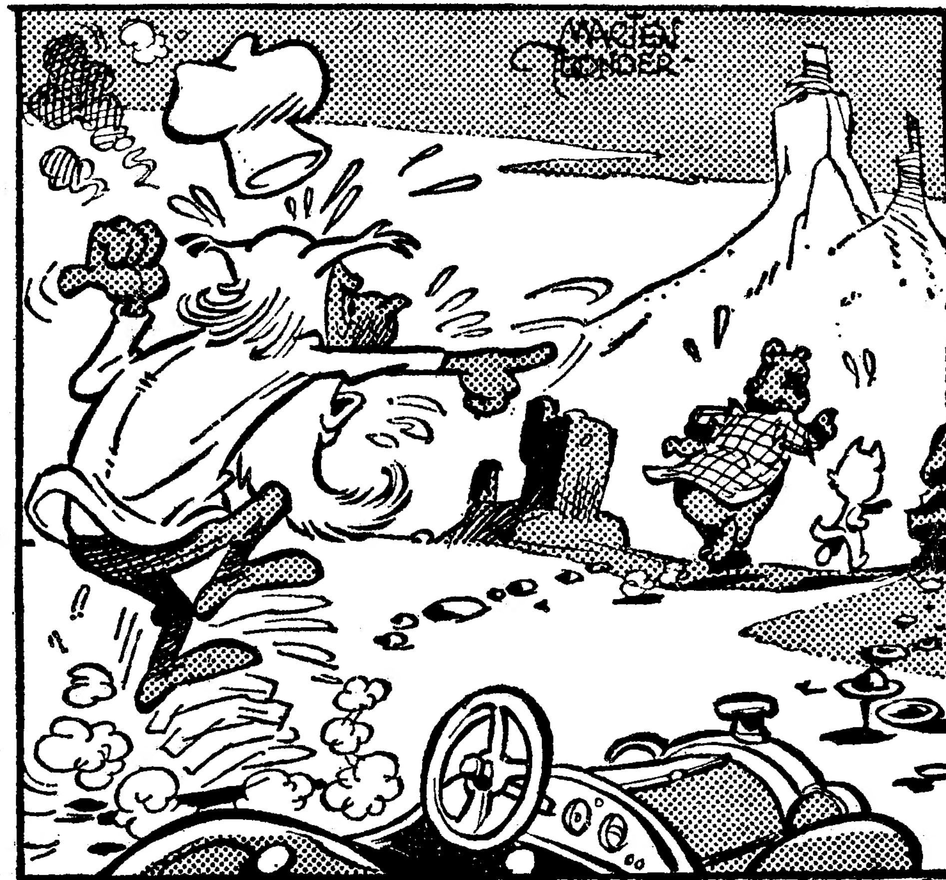
„Hierover zal ik een klacht bij de vereniging voor vreemdelingenverkeer indienen! Ze zullen nog raar opkijken!"

„Kom", zei Tom Poes.

Wat hij hiermee bedoelde weet ik niet, want op dat moment slaakte heer Bommel een schorre kreet, terwijl hij plotseling bleef staan.

„De Schicht!!", riep hij. „Ze hebben me bestolen! Het reservewiel en de kap! Alles is weg!"

Een ogenblik stond heer Bommel ontzet naar de afgetakelde automobiel te kijken. Toen sprong hij mompelend achter het stuur en draaide het sleuteltje om.

„We moeten hier weg", siste hij tussen de tanden. „Ik ga de politie inschakelen, voordat ik mijn geduld verlies. Het is vreselijk waartoe een heer in zijn woede in staat is, en dat wil ik voorkomen!"

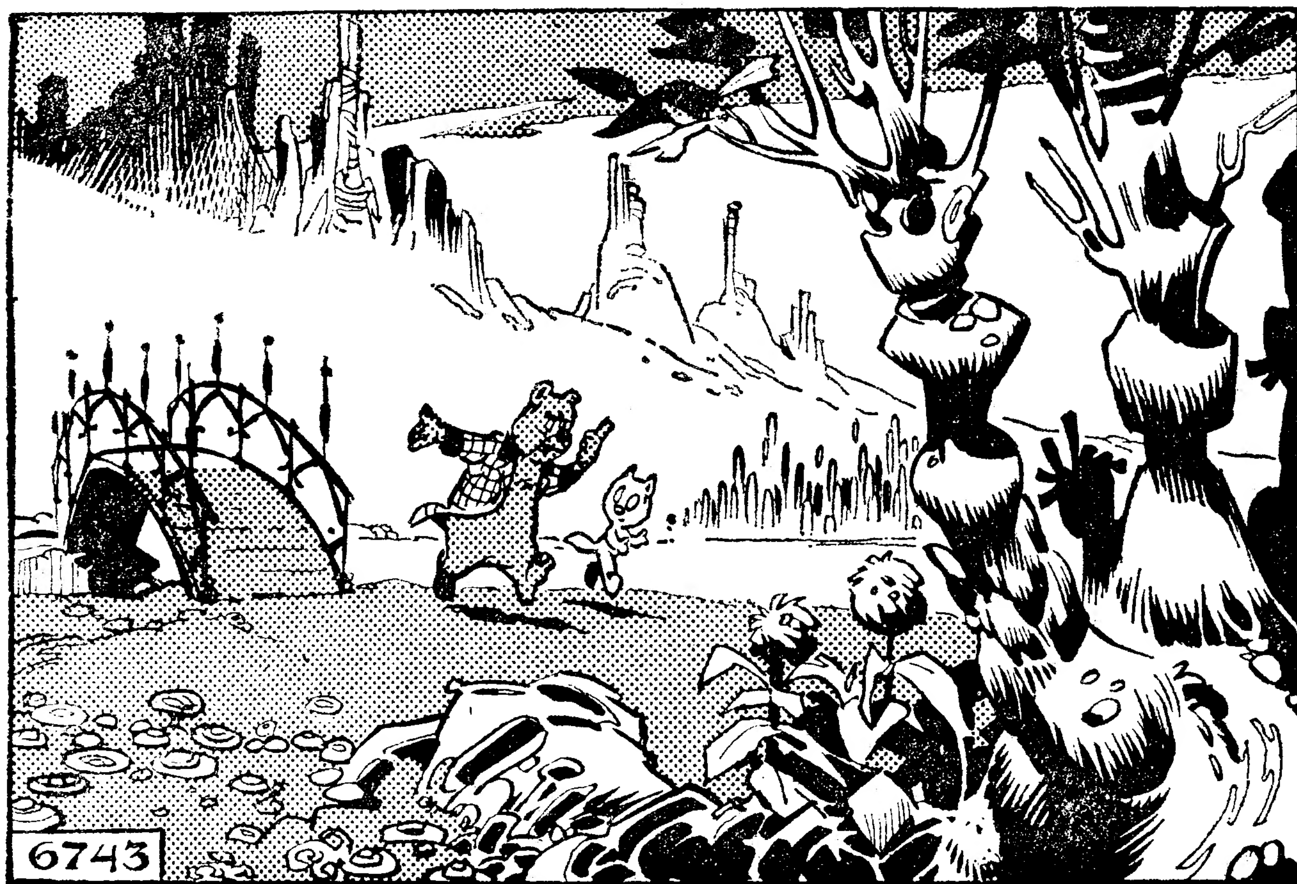
Zo sprekende probeerde hij de motor te starten, maar helaas; er gebeurde niets. Het was duidelijk, dat de benzine uit de tank was geheveld en dit bracht de beproefde reiziger tot het uiterste. Met een gesmoorde kreet klom hij uit zijn voertuig en wendde zich tot de baas van de friteskraam, die onderzoekend naderde.

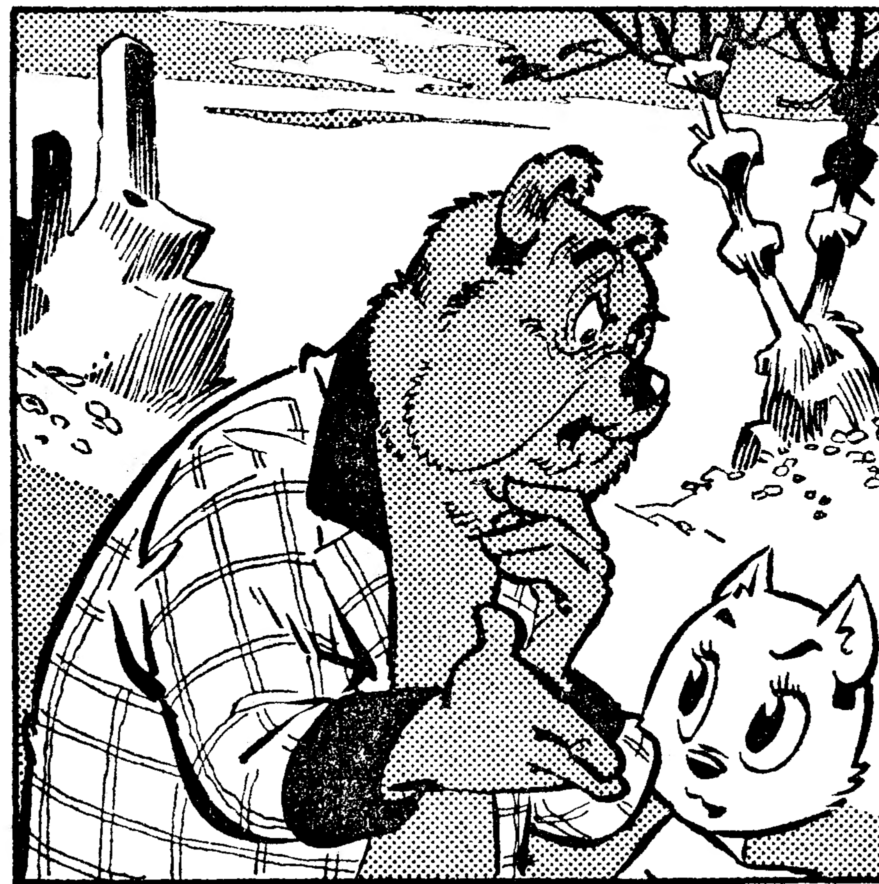
„Dit is het toppunt!", riep hij met overslaande stem. „Je bent niet alleen een afzetter, maar je bent nog een dief ook. Maar als je denkt dat ik over me heen laat lopen vergis je je! Geef me mijn eigendommen terug voordat er iets vreselijks gebeurt!" De ondernemer liep rood aan.

„Dat neem ik niet!", verklaarde hij opzwellend. „Zorg dat je kreukel van mijn erf afkomt. Hij kan ook blijven staan, maar dat kost je honderd florijnen per dag."

Heer Ollie was even sprakeloos, maar voordat hij iets had kunnen doen, sprong de friturist schreeuwend op hem af, „Maak dat je wegkomt!", tierde hij, „of ik roep mijn zonen . . ."

„Kom mee, heer Bommel", zei Tom Poes. „Dit wordt niets. We kunnen beter een list verzinnen."

Gedurende enige tijd liepen heer Bommel en Tom Poes zwijgend door het fraaie landschap. Een zacht windje voerde de zoete geuren van de bokelbloesem aan en majestueuze bergen spiegelden zich in stille wateren, precies zoals het reisbureau gezegd had. Maar aan de beide reizigers was het verspild.

„Dit is meer dan een heer verdragen kan", sprak heer Ollie tenslotte met gesmoorde stem. „Het is dat je me hebt meegetrokken, jonge vriend, maar anders zou ik die pattenbakker een vreselijke les gegeven hebben. Ik was op het kookpunt!"

„Hm", zei Tom Poes. „Dit is een vreemd land en we kennen de gebruiken nog niet. Daarom dacht ik..."

„Achteraf ben ik blij, dat ik mijn handen niet heb vuil gemaakt", hernam heer Bommel. „Iemand van mijn stand kan zoiets beter aan de overheid overlaten. Ik zal de politie inschakelen."

„We kennen de wetten hier niet", zei Tom Poes. „Daarom dacht ik, dat we vannacht, als het donker is.."

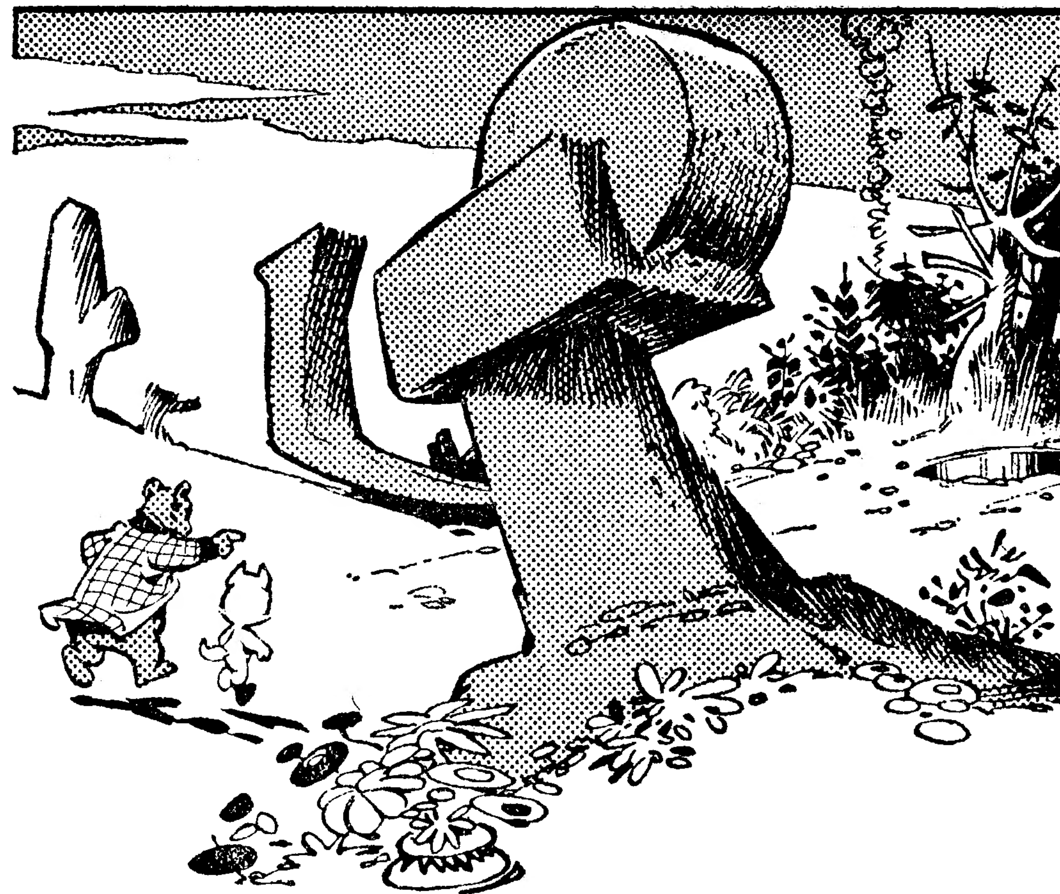
„En anders ga ik naar de consul", vervolgde heer Ollie zonder te luisteren. „We gaan gewoon naar de stad en zoeken het hogerop."

„Maar we weten niet waar de stad is", zei Tom Poes. „De kaarten lagen in de Oude Schicht en die waren er uit gehaald. Maar als we nu vannacht.." Heer Bommel onderbrak hem echter.

„We vinden wel een hotel", riep hij uit. „Daar ga ik opbellen! Ik sta voor niets! Die fritesbaas zal niet ver komen met zijn streken."

Hij wist niet dat de ondernemer zich, door een kortere weg te nemen, reeds een eind voor hem bevond. Met een ongunstige glimlach liep hij naar een bospartij toe waar de vreemdelingen zeker langs zouden komen.

Sno, de friturenhandelaar, begaf zich langs een afsnijdend pad naar een bosje aan de kant van de hoofdweg. In dat bos placht zijn neef Snodder, die het roversvak beoefende, zich gedurende de vakanties op te houden. En hoewel het al een beetje laat in het seizoen was zat hij er nog met zijn maat Hab messen te slijpen bij een vuurtje.

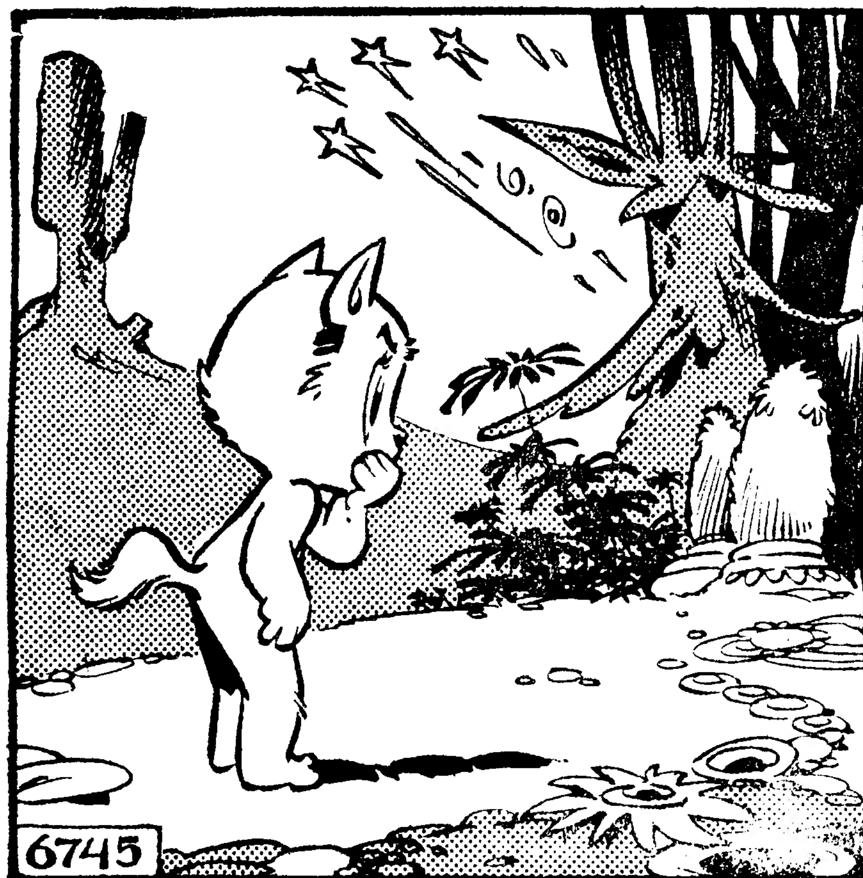
„We hadden het er net over om wat verder naar het zuiden te trekken", sprak hij, toen hij zijn bloedverwant zag naderen. „Het wordt me hier te stil. Heb je soms wat voor me?"

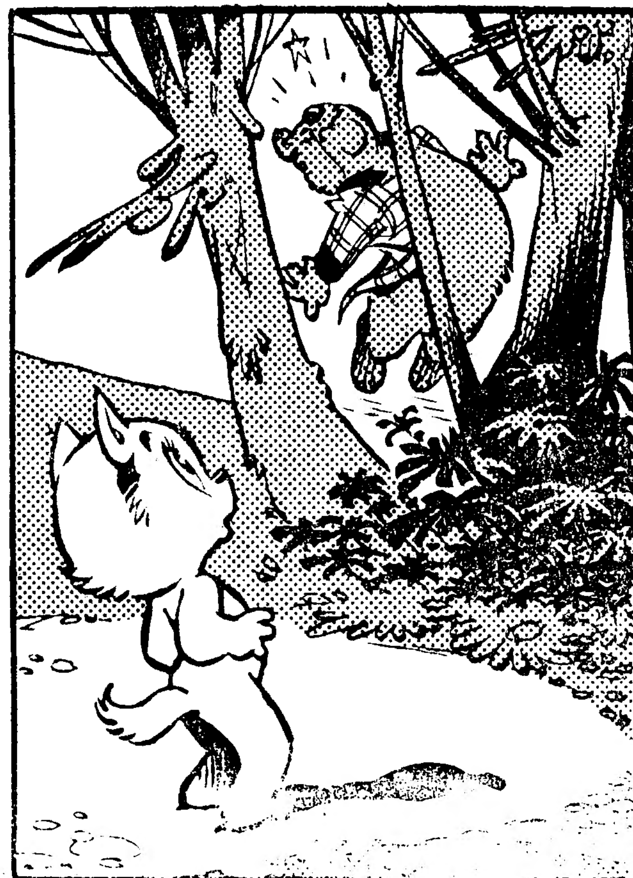
„Precies", gaf Sno toe. „Er komen een paar toeristen aan en één daarvan heeft een mooie portefeuille. Ik kon daar natuurlijk niet véél aan doen, want ik moet aan de goeie naam van mijn zaak denken. Maar ik dacht direct aan jou. 25 Pct. voor mij, zoals gewoonlijk."

„Daar brandt een vuurtje", zei heer Bommel. Hij wees naar een rooksliert, die boven een boomgroep uitrees en vervolgde: „Kom mee, jonge vriend! Daar woont natuurlijk de gastvrije bevolking waar het reisbureau het over had."

„Zou het?" vroeg Tom Poes. „Ik geloof, dat we beter voorzichtig kunnen zijn. Als ik nu eens vooruit ga om te kijken? Van mij is niet veel te halen en ik zal geen last krijgen."

„Onzin", riep heer Ollie uit. „Daar zitten gewoon een paar houthakkers van hun ontbijt te genieten. Trouwens, ze hoeven me alleen maar de goede weg te wijzen, en als die er niet is een telefoon. Komaan, volg me!" Zo sprekende liep hij met grote stappen verder zonder om te kijken.

Heer Bommel begaf zich met vastberaden tred naar de boomgroep, en verdween tussen de stammen. Het was een keurig onderhouden bos, en de wind zong zachtjes door de beeldhouwwerken waarmee de regering het landschap had verlevendigd om toeristen te plezieren. Maar toch was Tom Poes ongerust.

„Ik vertrouw het niet”, sprak hij tot zichzelf. „De bewoners hier zijn me te erg op vreemdelingen ingesteld. Wie weet wat voor soort industrie ze er tussen die planten op na houden!”

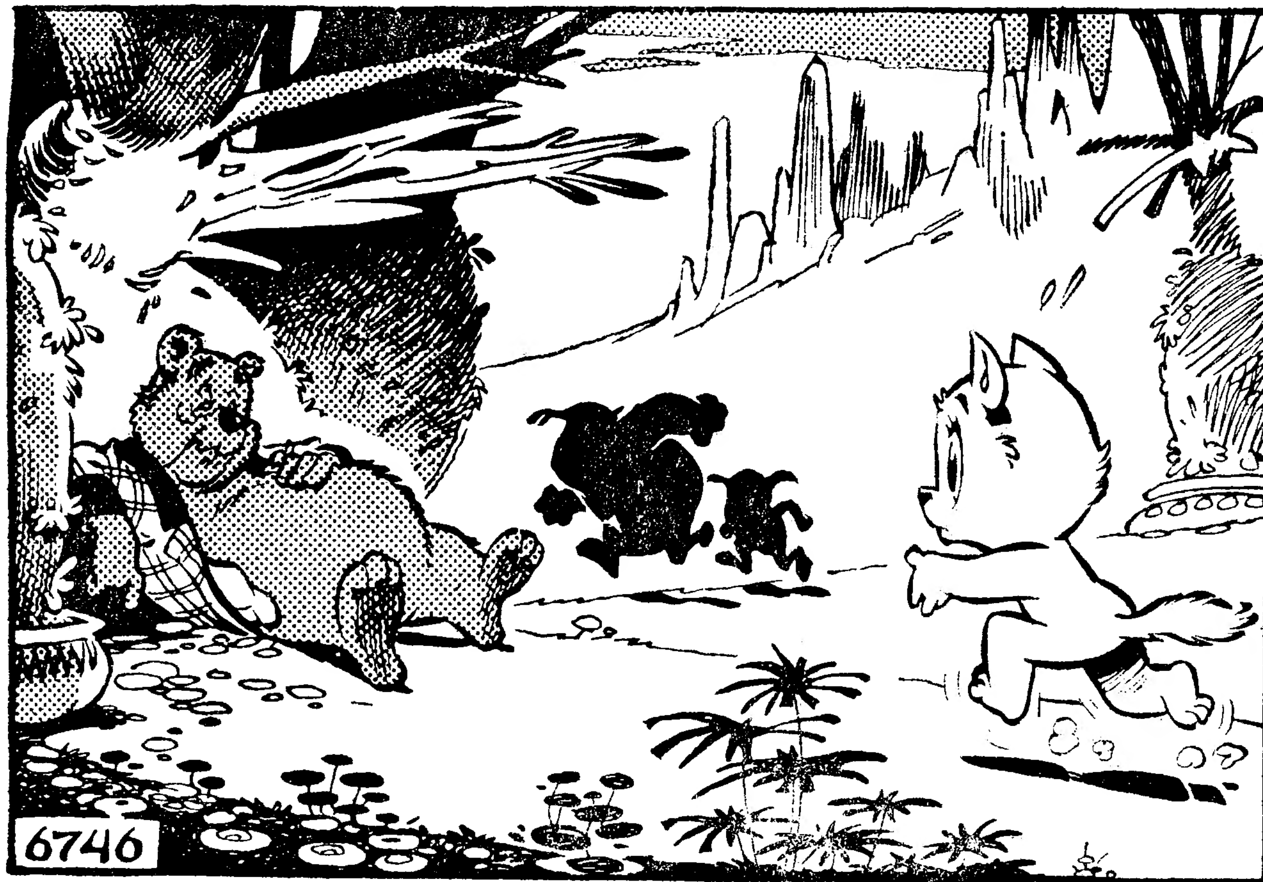
Een beetje bezorgd volgde hij zijn vriend, maar voordat hij het lommer had bereikt stegen er al eigenaardige, kloppende geluiden op, die het ergste deden vrezen.

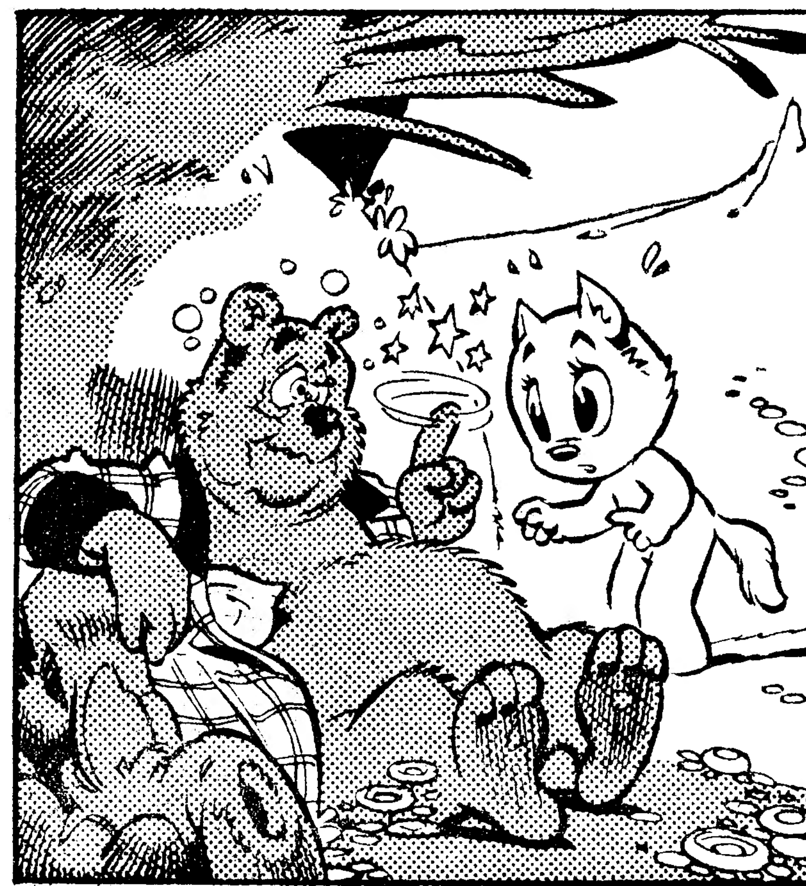
„Daar wordt gevochten”, zei hij terwijl hij de pas inhield. „Net waar ik bang voor was!”

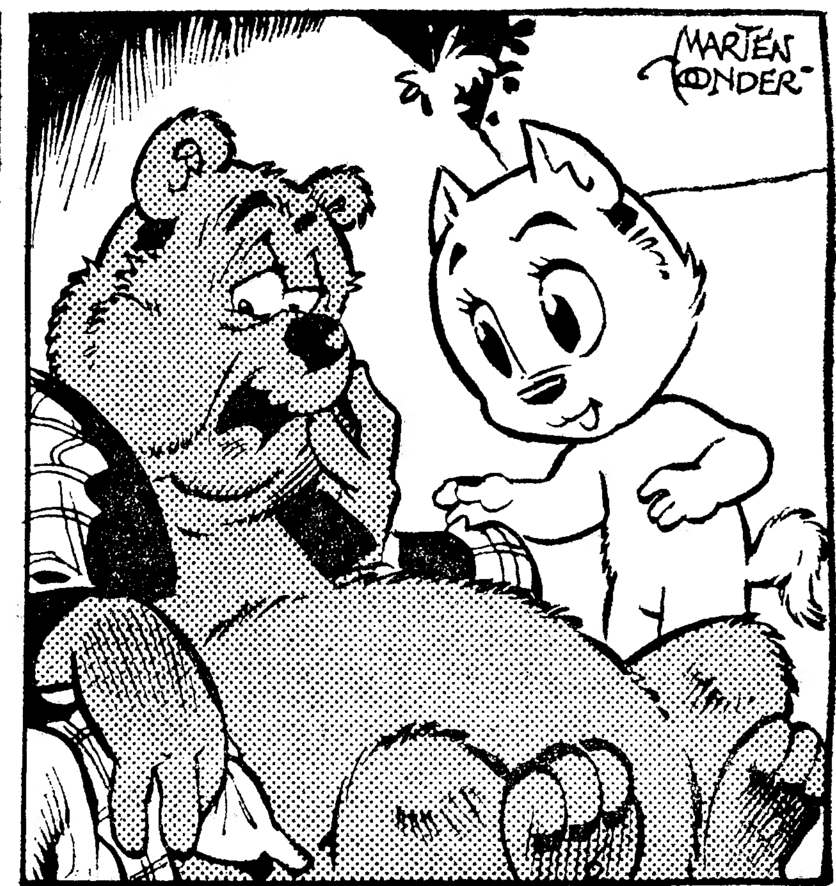
En ja hoor. Van achter de stammen klonk een doffe dreun en gedurende een kort ogenblik verscheen de opdwarrelende gedaante van heer Ollie in het gezicht om met een luid gekraak in het struweel te verdwijnen. Dit was natuurlijk het werk van de rovers Snodder en Hab, die de ontspanning zoekende toerist hadden verdoofd en hem nu op vakkundige wijze van zijn bezittingen ontdeden.

„Een mooie portefeuille, hè?”, riep de pattes-fritesverkoper Sno op de achtergrond. „Echte buitenlandse bankbiljetten! 25 pct. is voor mij, hoor! Dat hebben we afgesproken!”

„Straks”, gromde Snodder, het geld in zijn gordel stekend. „We moeten hier weg; ik hoor iemand aankomen.”

De rovers staken de gestolen goederen snel bij zich en zetten het op een lopen; achter de frituurbaas aan die al in de verte verdwenen was. Heer Ollie bleef uitgeschud tegen een boom liggen, en daar vond Tom Poes hem even later.

„Heer Bommel!", riep hij bezorgd. „Hebben ze u pijn gedaan?" De beroofde heer sloeg moeilijk de ogen op en keek lodderig om zich heen.

„W-wah-wat...?", stamelde hij.

„U bent beroofd!", zei Tom Poes. „Ze hebben uw zakken leeggehaald"

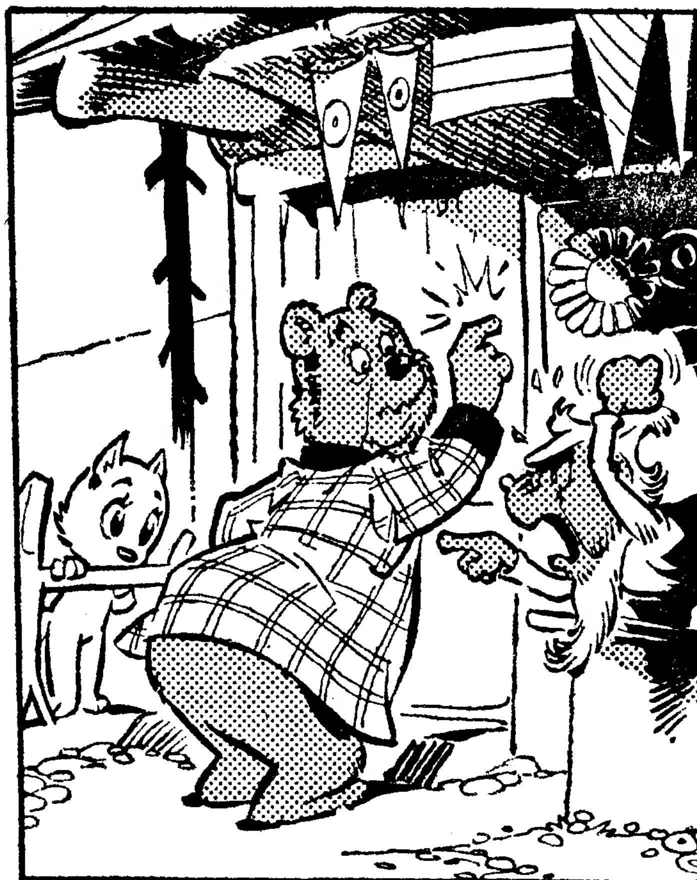
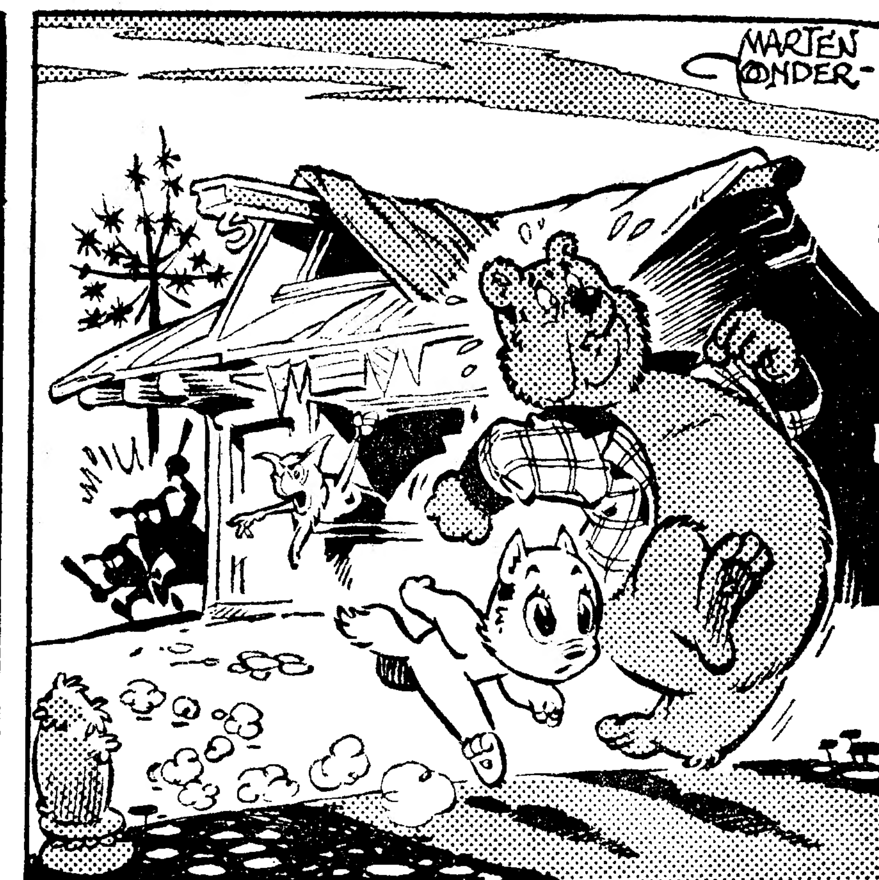
„Mpss", hernam heer Ollie. Hij drukte zich wat omhoog en zijn blik begon langzamerhand te verhelderen, toen hij met bevende vingers zijn jas doorzocht. „Be-beroofd . . .", stamelde hij. „W-weg! Het horloge van mijn goede vader, en mijn pijp, en mijn geld. Alles is weg! Hoe . . .?"

„Er zaten struikrovers in dit bosje", legde Tom Poes uit. „U had niet alleen moeten gaan!"

„Rovers..", herhaalde heer Bommel geschokt. „En het reisbureau zei.... Dit is een vakantieland met een gastvrije bevolking, zei het! Een bl-bloeiende toeristenindustrie die in stille weren meerspiegelt, een onbetaalbare vakantie bedoel ik."

„Hm", zei Tom Poes, „dat bedoel ik ook."

Toen Heer Bommel zijn gedachten weer geordend had, maakte een grote woede zich van hem meester.

„Volg me, jonge vriend", sprak hij, terwijl hij zich grimmig in beweging zette. „Het begint me nu de spuigaten uit te lopen. Ik ben bedrogen! Ik kom hier om ontspannen van de azuren lucht en de gastvrije inboorlingen te genieten. Een onbetaalbare reis had die reisheer me beloofd. En in plaats daarvan ben ik afgezet en bestolen! Maar dat gaat zo maar niet. Ik zal de vereniging voor vreemdelingenverkeer op de hoogte brengen."

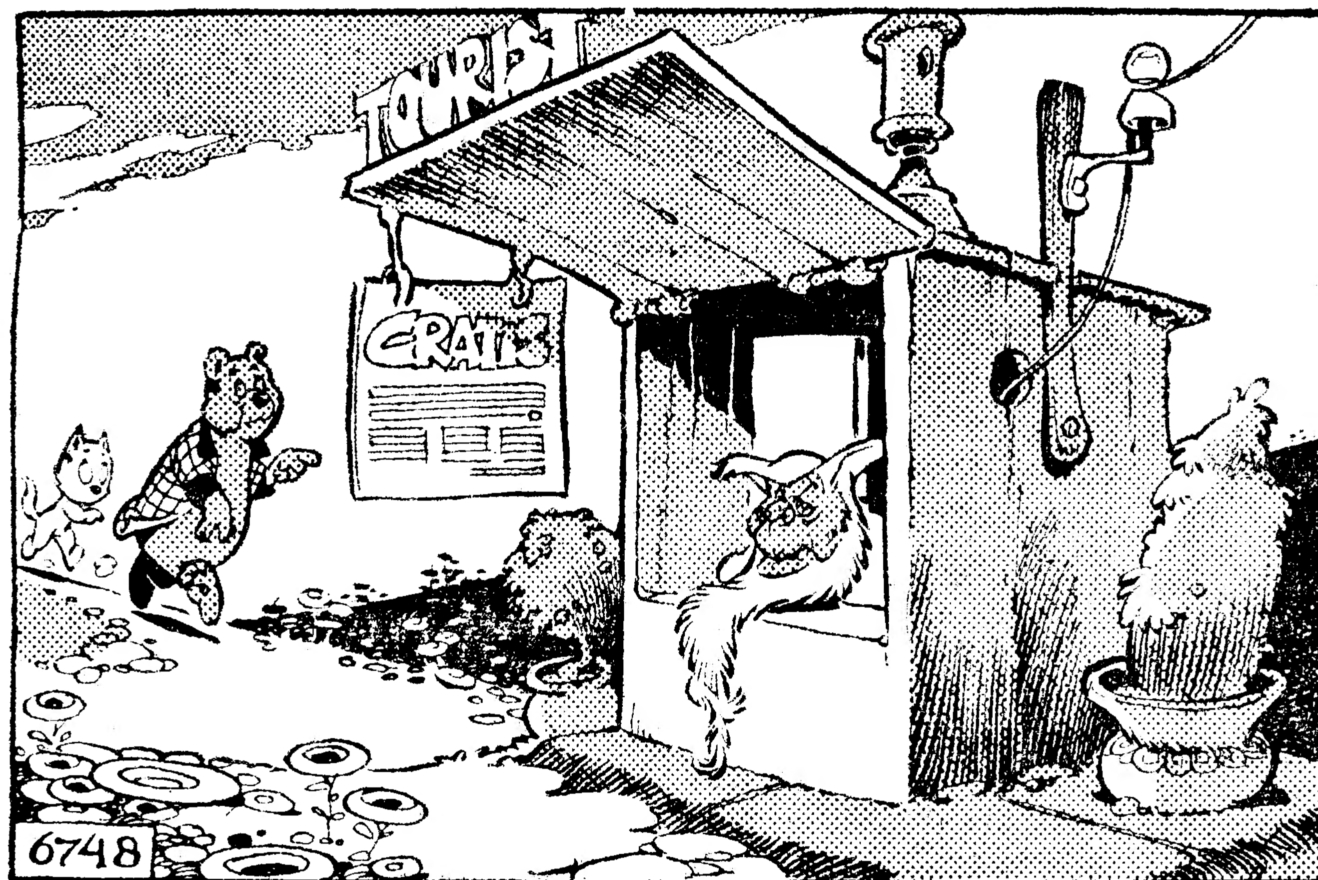
„Daar staat een huis", zei Tom Poes. „Misschien kunnen we daar hulp krijgen."

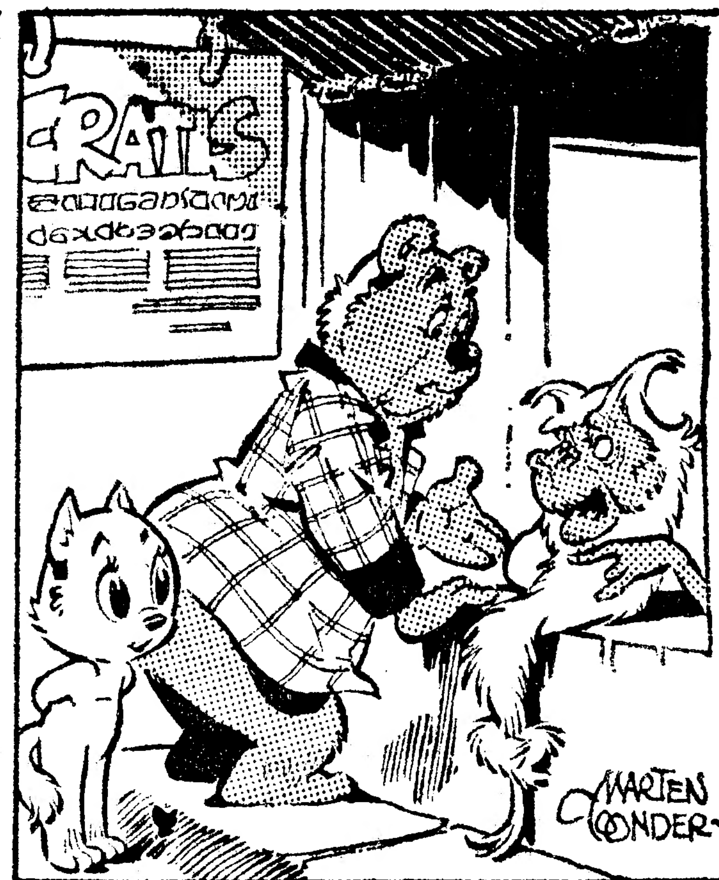
Hij wees op een kraam die zich toelegde op de verkoop van souvenirs, en heer Ollie klopte aan. Meteen daarop verscheen de handelaar vanachter zijn toonbank.

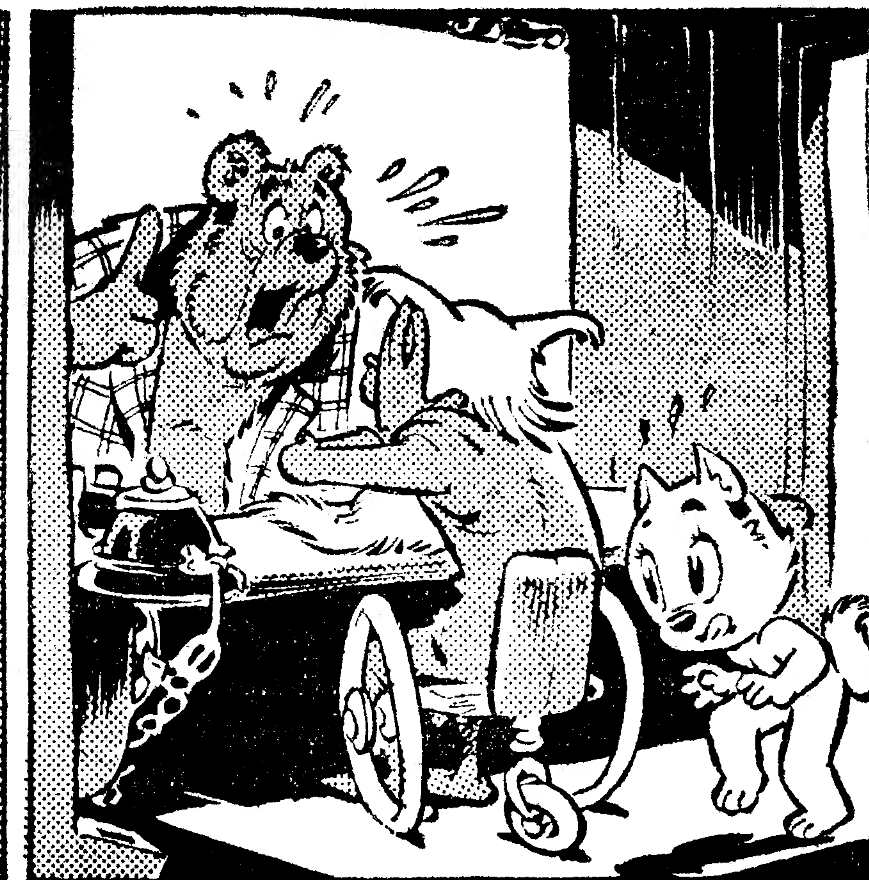
„Hebben jullie geld bij je?", riep hij nog voordat de klant zijn mond had kunnen openen. „Niet? Net wat ik dacht. Zwervers, zonder middelen. Gelukkig heeft mijn neef Sno me al gewaarschuwd dat jullie in aantocht waren! Maak dat je weg komt!"

„Maar...", begon heer Bommel. De winkelier liet hem echter niet uitspreken. Hij stiet een schelle kreet uit en daarop verschenen er een paar figuren vanachter het huis die zo dreigend met hun stokken zwaaiden dat de bezoekers het op een lopen zetten.

„We zijn hier niet gesteld op toeristen die zonder geld misbruik van onze gastvrijheid maken!", schreeuwde de verkoper van herinneringen hen na. „Scheer je weg!"

Het zou te ver voeren om de tocht van heer Ollie en Tom Poes op de voet te volgen. Ze zwierven hongerig door het fraaie, met bloemengeuren bezwangerde landschap en de middag liep reeds ten einde toen Tom Poes zijn mond open deed.

„We kunnen beter naar huis gaan”, zei hij. „Ik geloof niet, dat we hier zonder geld veel plezier zullen hebben. Dit is een onbetaalbaar soort reis!”

„Onzin”, bromde heer Bommel. „Ik wil mijn recht hebben; daar heeft iemand van mijn stand recht op. En kijk, daar is precies wat we zoeken: een toeristenbureau!”

Hij wees op een huisje, dat blijkens een uithangbord gratis inlichtingen verstrekte en dat bewoond werd door de oudste inwoner van de streek, die om zijn leeftijd in deze dienstverlenende betrekking was aangesteld.

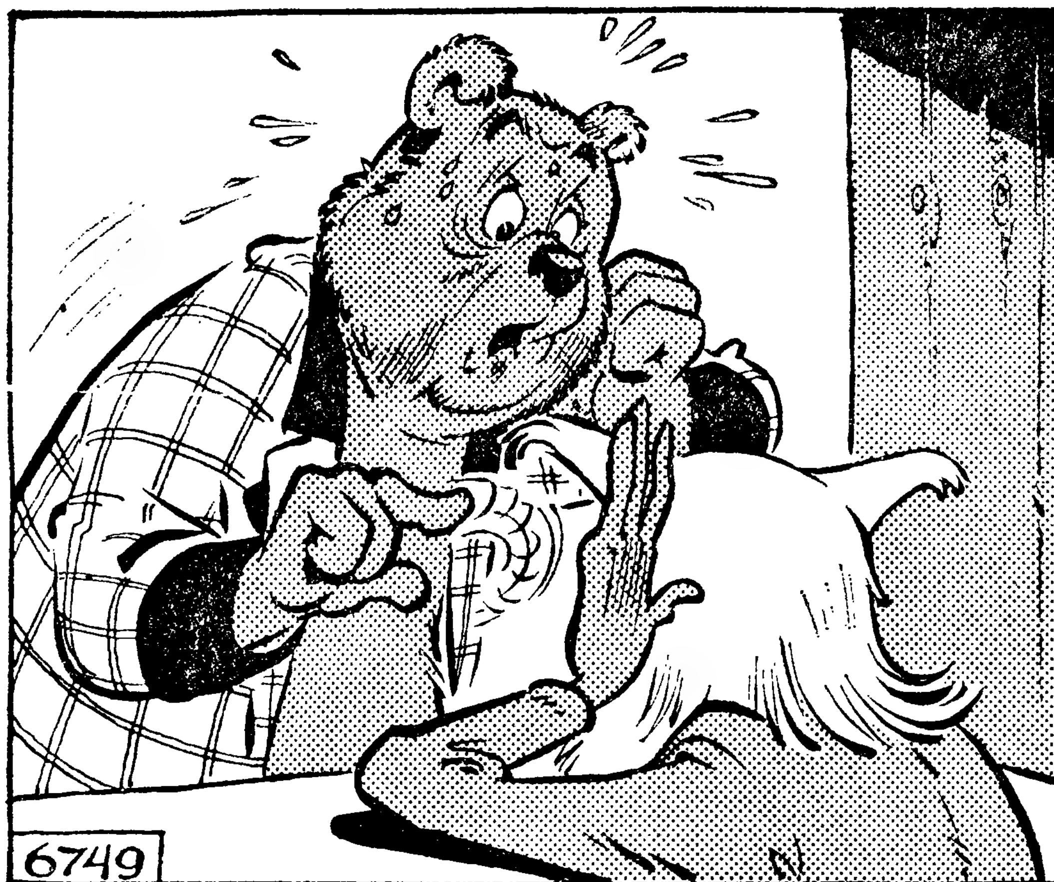
Heer Ollie legde op gebroken toon uit wat hij allemaal had moeten doorstaan en hij eindigde met naar de telefoon te vragen.

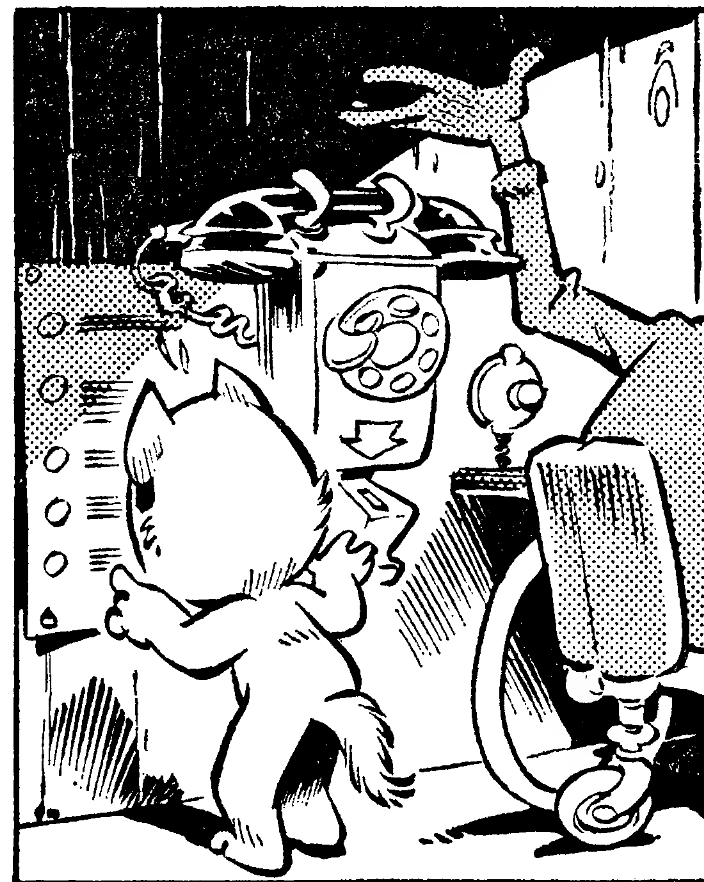
„Dit is een zaak voor de politie”, zei hij. „En als die niets doet, wil ik de consul opbellen.”

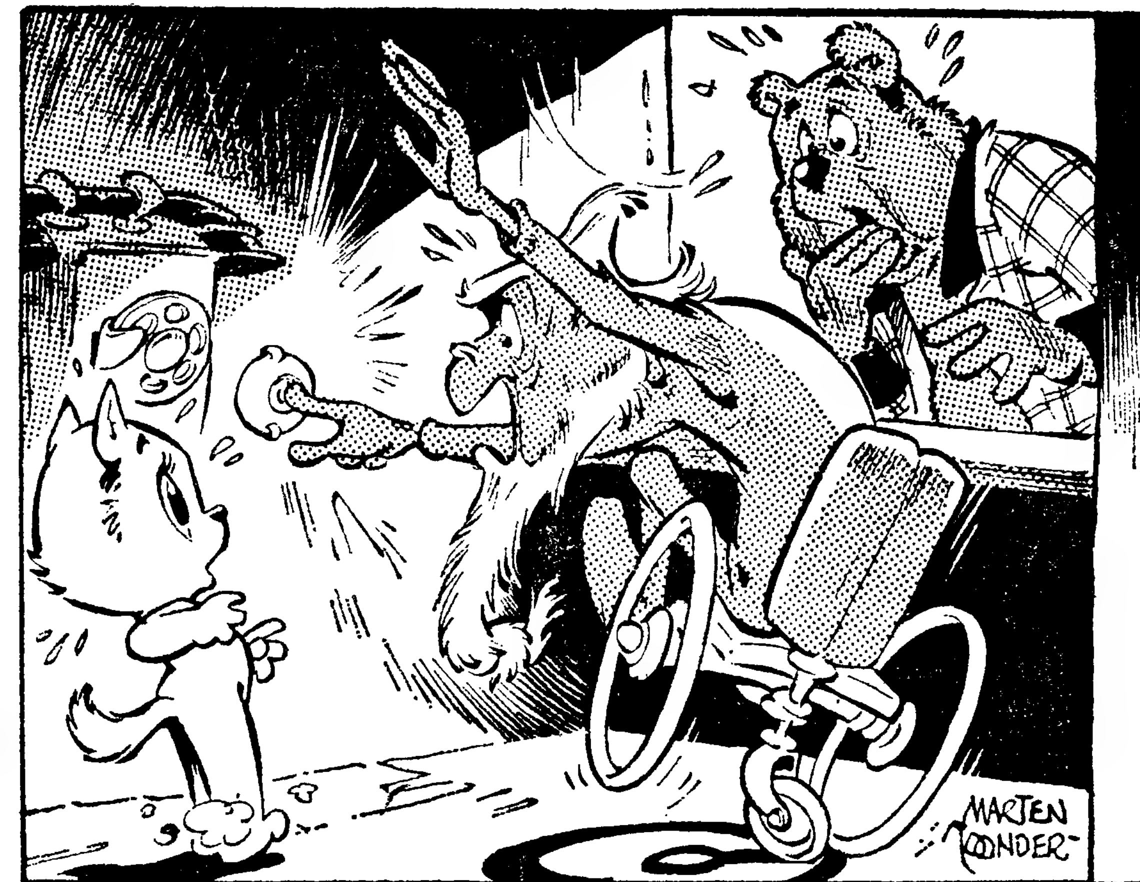
„Zeker wil ik dat vertellen”, riep de grijsaard uit. „U moet gewoon rechtdoor lopen, dan vindt u de uitzichttoren vanzelf.”

„Uitzichttoren?”, herhaalde heer Bommel verward. Toen boog hij zich voorover en begon te roepen.

„De telefoon!”, schreeuwde hij. „Ik wil opbellen! De telefoon!” Tom Poes zag, dat de oude de hand aan het oor bracht en hij begreep dat het gesprek op deze wijze nog wel even duren kon. Daarom sloop hij het huisje binnen en begaf zich achter de rug van de grijsaard naar de telefoon die hij daar zag hangen.

„De telefoon!", schreeuwde heer Bommel. Hij bracht één hand aan het oor en met de andere begon hij draaiende bewegingen te maken. „Ik wil opbellen!", brulde hij. „De politie! Ik ben bestolen! Mijn geld!"

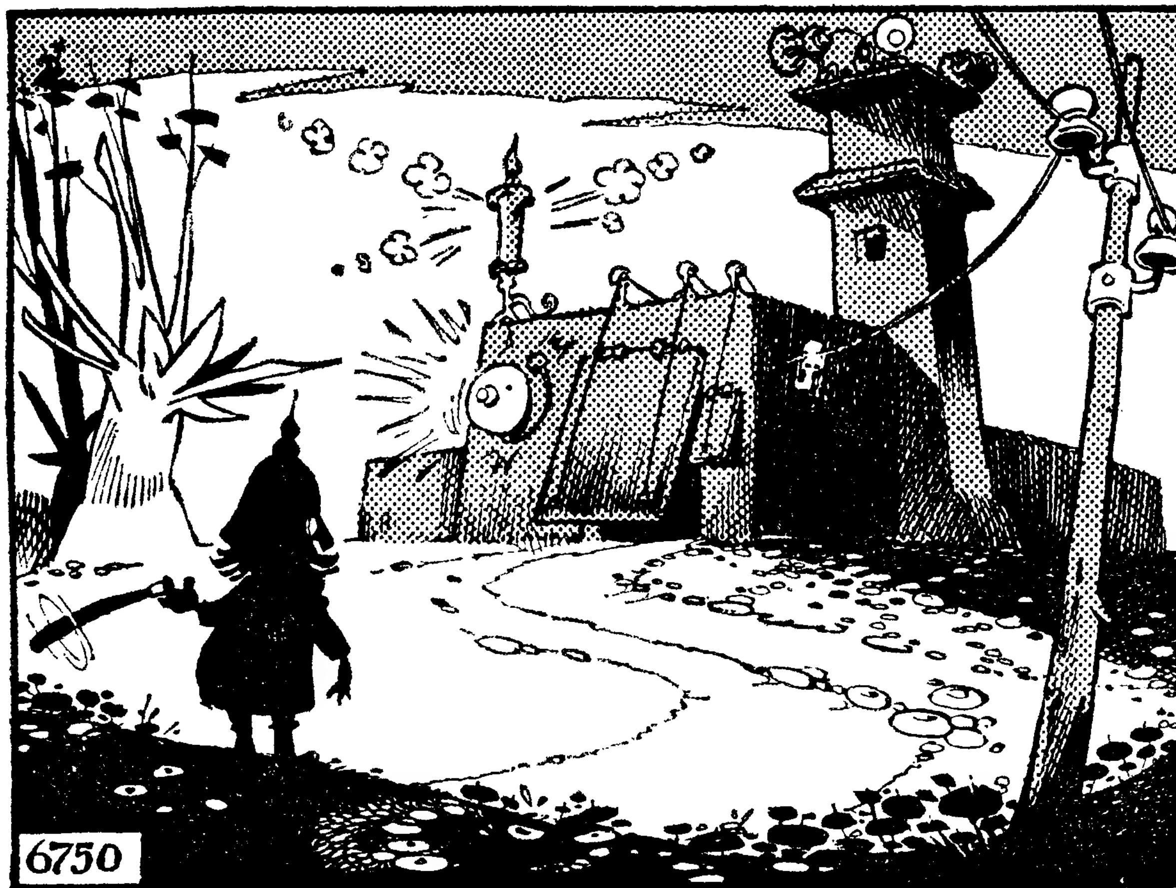
De grijsaard had hem nauwlettend gadegeslagen en nu trok er een begrijpende glimlach over zijn gelaat. „Geld!", riep hij uit. „Ja, dat is een beetje moeilijk! We hebben hier het liefste buitenlandse bankbiljetten, ziet u? Natuurlijk hebben we zelf ook munten. Mooie munten, hoor. Maar het beste geld is Vreemdelingengeld. Kijk, geld moet niet gemaakt worden, het moet worden verdiend. Alleen rijke stinkerds maken geld; eenvoudige, nette lieden zoals wij verdienen het. Dit is een heel vooruitstrevend land!"

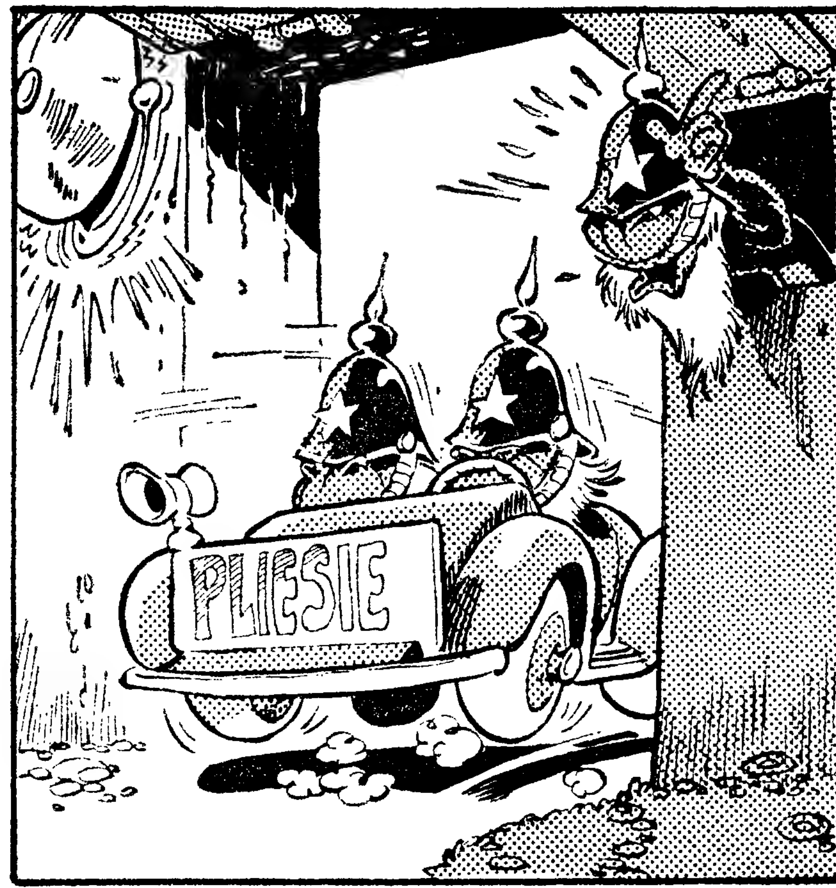
Tom Poes volgde het gesprek niet. Hij stond voor de telefoon en zag op de gebruiksaanwijzing, dat opbellen lang niet eenvoudig was.

„1 florijn in gleuf stoppen", las hij. „Wachten op zoemtoon, dan drie florijnen in gleuf stoppen en als de bel overgaat 10 florijnen aan opa geven en nummer aanvragen. Als de telefoon kapot is, heeft men pech."

Deze mededelingen verwarden hem zodat hij niet zo oplettend was als anders. De grijsaard kreeg hem dan ook uit een ooghoek in de gaten en met een snelheid die men van zo'n bejaard iemand niet zou verwachten drukte hij op een alarmbel.

„Kan je wel?", schreeuwde hij. „Gratis telefoneren, hè? Terwijl die dikke hier me met mooie praatjes bezighoudt! Toeristen zonder geld, wed ik. Maar ik haal de politie er bij, schavuiten!"

Het is te begrijpen, dat een land als Moronië over een goede politiemacht moet beschikken. De fraaie natuur en de kostbare monumenten dienen tegen vunze platzakken beschermd te worden, anders zou de aardigheid er voor betalende bezoekers gauw af zijn, en dan zou de toeristenindustrie plat liggen.

Toen de grijsaard dan ook op zijn bel drukte ging die over in het dichtstbijzijnde politiebureau, en twee minuten later ging de poort reeds open om doorgang te verlenen aan de dienstdoende patrouille.

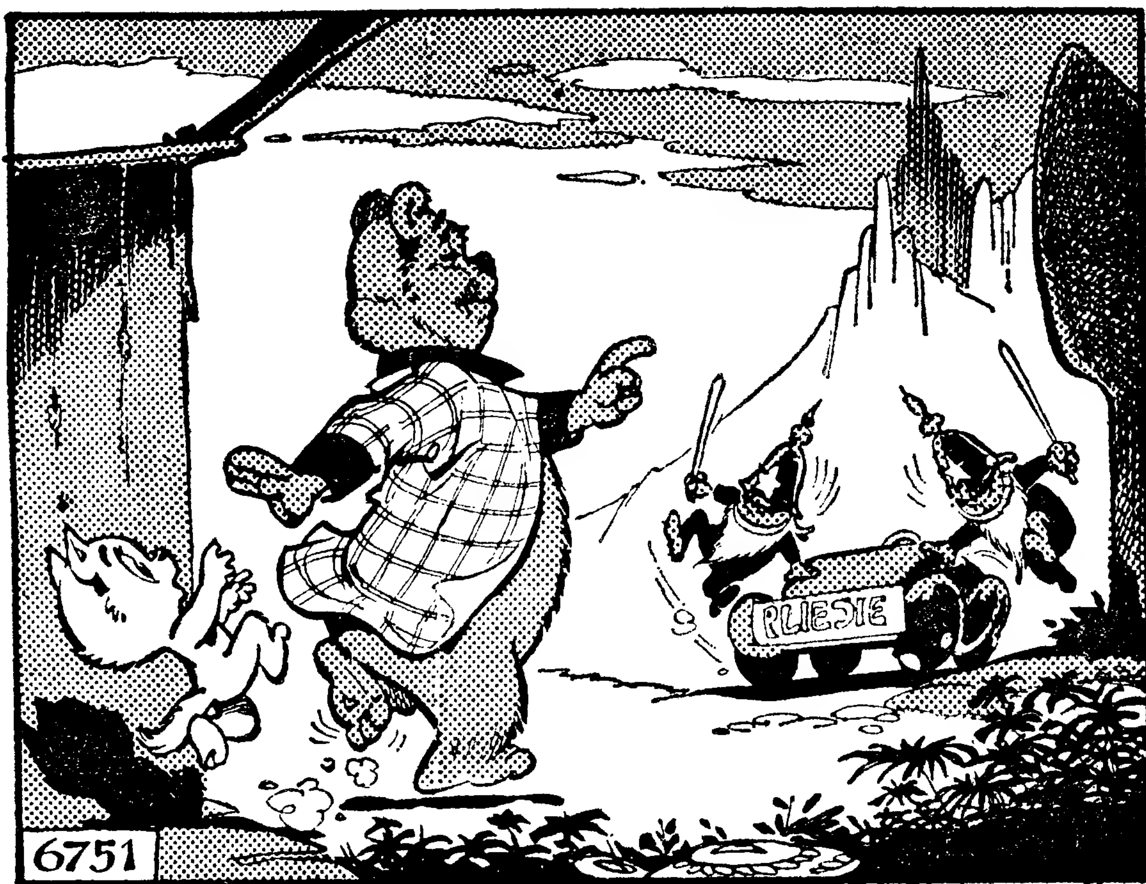
„Het is het gebouw van de Vereniging voor Vreemdelingenverkeer", riep de sergeant, die naast de ingang uit de muur verscheen.

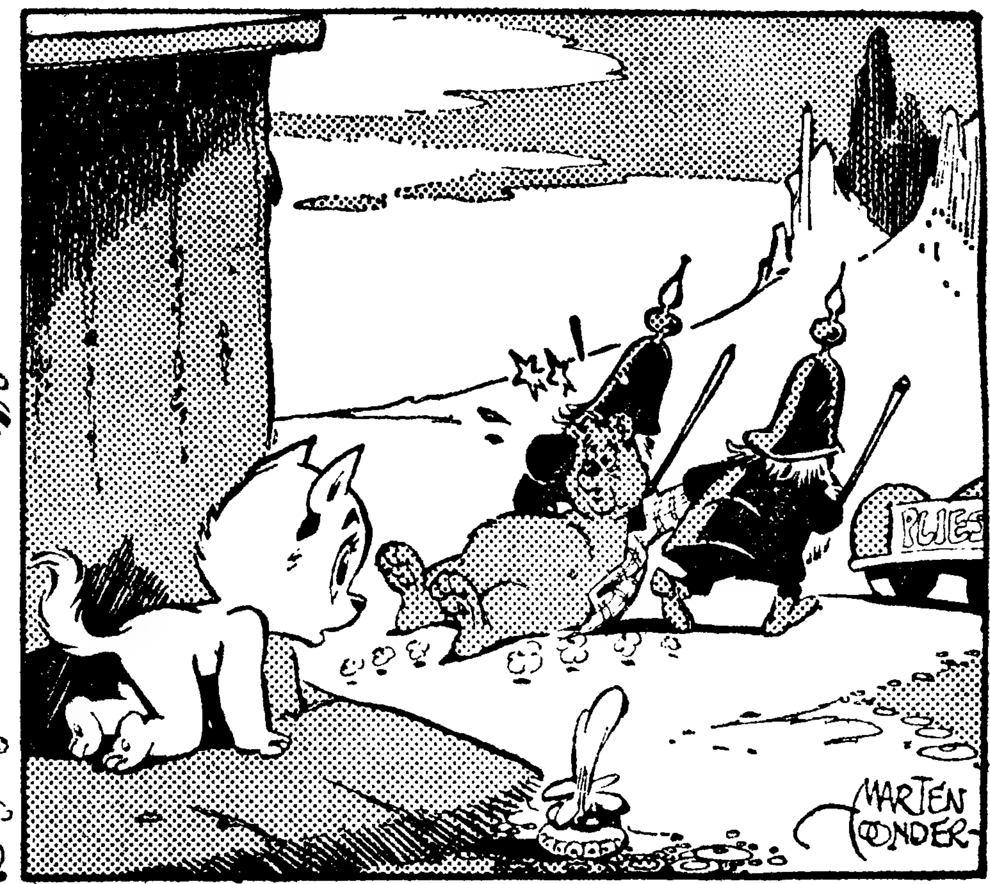
„Toeristen zonder geld natuurlijk! Tact gebruiken! Sla er op! Orde!". Intussen had heer Ollie de moed opgegeven. De hardhorigheid van de oude had hem afgemat en hij liet zich dan ook meetrekken door Tom Poes.

„Je had niet stiekem die telefoon moeten gebruiken, jonge vriend", sprak hij. „Nu is die oude heer boos, zodat we van hem ook geen hulp meer te wachten hebben. Ik schaam me voor je!"

„Hij heeft de politie gewaarschuwd", zei Tom Poes. „En ik heb zo het idee, dat we daar beter niet op kunnen wachten." Maar heer Bommel had een andere mening.

„De politie?", herhaalde hij. „Maar die moeten we juist hebben! Ik ben een beroofd heer en ik zoek mijn recht! Trek niet zo, ik zie een auto aankomen!"

Tom Poes probeerde heer Bommel achter de hut voor het vreemdelingenverkeer te trekken, maar heer Ollie rukte zich los.

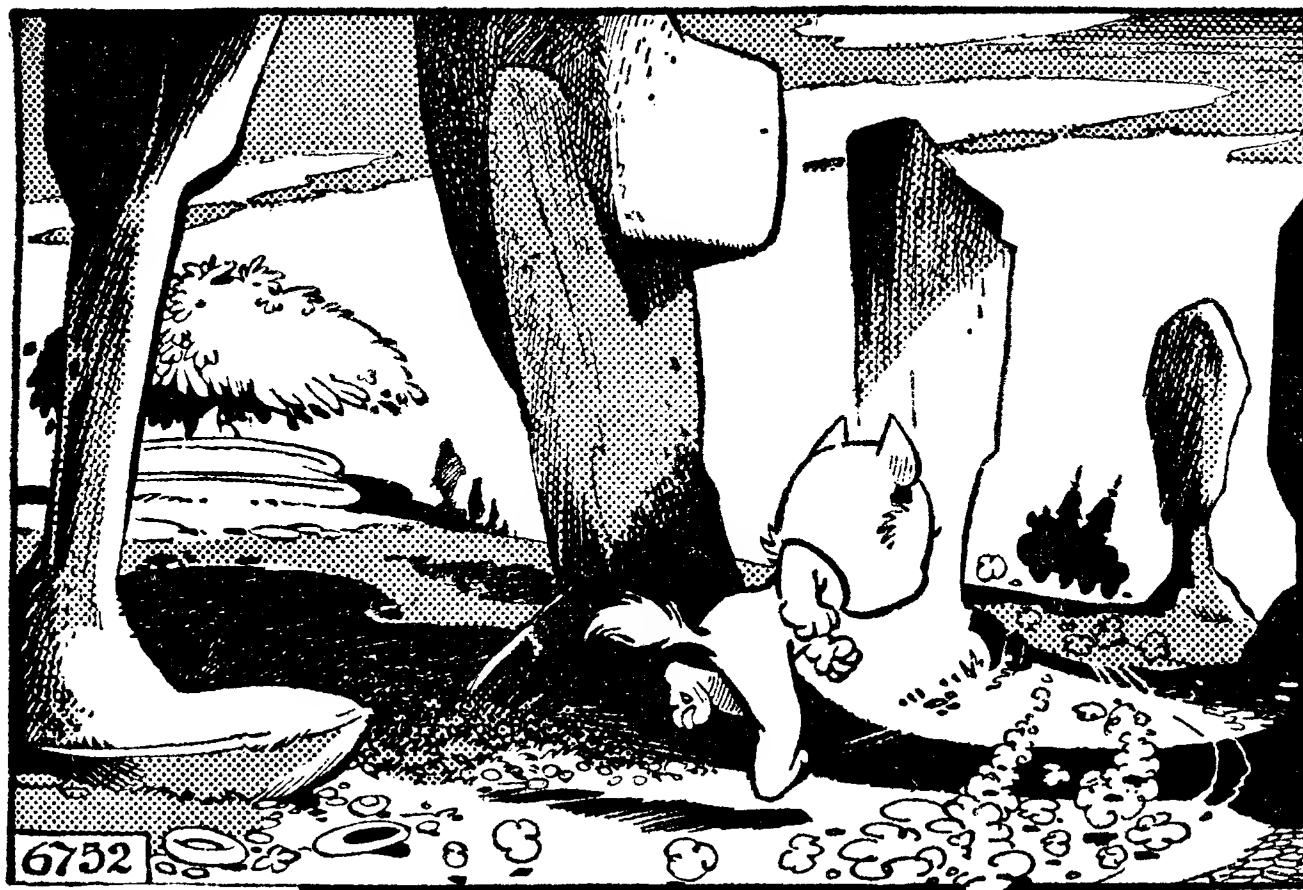
„Daar is de politie", sprak hij. „Eindelijk! Nu kan ik aangifte doen voordat de avond valt. Ik zal een gepaste schadevergoeding vragen; dat is wel het minste waar ik recht op heb. Morgen zal ik even naar de regering gaan, voordat we de Oude Schicht halen." Met deze woorden verliet hij de beschutting van het gebouwtje en liep naar het voertuig dat er voor had halt gehouden. Er sprongen twee agenten uit, die de toestand met een korte blik opnamen en op hem toesnelden zonder een ogenblik te verliezen.

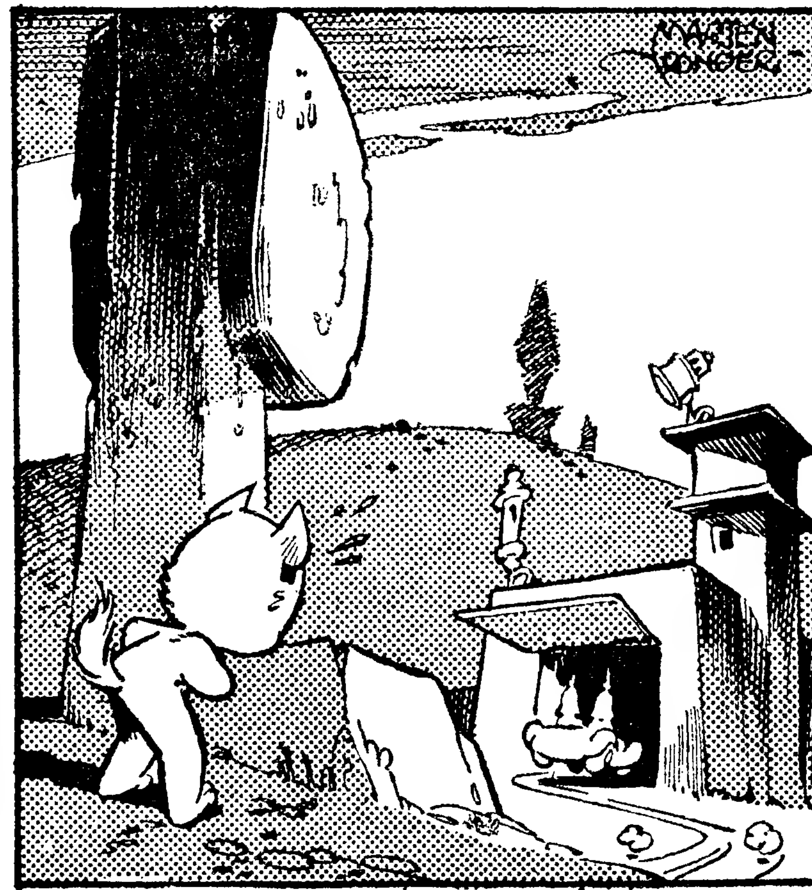
Heer Bommel hield wat onzeker de pas in.

„Een ogenblikje, goede lieden!" hoorde Tom Poes hem roepen. „Er is allerlei onrecht aan mij begaan — en ik wens aangifte te doen van diefstal en beroving!"

„Hij bekent", gromde een van de beambten. „Een vreemdeling zonder geld!"

„Een rooie!" vulde zijn collega aan. „Bezig met opruiing! Inrekenen." Daarop klonken er enige doffe klappen, en voordat Tom Poes een list had kunnen verzinnen zag hij zijn vriend reeds weer in het beeld verschijnen. In versufte toestand werd hij door de ordebewaarders voortgesleept in de richting van de politieauto — en het was de toeschouwer duidelijk, dat hulp op dat moment weinig zou baten.

Tom Poes hield zich verborgen in de schaduw van het gebouwtje, totdat heer Bommel was ingeladen en werd weggereden. Toen sprong hij tevoorschijn en rende achter de politieauto aan, om te zien waar zijn vriend naar toe zou worden gebracht.

„Als ze nu maar niet te ver weg gaan", dacht hij al dravend. „Want dan verlies ik ze uit het oog en dan kan het lang duren voordat ik heer Ollie weer terugvind!"

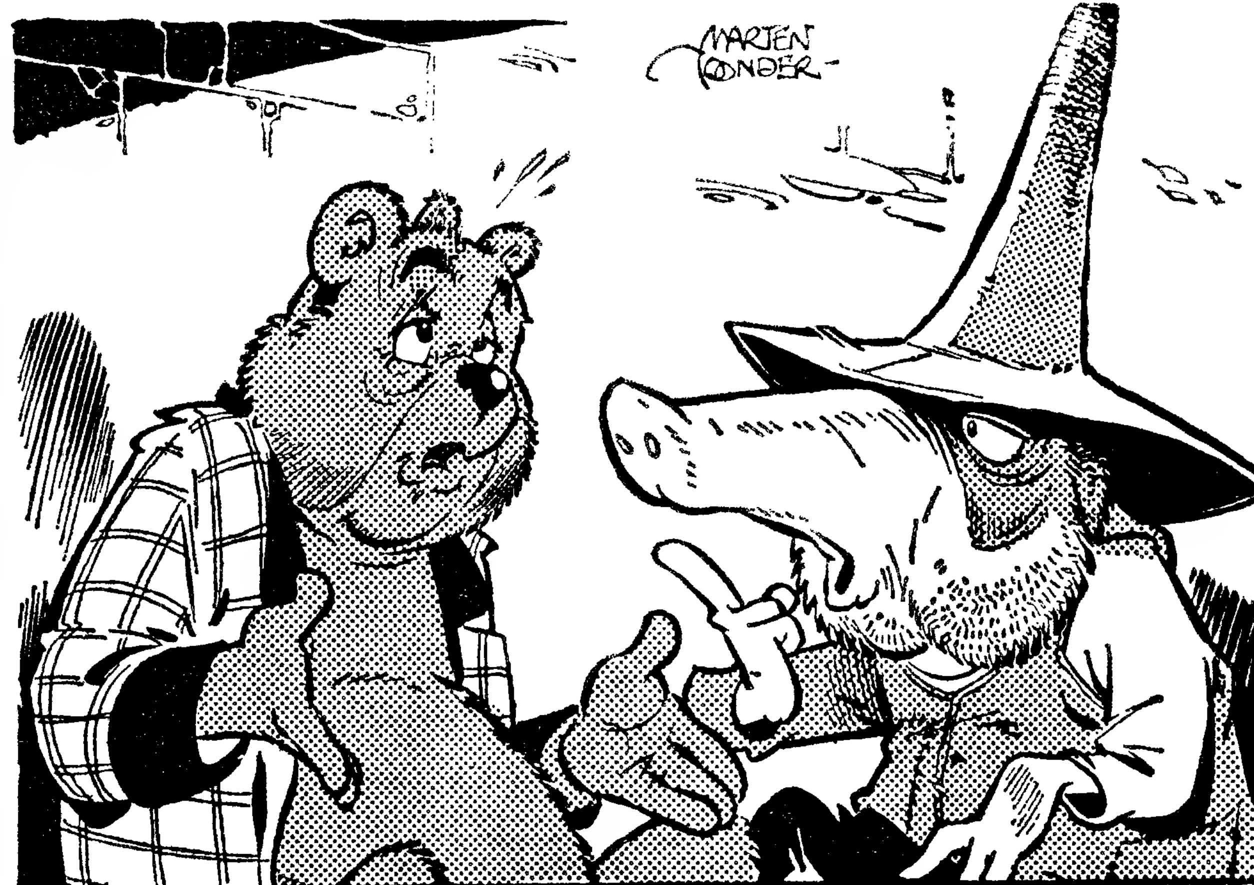
Maar gelukkig was dat niet zo. Het politiebureau was dichtbij, zoals we weten, en na een korte tocht door het fraai aangelegde landschap verdween het voertuig in de poort waar het kort tevoren uit was gekomen.

Tom Poes hield hijgend halt achter een kunstig beeldhouwwerk en keek de auto bezorgd na.

„Hm", sprak hij tot zichzelf. „Het zal moeilijk zijn om hem hier uit te krijgen! Hoe meer ik van dit land zie hoe minder het me bevalt. Wie weet waar ze hem opsluiten!"

Maar dat viel mee. Heer Bommel was naar een binnenplaats gebracht, en daar alleen gelaten. Versuft, en met een wezenloze oogopslag zat hij nu tegen het metselwerk van de zon te genieten terwijl een zware hoofdpijn hem het denken belemmerde. Helemaal alleen was hij niet; een eindje van hem vandaan zat nog een gevangene. Het was een andere vreemdeling, die net als hij in dit gastvrije doch ordelievende land in ongelegenheid geraakt was, en die hem nu met een berekenende blik opnam.

Met veel moeite slaagde heer Ollie er in een gedachte te vormen.

„Hfd.. hoofd..” stamelde hij. „Pijn in het hoofd. En dor-dorst hebbik ook. En honger.. Ik ben lang niet lekker, bedoel ik..”

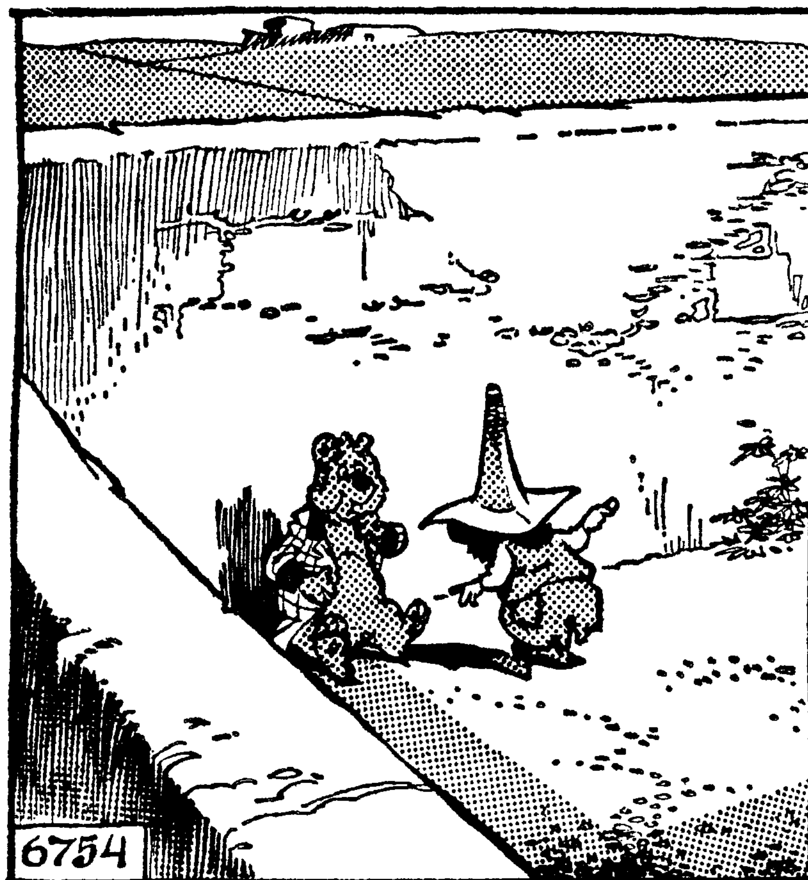
„Dat zal wel niet”, zei een onbekende stem, en toen hij rondkeek zag hij een armoedige vreemdeling, die hem nieuwsgierig naderde.

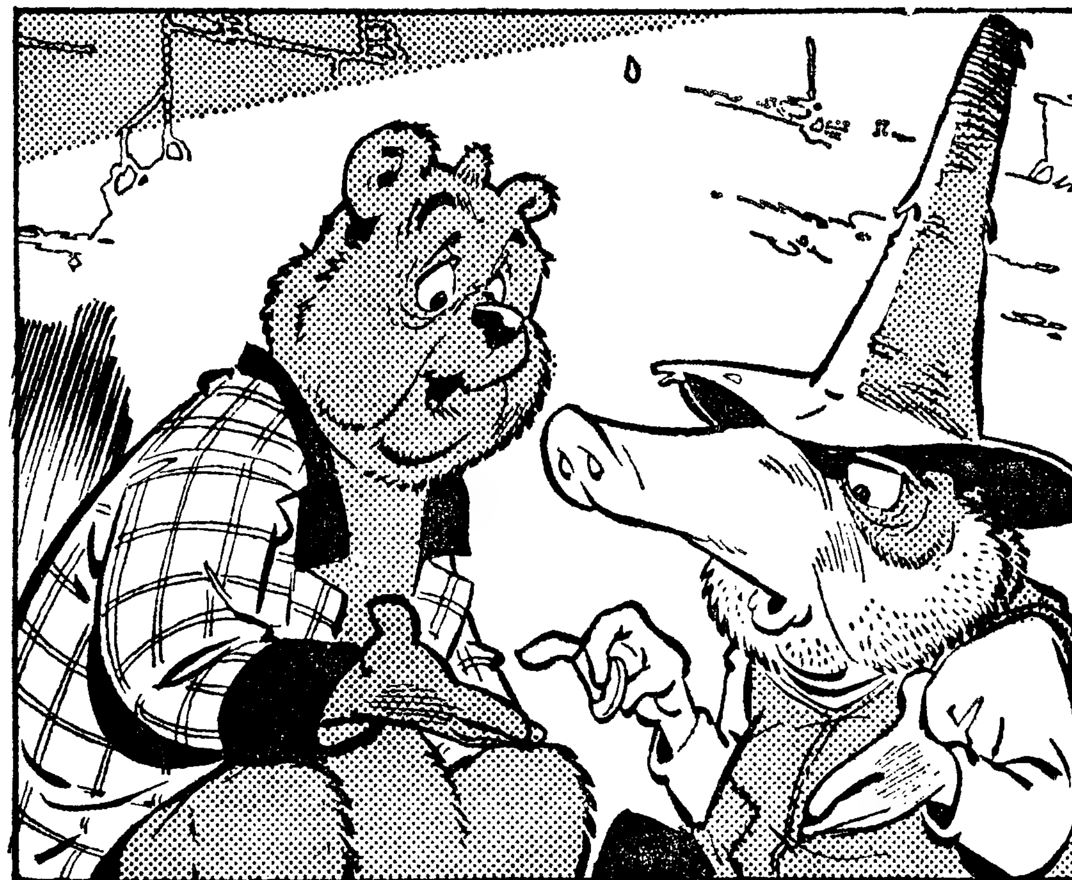
„Mijn naam is Tibor Tuk”, vervolgde deze. „De hoofdpijn is hier gratis maar eten en drinken kost geld. En dat hebt u niet. Nee, u hoeft me niets te vertellen; u bent natuurlijk totaal verarmd; dat is een van de bezwaren van dit onbetaalbare land!”

„Verarmd...”, herhaalde heer Bommel en door dit woord werd hij zich plotseling ten volle bewust van de ellendige toestand waarin hij zich bevond.

„Geld heeft voor mij nooit een rol gespeeld”, hernam hij bijna schreiend. „Totdat ik het niet meer had. Ik zie nu in, hoe vreselijk het leven voor eenvoudige lieden moet zijn. Geen recht, geen wet, altijd vervolgd. Ach, wanneer ik maar weer een beetje had..”

Tibor Tuk ging naast de ongelukkige heer zitten en keek hem peinzend aan. „Wilt u werkelijk geld hebben, na alles wat u hebt meegemaakt?”, vroeg hij. „Wel, de een is hardleerser dan de ander en sommige lui leren het nooit. Ik vraag me af, of ik u deze munt zal geven. Het is een donders gevaarlijk ding in de handen van iemand die denkt, dat hij met geld iets bereiken kan; en ik moet u waarschuwen, dat u er niet meer van af kunt. Hij komt altijd terug. U kunt hem alleen maar kwijt door hem weg te geven aan iemand die hem graag wil hebben!”

„Wilt u mij die munt geven?", vroeg heer Ollie ongelovig.

„Ja", zei Tibor Tuk. „Als u hem echt hebben wilt. Ik zelf heb hem gekregen van een gevangene, die ik vroeger eens in een andere gevangenis ontmoet heb. Ja, ja, het leven voert van de ene gevangenis naar de andere, zolang men dit muntje heeft.

Het kan namelijk geld maken door er gewoon maar met de vingers over te strijken. Met dit ding wordt u een geldmaker, en dat is donders gevaarlijk in deze onbetaalbare omgeving!"

„Dat begrijp ik niet", mompelde heer Bommel. „Met geld is immers alles te koop? Ik ben een ervaren heer, voor wie geld nooit een rol heeft gespeeld, totdat ik het kwijt was. Als ik zo'n munt had zou ik er wel raad mee weten!"

„Goed zo!", riep de vreemdeling uit. Hij reikte de munt met een gul gebaar over en voegde er aan toe: „Nu ben ik er met goed fatsoen vanaf."

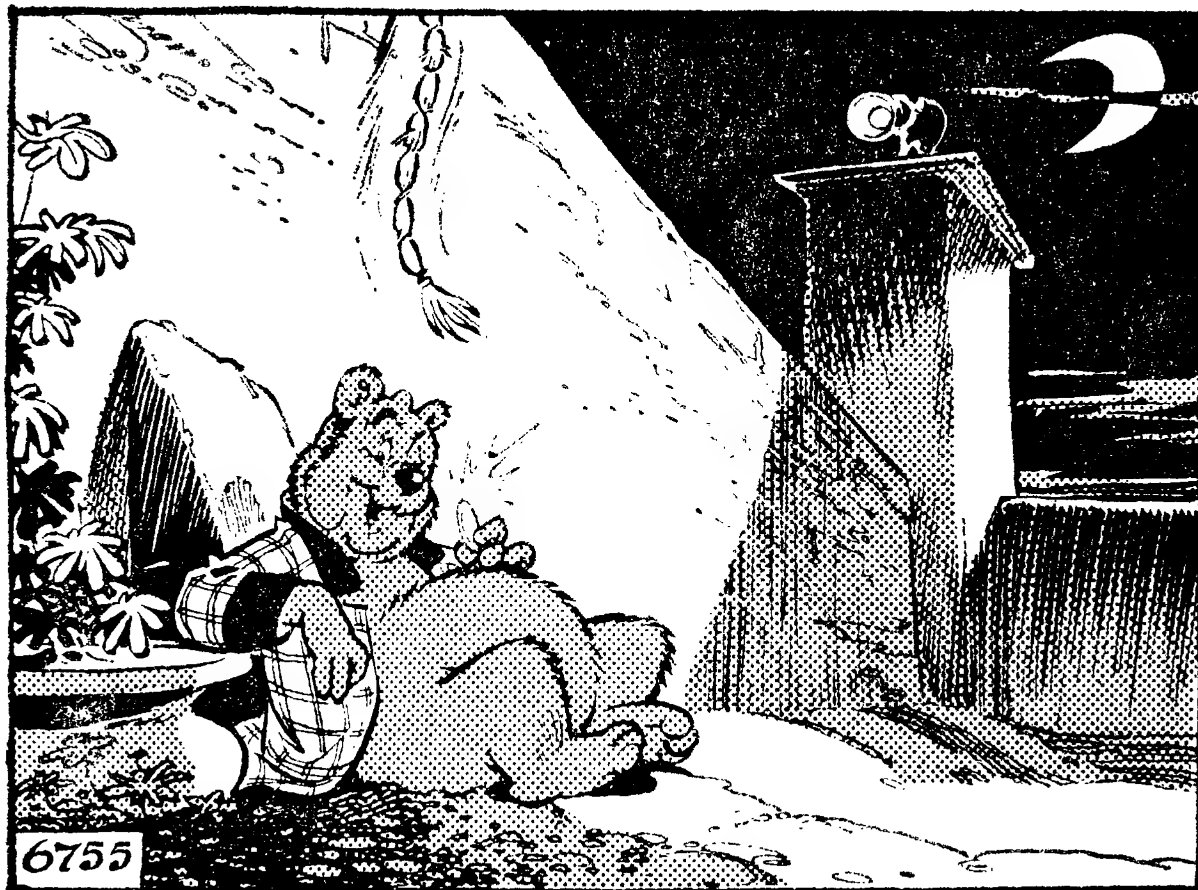
„Zo is het", zei heer Ollie blij. „Ik hoef er dus gewoon maar overheen te strijken? En dan komt er geld uit?"

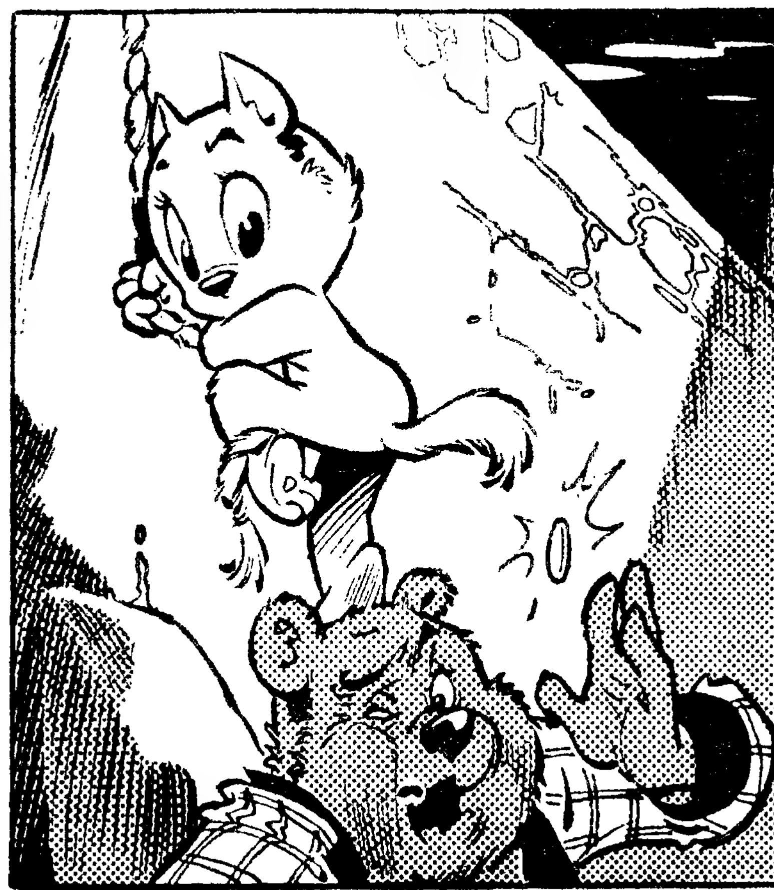
Voordat de ander antwoord had kunnen geven verscheen er een agent op het binnenplein.

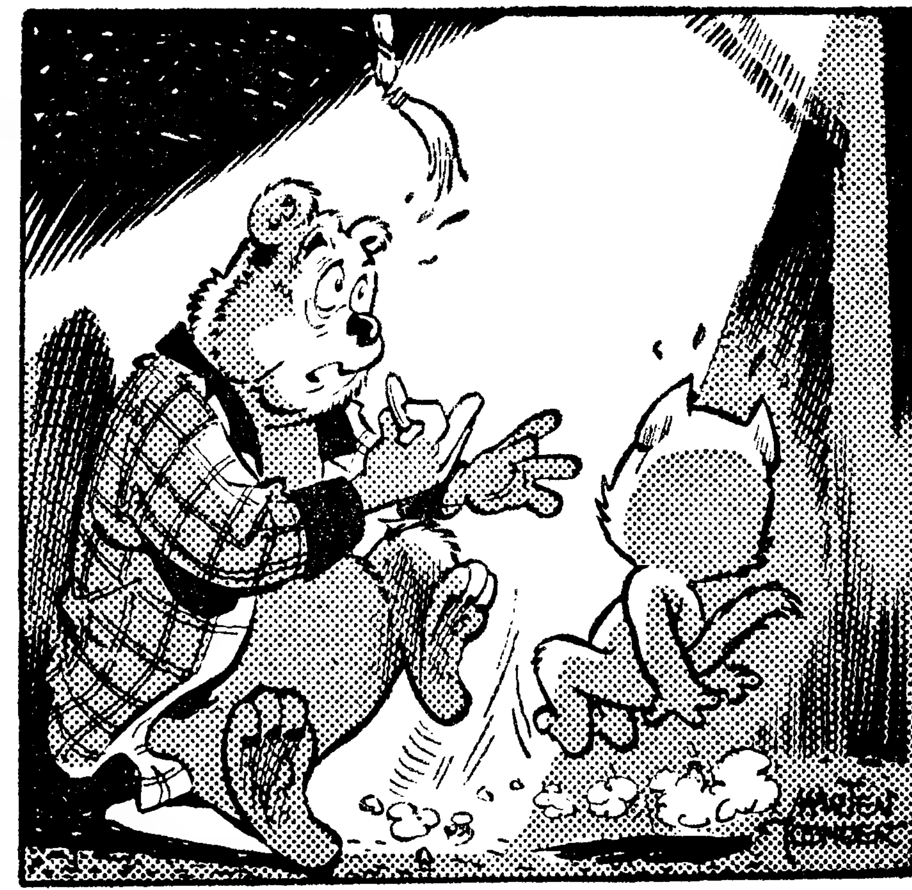
„Hé, jullie daar!" riep deze. „De dag is haast om en jullie kunnen kiezen: Morgenochtend naar de rechtbank, of nu over de grens gezet als ongewenste vreemdelingen zonder middelen van bestaan!"

„Ik wil mijn recht!" zei heer Bommel, de munt snel in zijn zak stekend. „Ik wil mijn bezittingen terug en ik wil de schuldigen bestraft zien!"

„Maar ik wil over de grens!" riep Tibor Tuk uit terwijl hij vlug opstond. „Eindelijk heb ik geen verleiding meer. Ik wil vrij zijn!"

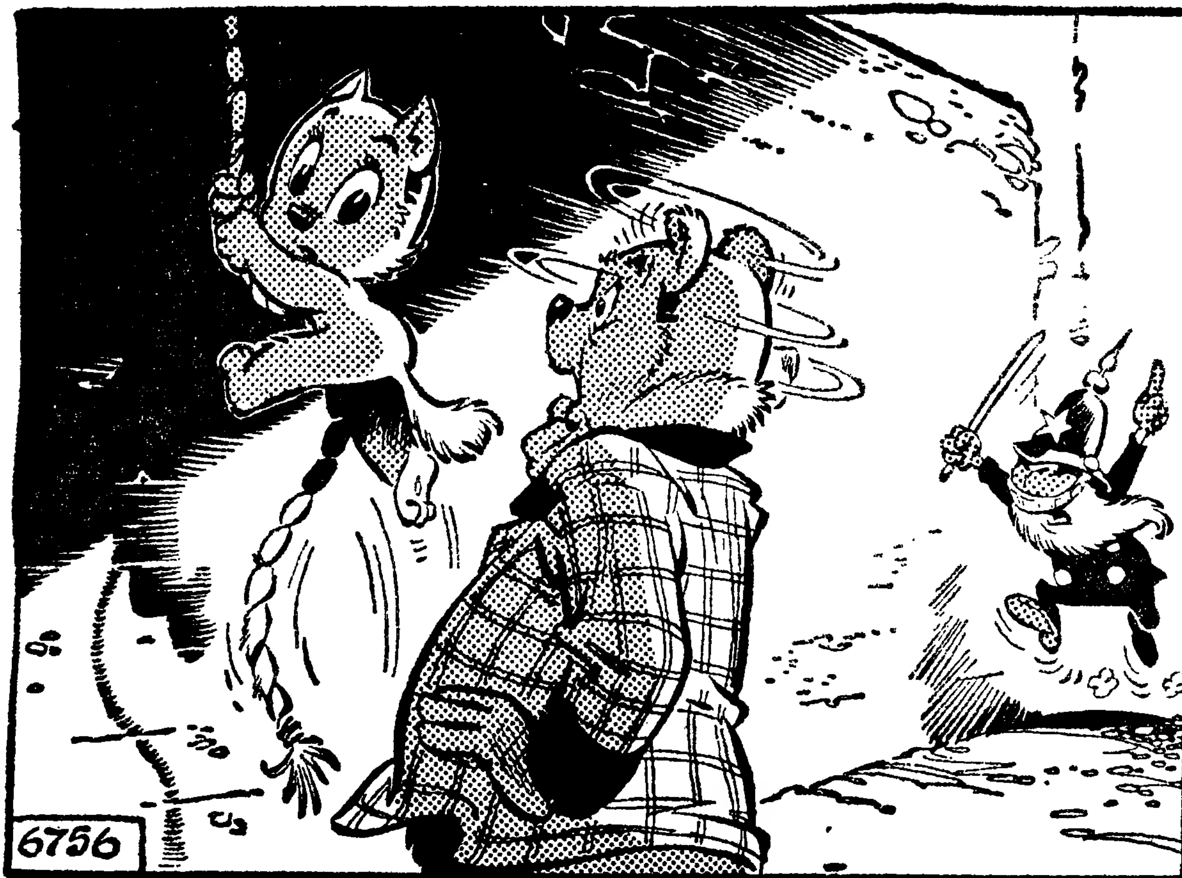
De nacht viel snel in deze streken Het werd donker en een aangename koelte daalde over het binnenplein van de gevangenis waar heer Ollie een zitplaats tegen een steen gevonden had. Honger en dorst plaagden hem, maar toch voelde hij zich heel wat minder neerslachtig dan daarnet.

„Zo'n munt is een mooi bezit", prevelde hij stil voor zich heen. „Hij kan geld maken, en hij komt altijd terug, zei Tibor Tuk. Ik hoop, dat hij gelijk had. Ollie, jongen, met geld kan men bergen verzetten, zei mijn goede vader altijd, en daar hou ik mij aan! Nu kan ik mijn Oude Schicht terugkrijgen, en mijn papieren en alles wat mij ontroofd is. Ha, Tom Poes zal opkijken! Die is bang weggelopen, terwijl ik als heer pal stond voor mijn rechten. Wat zal hij in de zorgen zitten, zo alleen en onbeschermd in een vreemd land. Ik zal....."

Hij brak zijn overpeinzingen met een gesmoorde kreet af. Geen wonder, op dat moment stapte er iemand op de buil, die hij bij zijn arrestatie had opgelopen, en daarna sprong Tom Poes voor hem op de grond.

„Ssst!" siste die. „Ik kom u bevrijden! Aan de andere kant van de muur staat een boom en daar heb ik een touw aan gebonden. Als we nu...."

„Geen denken aan, jonge vriend!" sprak heer Bommel fier. „In de eerste plaats ben ik een heer voor wie geld geen rol speelt, sinds hij een munt heeft, die geld kan maken, en die daarom recht zal krijgen. En in de tweede plaats moet je kijken waar je je voet zet! Ik had wel....."

„Sssssst!" herhaalde Tom Poes. Maar het was al te laat. Het gerucht van stemmen was niet onbemerkt gebleven, en vanaf de wachttoren werd er plotseling een sterk zoeklicht op hen gericht.....

Toen het zoeklicht zo plotseling op hen viel aarzelde Tom Poes geen ogenblik.

„Kom mee!" riep hij, terwijl hij in het touw sprong. „Over de muur; vlug!"

Heer Ollie aarzelde echter.

„Het is tegen mijn beginselen", sprak hij. „tenslotte heb ik een rein geweten — en bovendien heb ik nu de middelen om iedereen te tonen, dat ik een heer ben. Kortom, ik wil mijn recht hebben! En vluchten is niets voor iemand van mijn stand!"

Tom Poes had niet geluisterd. Hij was in een flits over het metselwerk verdwenen toen er een agent het terrein op kwam draven.

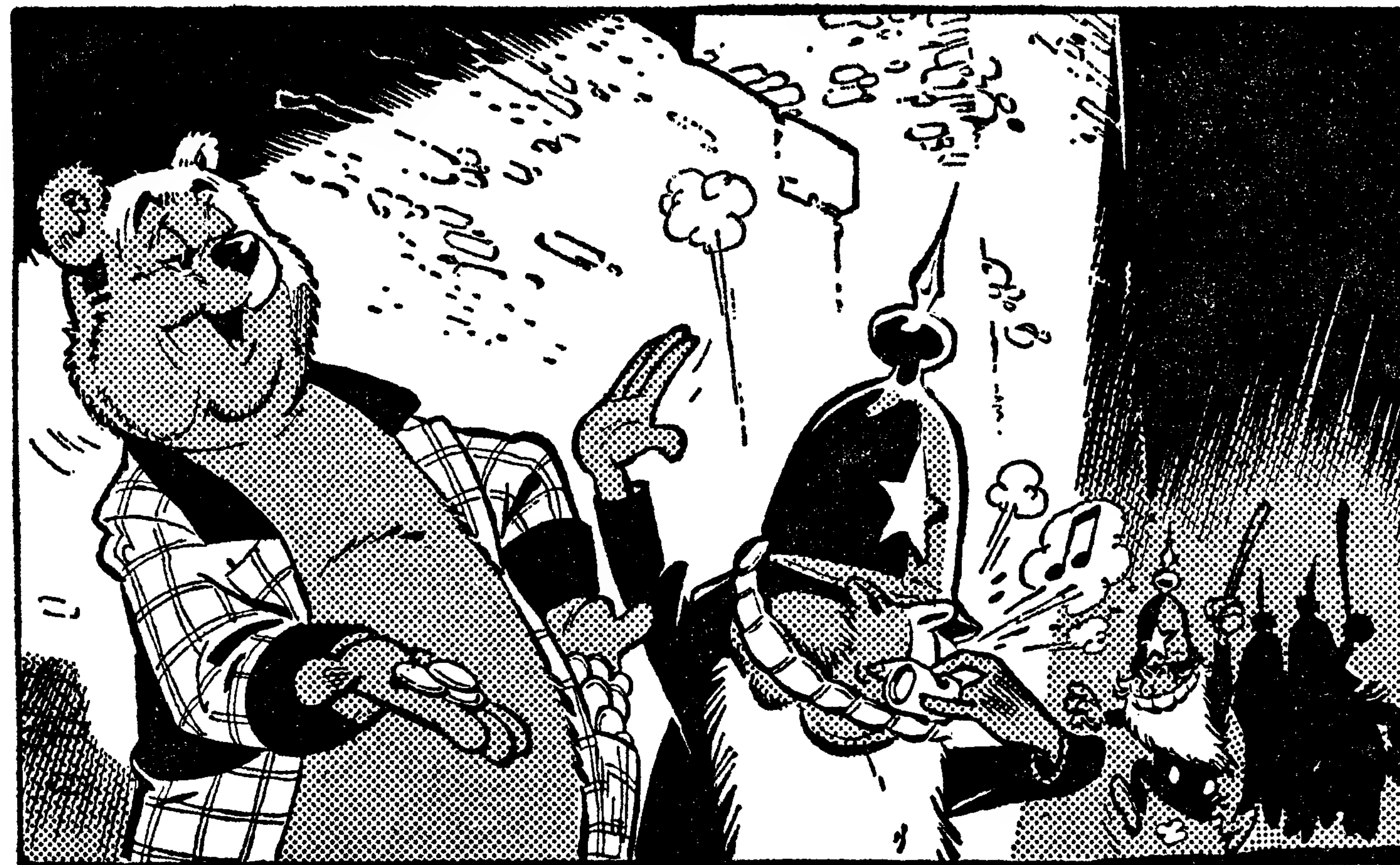
„Nu zal ik zien of die munt echt kan doen wat die vreemdeling zei", mompelde heer Bommel. En met die woorden greep hij het geldstuk uit zijn zak en begon er overheen te wrijven. De gevolgen waren verrassend. Iedere keer als zijn vinger over de metalen rand streek rolde er een munt naar beneden en zodoende vormde zich al spoedig een rinkelend stapeltje voor zijn voeten.

De toesnellende beambte had dit niet direct in de gaten.

„Wat moet dat?" riep hij, terwijl hij zijn lange lat zwaaide. „Ontsnappen gaat zo maar niet, hoor! Waar is je medeplichtige gebleven?" De kapitaalvormende heer schonk hem echter geen aandacht.

„Het werkt!" prevelde hij met een gelukkige glimlach. „Niet langer zal men een heer onderdrukken omdat hij tot de bezitsloze klasse behoort!"

Toen heer Ollie de bewaker in het oog kreeg stak hij de munt van Tibor Tuk snel in zijn zak en daarna raapte hij de aangemaakte geldstukken op.

„Waarom zo'n haast, goede vriend?" vroeg hij. „Had je me willen spreken?"

„Je wilde ontsnappen!" snauwde de beambte in het licht van de schijnwerpers. „Maar we hebben je in de gaten. Waar is je medeplichtige?"

„Ontsnappen?" herhaalde heer Bommel uit de hoogte. „Waarom zou ik? Ik wil mijn recht hebben. Ik wil gehoord worden en ik wil de hulp hebben van een goede advocaat. Ik ben een heer voor wie geld geen rol speelt, zoals je ziet."

De ander wierp een loerende blik onder zijn klapvrij hoofddeksel uit.

„Geld?" mompelde hij. „Dat kan niet. Je bent ingerekend omdat je als vreemdeling zonder middelen van bestaan van ons land genoot..."

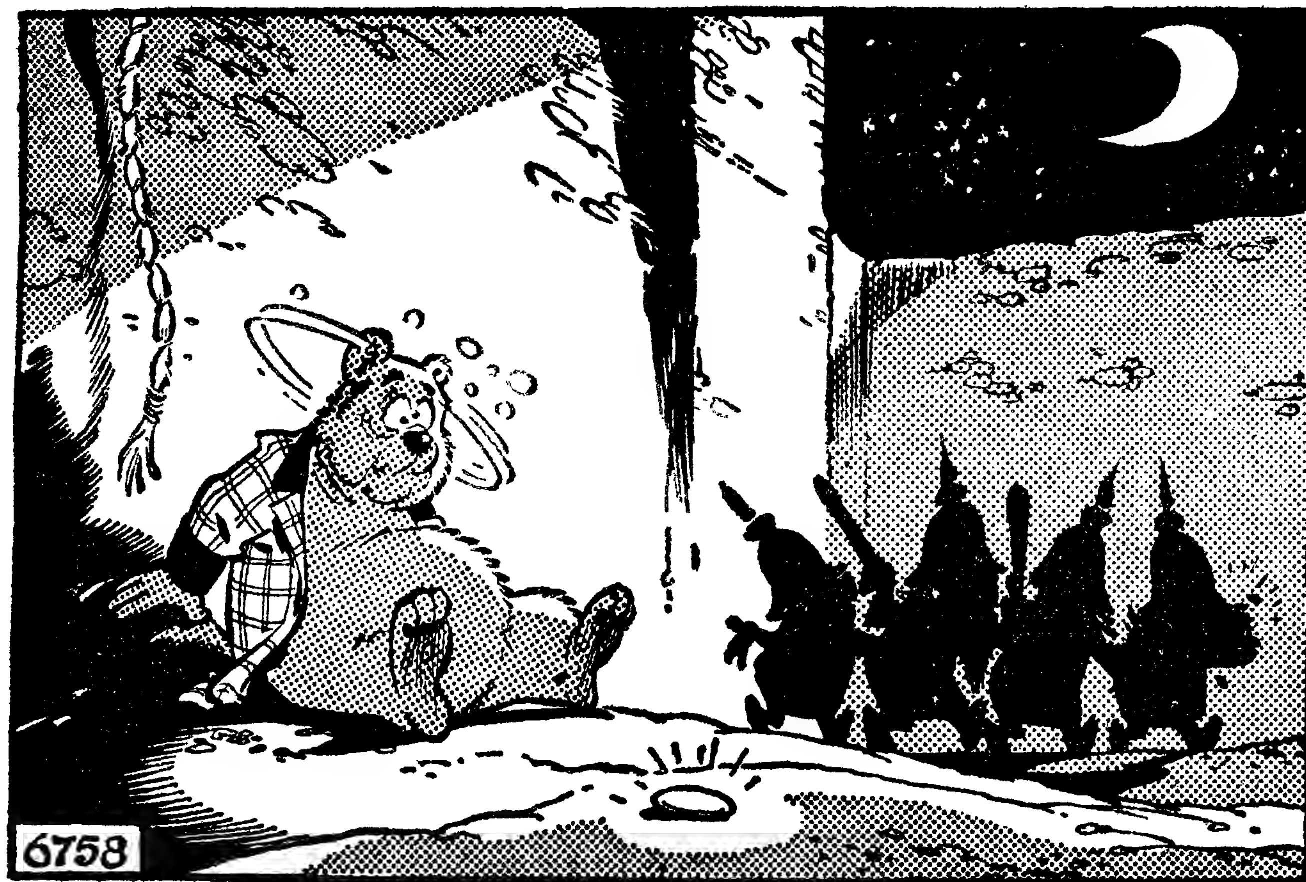
„Een Bommel is nooit zonder middelen van bestaan," hernam heer Ollie.

Hij liet de munten in zijn andere zak glijden, maar drie ervan stak hij de wachter toe.

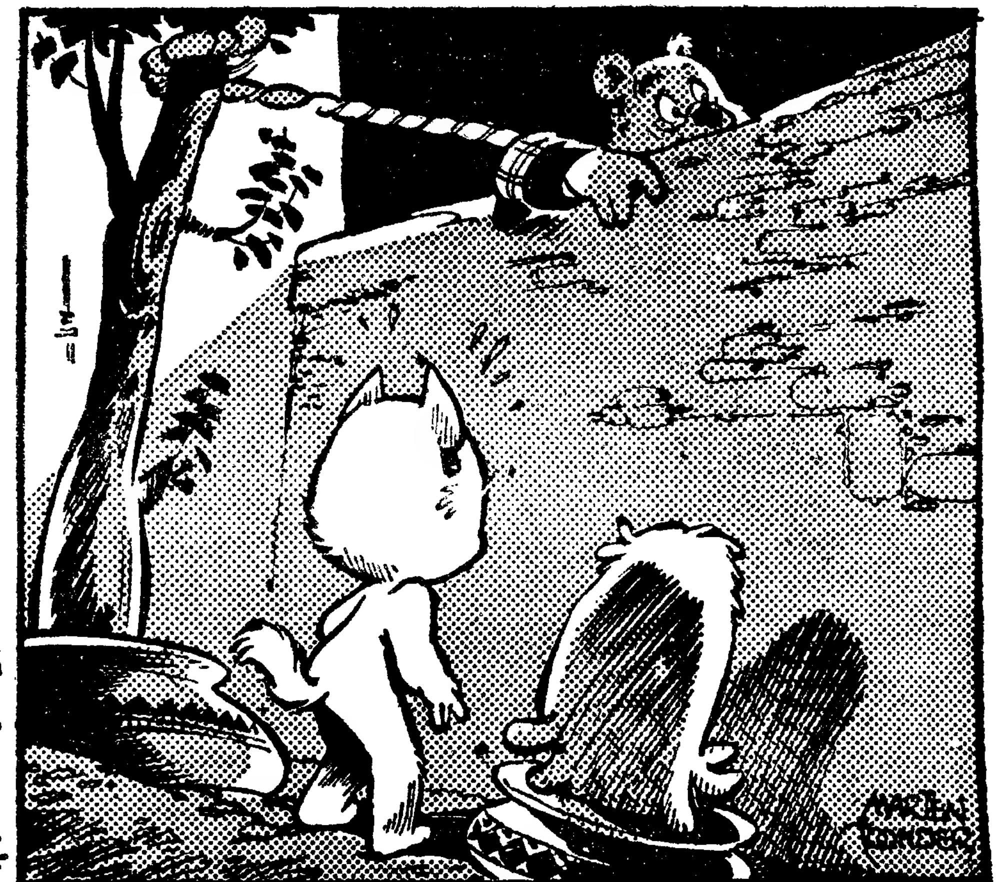
„Hier", zei hij gul. „Die zijn voor jou wanneer je me naar je meerdere brengt."

De agent ging niet op dit aanbod in. Hij blies krachtig op een fluit zodat er een drietal collega's uit de duisternis naderstormde en deed een pasje opzij.

„De verdachte heeft op een verdachte manier verdacht geld in zijn bezit!" riep hij uit. „Foeljeren en eerlijk delen!"

De bewakers grepen krachtig in, en omdat de beklagenswaardige heer tegenover een overmacht stond was hij al spoedig uitgeschud. De zoeklichten doofden, en terwijl de beambten schertsend met de munten wegliepen bleef heer Ollie versuft op het slagveld achter.

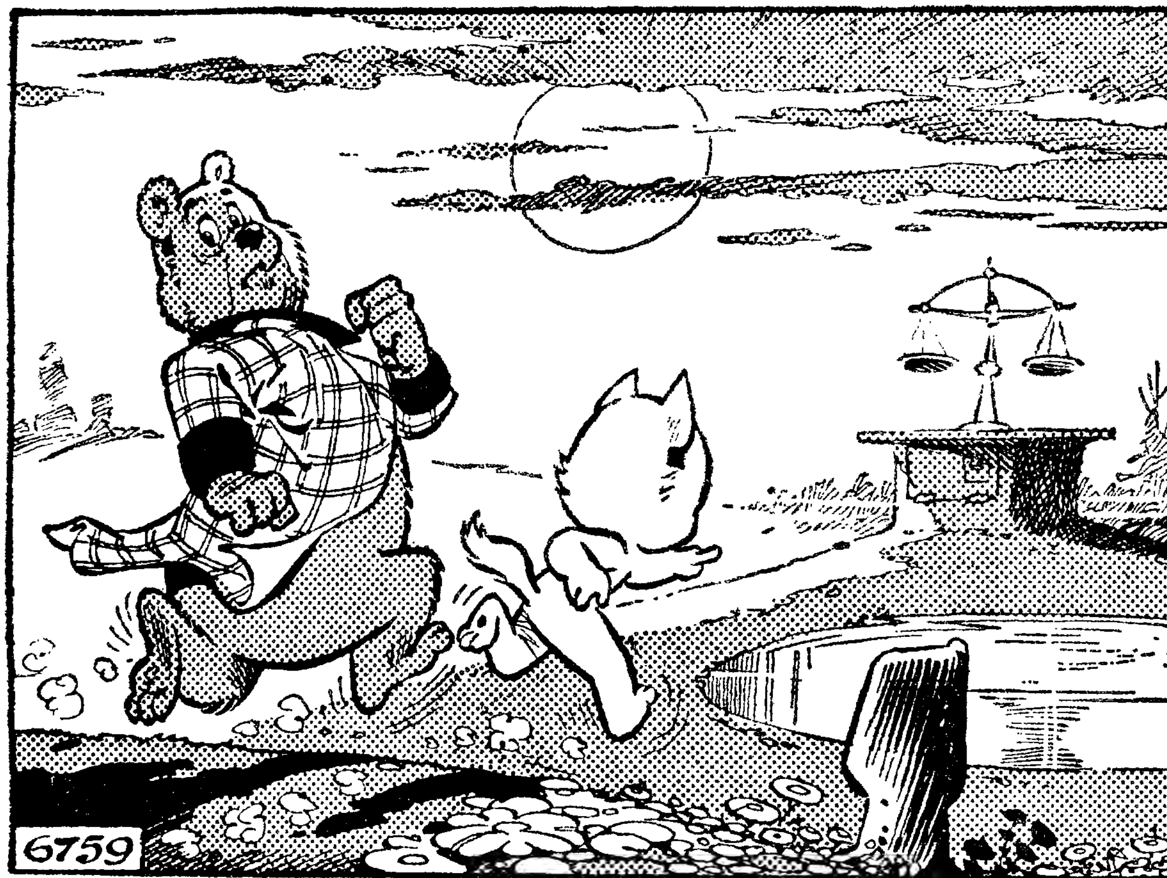
„Hoe vreselijk is dit alles", prevelde hij met trillende lippen. „Een reizend heer wordt hier aan alle kanten het geld uit de zakken geklopt, zodat hij tot armoede vervalt en al gauw geen reizend heer meer is, als men begrijpt wat ik bedoel. Nu ben ik weer even ver als ik was; alles is weg."

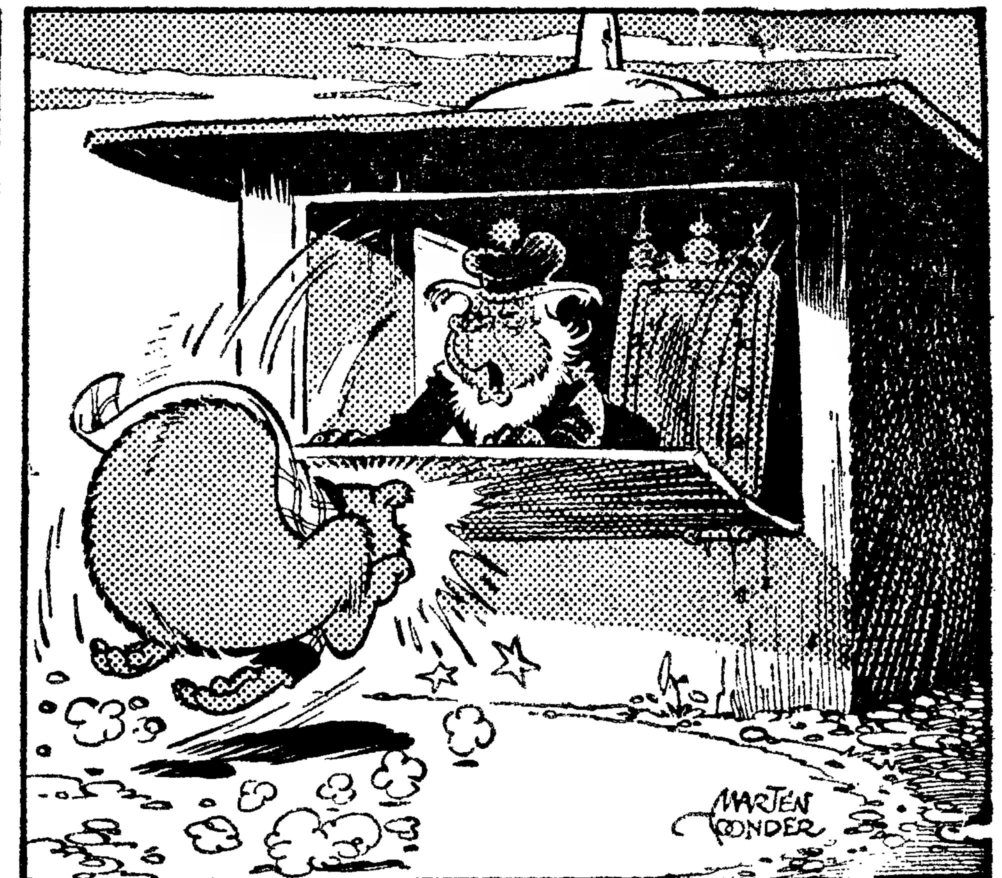
Hij zweeg plotseling, want zijn onzekere blik was op een stuk metaal gevallen, dat voor hem in het maanlicht lag te glanzen.

„Men heeft een van mijn munten over het hoofd gezien," dacht hij terwijl hij opstond om het op te rapen „Zou dit . . . zou dit soms de wondermunt zijn? Hij komt altijd terug, zei Tibor Tuk, en als dat waar is heb ik nu weer de macht in handen! Maar aan de andere kant heb ik nu wel geleerd dat er hier geen rechtvaardigheid is, zelfs niet wanneer men geld heeft..."

Enige tijd stond hij te peinzen, maar toen hij achter zich het touw zag hangen waarlangs Tom Poes over de muur geklommen was nam hij een besluit. Met grote moeite werkte hij zich omhoog, en zodoende verscheen zijn gespannen gelaat al spoedig boven het metselwerk uit.

„Ik heb me bedacht, jonge vriend", sprak hij hijgend. „Ik ga met je mee om zelf mijn recht te zoeken. Hier kan ik het niet krijgen, bedoel ik."

Tom Poes en heer Bommel haastten zich om het politiebureau zo ver mogelijk achter zich te laten. Ze draafden totdat de ochtend begon te gloren en heer Ollie bijna geen adem meer over had.

„Dit houd ik niet vol," hijgde hij. „En bovendien.. Ik vlucht niet.. Hoef niet te vluchten, bedoel ik... Heb een munt om geld te maken.. Kan dus gerechtigheid vinden.. als je begrijpt wat ik bedoel . . . Maar waar?" „Dáár misschien", zei Tom Poes. Hij wees op een gebouwtje dat in het licht van de opkomende zon op een heuvel stond en dat bekroond werd door een weegschaal.

„Het kan natuurlijk een apotheker zijn", voegde hij er aan toe. „Maar in veel landen gebruiken ze zo'n ding om recht te wegen." Dat bleek ook hier het geval te zijn. Toen heer Bommel weer op adem was gekomen, zijn jas had recht getrokken en op het bouwsel was toegetreden zag hij een biljet op de wand hangen.

„Rechtbank van de republiek Moronië", las hij. „Dag en nacht geopend voor korte gedingen."

„Kijk dat is nu mooi," sprak hij tevreden. „Dag en nacht geopend. Dat is heel wat anders dan bij ons!"

„Hm," zei Tom Poes. „De zaak ziet er anders wel erg gesloten uit. En eerlijk gezegd heb ik niet veel vertrouwen in het recht hier. Maar u moet het natuurlijk zelf weten."

„Natuurlijk", gaf heer Ollie toe en hij klopte aan. Het bleek, dat zijn vertrouwen niet misplaatst was, want voordat hij een stapje achteruit had kunnen doen werd het luik met kracht naar beneden geklapt.

„De zitting is geopend," sprak de rechter, die in de opening verscheen. „De kosten van het geding bedragen 200 florijnen en moeten vooruit worden voldaan. Waar is de rechtzoekende?"

De rechter boog zich uit zijn kraam om een blik op heer Ollie te kunnen werpen.

„Bent u de rechtzoekende?" vroeg hij. „De kosten van het geding bedragen 200 florijnen en moeten vooruit worden voldaan."

Heer Bommel herstelde zich van de versuffing waarin hij door het openen van de zitting geraakt was en haalde zijn wondermunt voor de dag.

„200 florijnen," prevelde hij. „Dat is veel. Maar het gaat hier om een rechtvaardige zaak, en dan mag geld geen rol spelen. Een ogenblikje edelachtbare."

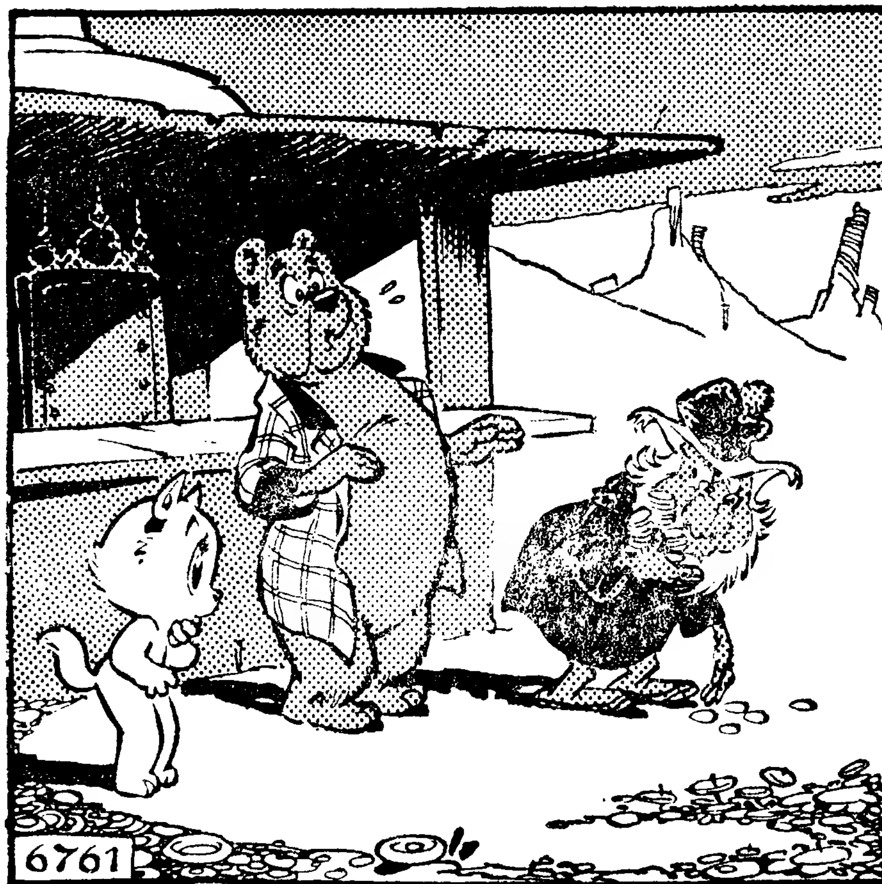
Hij richtte zich wat op en begon al tellend over de munt te wrijven. Het bleek dat dit inderdaad de wondermunt van Tibor Tuk was, want een stroompje geldstukken viel tussen zijn vingers door rinkelend op de grond.

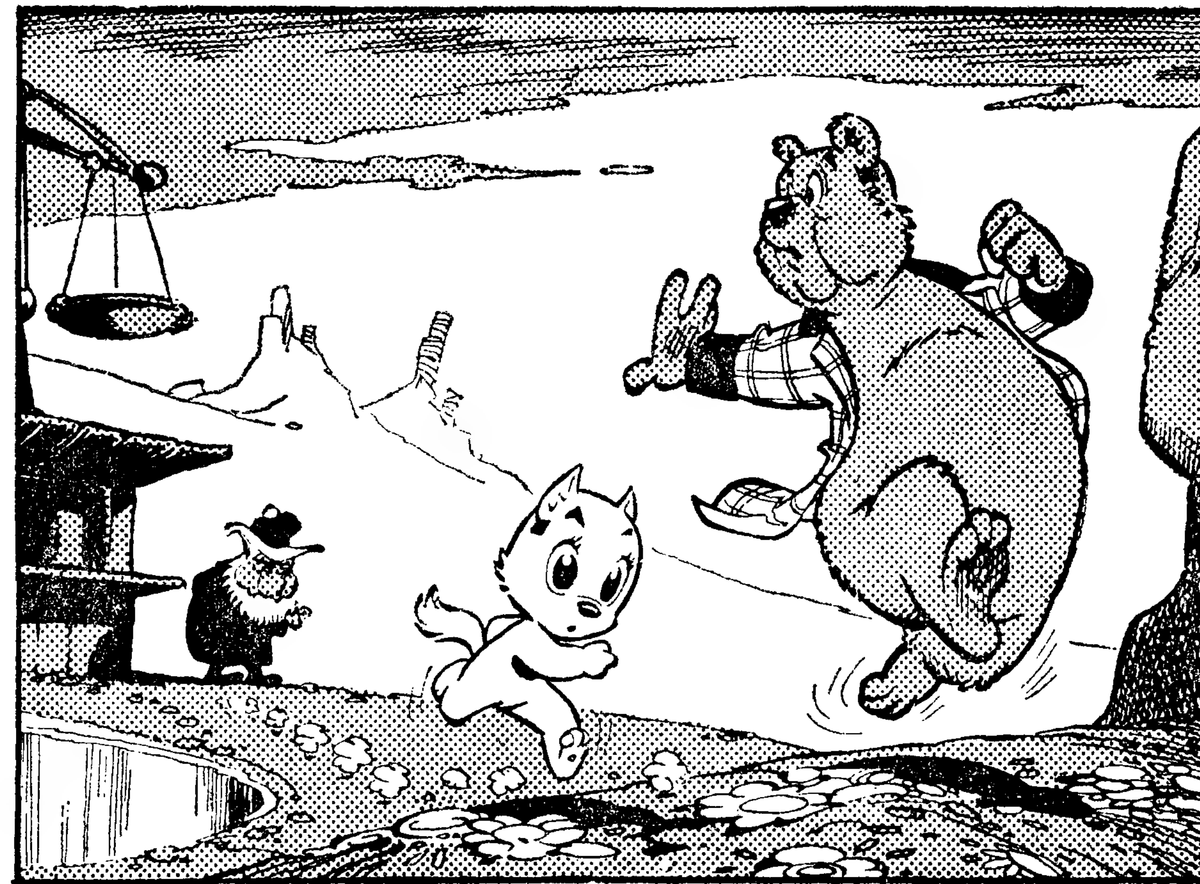
De magistraat keek het met grote belangstelling aan, en na enige tijd klom hij over het neergeklapte luik heen naar buiten met een hongerige

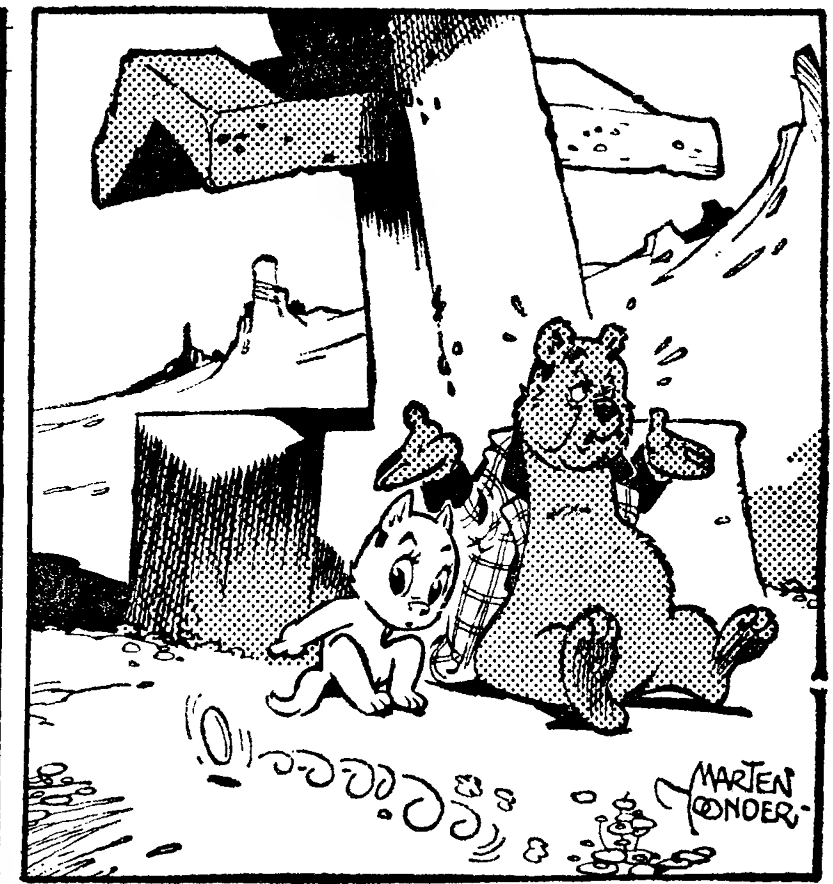
„Tweehonderd florijnen", sprak heer Ollie opstaande. „Dat is dat. En blik in de ogen.

wat nu mijn zaak betreft: ik ben afgezet door een pattenbaas en daarna bestolen. Het kapje is van mijn Oude Schicht gehaald en de benzine is eruit getapt, als u begrijpt wat ik bedoel. Daarna hebben rovers mij uitgeschud en toen is de politie gekomen. Maar inplaats van me te beschermen.."

„U spreekt voor uw beurt, beklaagde", onderbrak de rechter. „Bovendien, hoe komt u aan dit geld, als het waar is wat u zegt? Dit is geen zuivere koffie!"

„Het is zoals ik zeg!” riep heer Bommel uit. „Ik ben bestolen en door rovers uitgeschud. En daarna ben ik door de politie beroofd!”

„Dat is onzin”, zei de rechter streng. „Wanneer men reeds is uitgeschud, kan men niet meer beroofd worden. Het wetboek van strafrecht is daar heel duidelijk in.”

Hij bukte zich en grabbelde het geld dat heer Ollie gemaakt had van de grond op. „De rechtbank beveelt inbeslagname van deze op verdachte wijze verkregen munten”, hernam hij. „Verder zult u in voorlopige hechtenis gesteld moeten worden, beklaagde! Ik zal de politie waarschuwen; het bureau is hier dicht bij.”

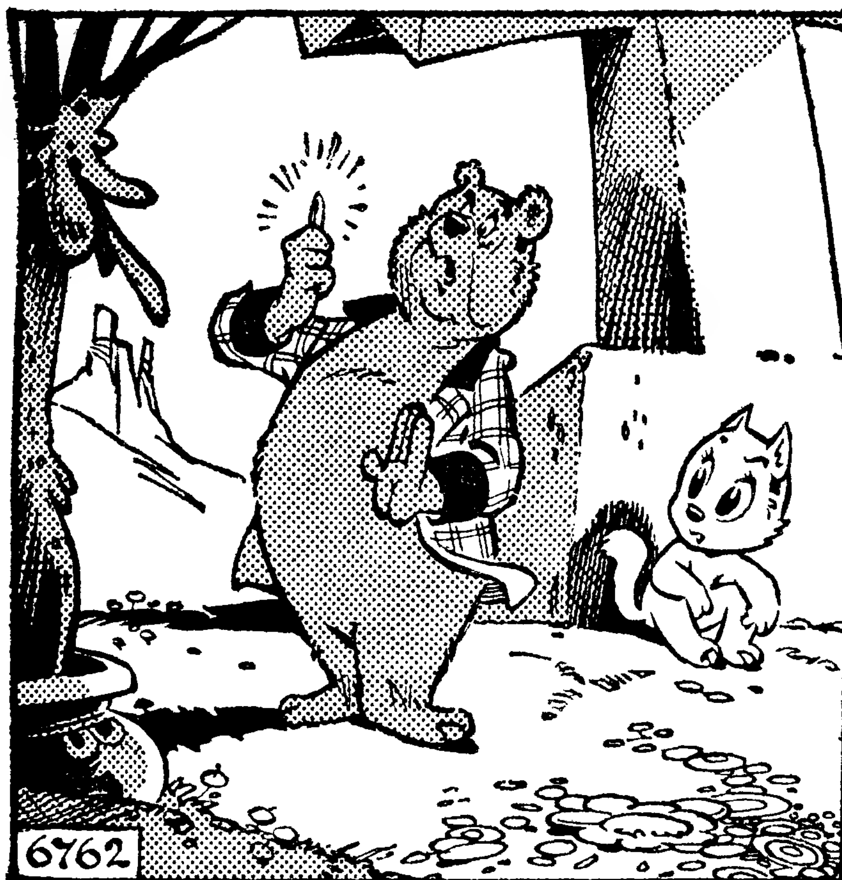
„D-dat w-weet ik!”, riep heer Bommel uit. „Doe verder geen moeite; we moeten nu weer eens gaan!” Met deze woorden zette hij het op een lopen, gevolgd door Tom Poes.

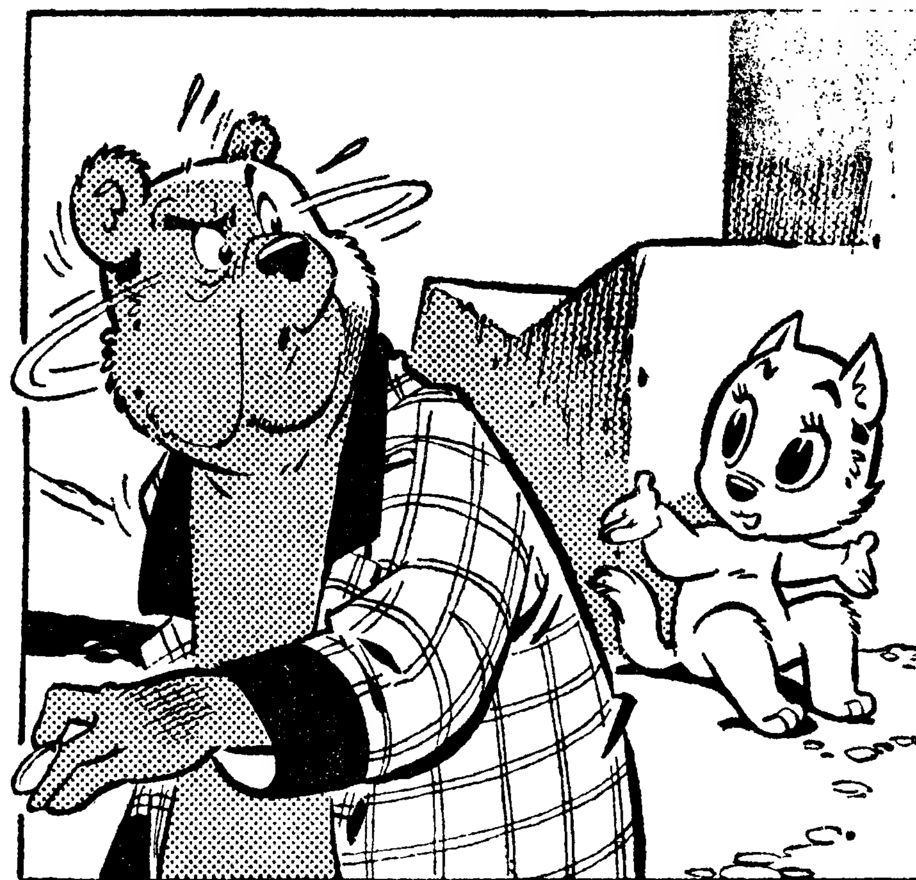
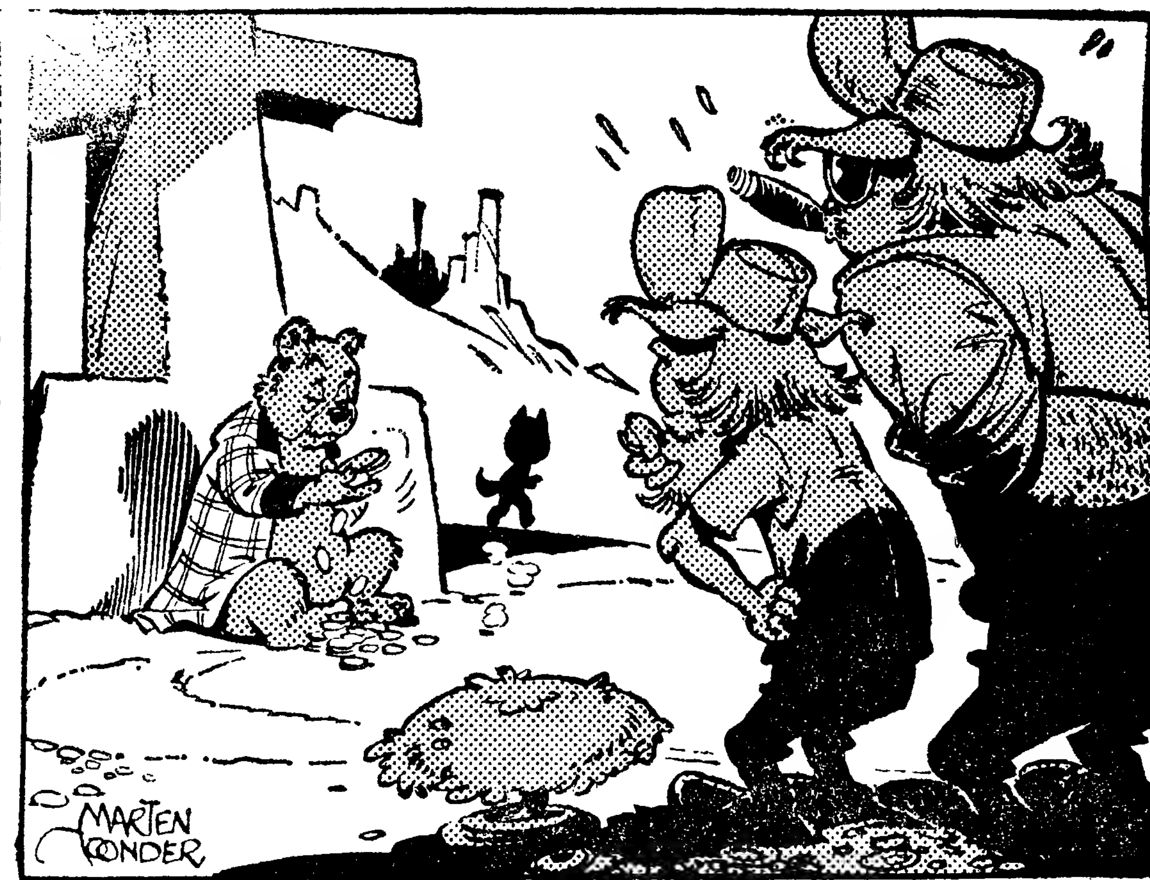
„Bevreesd voor het recht”, mompelde de magistraat, hen peinzend naogend. „Men ziet dat zo vaak bij vreemdelingen zonder papieren. Aan de andere kant wil ik het toerisme niet afschrikken; de vreemdelingenindustrie brengt welvaart. Misschien kan ik ze beter oogluikend laten gaan.

Heer Ollie en Tom Poes wisten natuurlijk niets van dit besluit. Ze renden totdat ze geen adem meer hadden en toen zonken ze neer bij een van de fraaie monumenten die het landschap in Moronië sieren.

„Nu ben ik ook mijn munt kwijt,” zei heer Bommel uitgeput. „het is vreselijk; in dit land speelt geld de hoofdrol — en opnieuw ben ik berooid en zonder middelen!”

„Toch niet!” zei Tom Poes, en hij wees op een muntstuk, dat over de vlakte op hen toe kwam rollen.

Heer Ollie stond op en raapte de munt op. „Daar is hij weer", sprak hij. „Tibor Tuk had gelijk; men komt er niet van af."

„Jammer", zei Tom Poes. „Dat ding brengt ongeluk, want het bezit van geld is in dit land levensgevaarlijk."

„Dat heeft de ervaring mij geleerd", gaf heer Bommel toe. „Men wordt afgezet, uitgeschud, in de gevangenis geworpen en zonder recht veroordeeld wanneer men geld heeft. Maar wanneer men het niet heeft...."

„Laten we hier weggaan", stelde Tom Poes voor. „Voor mij heeft de vakantie lang genoeg geduurd." Doch nu keerde heer Ollie zich verontwaardigd om.

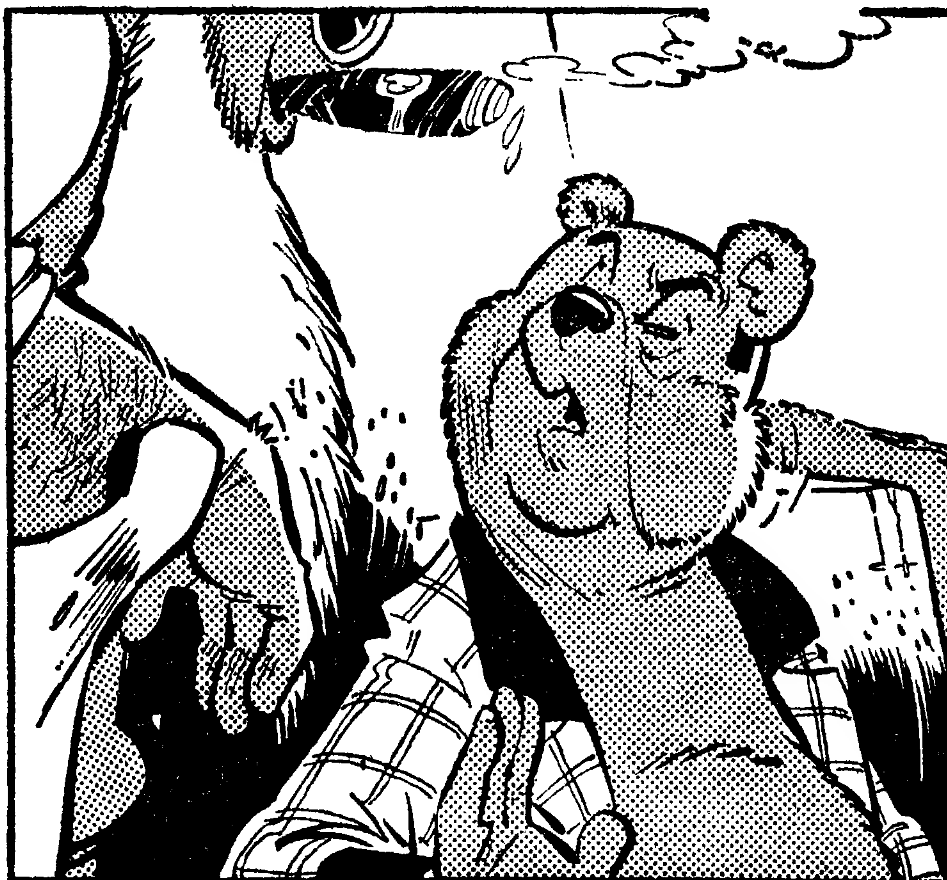
„Val me toch niet steeds in de rede", riep hij uit. „Luister liever, want dit is heel leerzaam. Ik wilde zeggen: wanneer men géén geld heeft lijdt men gebrek zonder sociale voorzieningen! En als ik hier weg ga moet ik afstand doen van de Oude Schicht en van mijn recht. Het is moeilijk! Als jij nu nog een list wist! Maar jij zit daar maar en weet alles beter. Hier weggaan, het idee!"

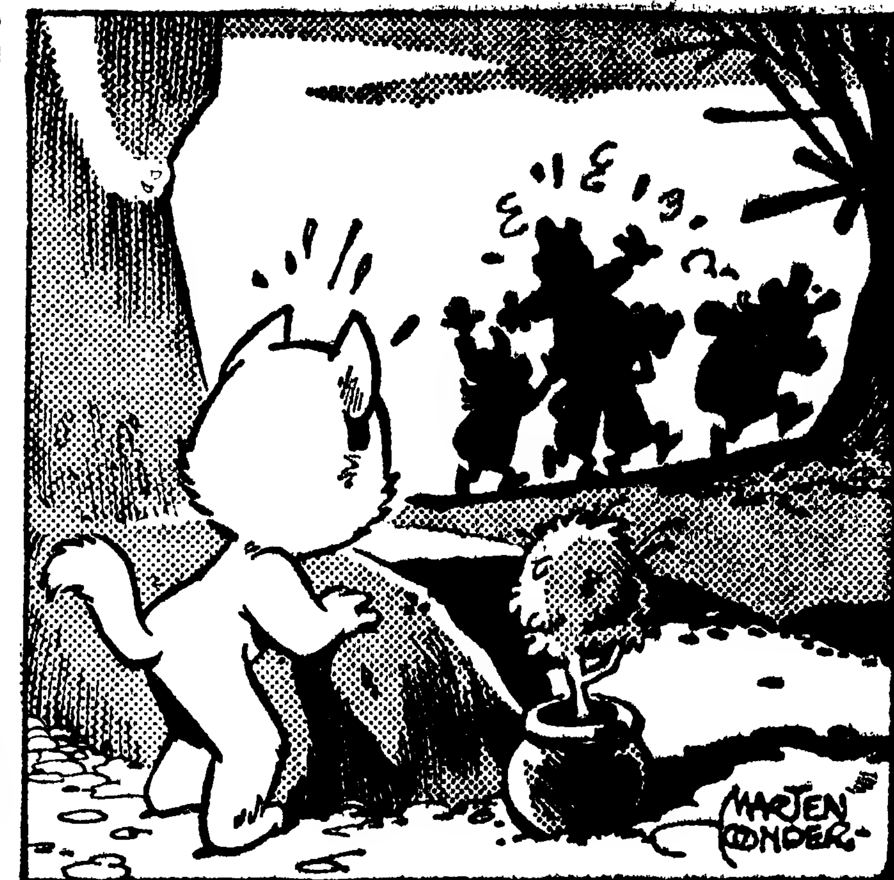
„Dan moet u het zelf weten", zei Tom Poes. „Ik ga een eindje wandelen." Hij stond op en liep boos weg, zodat de heer Bommel alleen bij het beeldhouwwerk achterbleef.

„De fout tot nu toe was, dat iedereen zag hoe ik geld maakte", sprak hij tot zichzelf. „Zoiets moet men in het geheim doen; men moet het gewoon maar hebben, dat geeft macht!"

Zo sprekende begon hij over de munt te wrijven en al spoedig was hij daar zo in verdiept, dat hij de nadering van enkele sluipende figuren niet opmerkte....

Heer Bommel ging helemaal op in het maken van geld. Als iemand van stand had hij natuurlijk beter moeten weten; maar hij zat daar zo prettig tegen het fraaie plastiek, met een zacht windje om de oren en zonnestralen die aangenaam in de munten weerkaatsten, dat hij alles om zich heen vergat.

„Hier een stapeltje en daar een stapeltje", neuriede hij „en dan nog een stapeltje..."

Op dat moment hoorde hij echter een geluid en toen hij geschrokken opkeek zag hij een zwaar gebouwde Moroniër naast zich staan.

„Dat zijn heel wat stapeltjes", sprak deze prijzend. „Ben je een toerist?"

„Ja", gaf heer Ollie toe. Maar toen herinnerde hij zich wat hij allemaal had meegemaakt en hij voegde er haastig aan toe: „Nee, natuurlijk niet! Geen toerist! Ik ben een zoeker naar Recht en naar de Oude Schicht!"

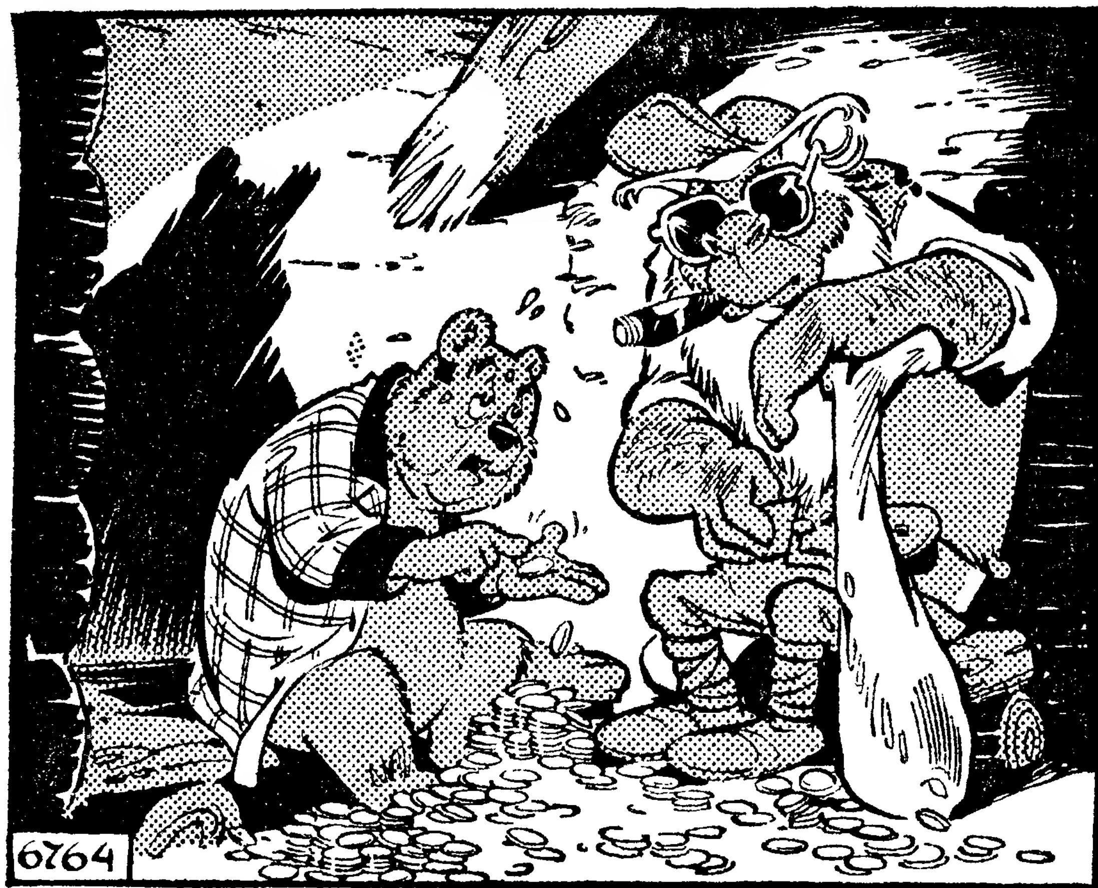
„Dat treft!" hernam de ander. „Dan ben je een van ons! Het verdrukte volk van Moronië moet bevrijd worden uit de greep van het vreemde geld. En dat kunnen we het beste doen met geld dat jij kan maken! Leve de revolutie!"

„Revolutie?" herhaalde heer Bommel verstrakkend. „Dat is niets voor mij! Ik bedoel.... geld speelt geen rol, en ik houd niet van geweld en wil alleen maar mijn recht..."

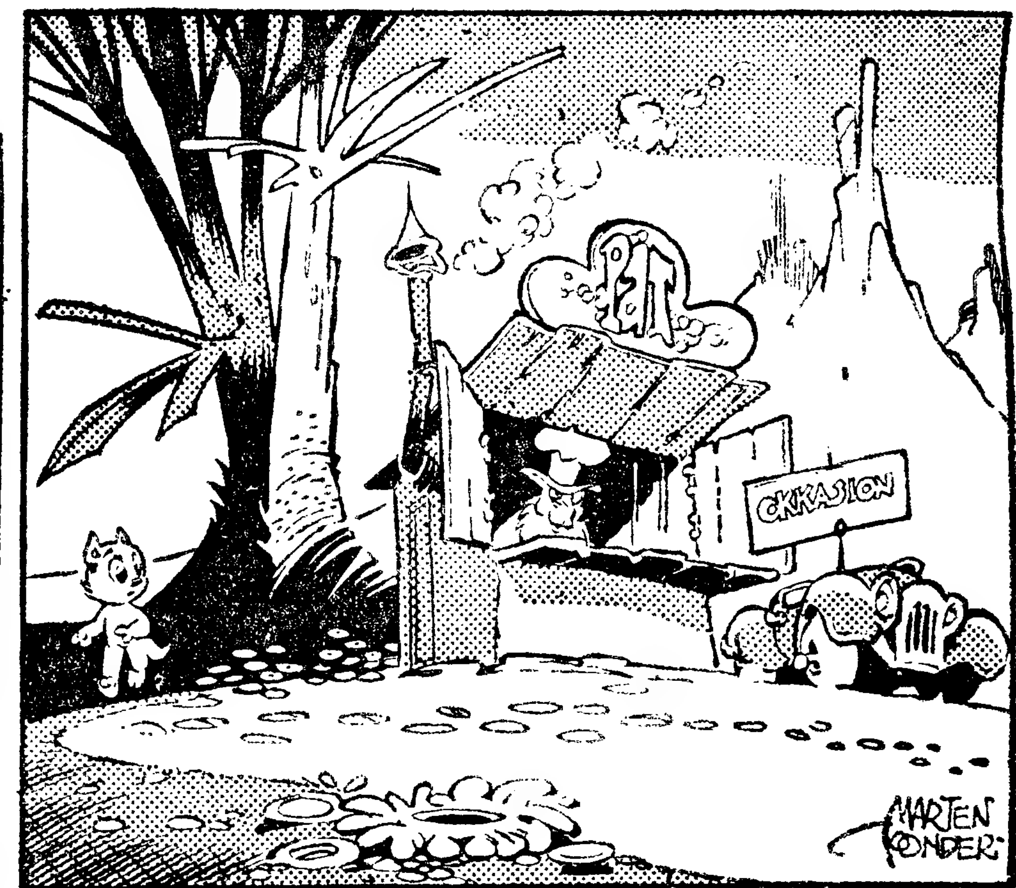
„Precies!", riep de vreemdeling uit. „Ik ben Oele Lioen en ik zoek het recht — ik en mijn rabauwen! Weg met de vreemdelingenindustrie! Leve de revolutie! Jij wordt onze geldmaker."

Met deze woorden wenkte hij zijn metgezellen naderbij, en deze hieven de protesterende heer op hun schouders en voerden hem weg.

Tom Poes zag het zingende groepje in de verte passeren en neerslachtigheid maakte zich van hem meester...

Heer Bommel werd naar een donkere hut gebracht en daar zat hij al spoedig geld te maken door over de munt van Tibor Tuk te wrijven. De vloer raakte bedekt met glanzende schijfjes en een vrolijk getinkel vulde de stilte, maar heer Ollie voelde zich steeds bedrukter worden.

„Geld maken is geen werk voor een heer", sprak hij ten slotte klagend. „Tom Poes had gelijk; ik wil naar huis!"

„Slap gepraat!" zei Oele Lioen, die tegenover hem zat. „Een zoeker naar recht gaat niet naar huis zolang er onrecht heerst!"

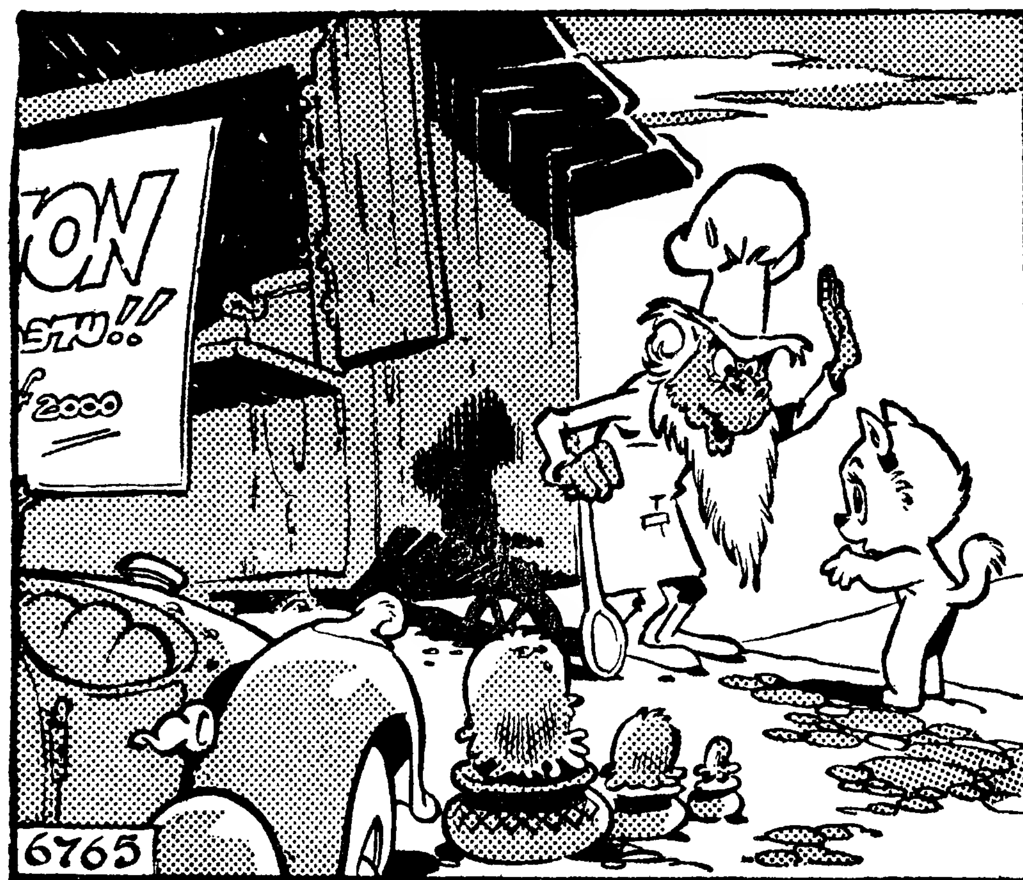
„Ik wil wel van mijn recht afzien", hernam heer Bommel. „U mag deze wondermunt van mij hebben, als een geschenk voor de goede zaak. Maak uw eigen centen maar, als u begrijpt wat ik bedoel."

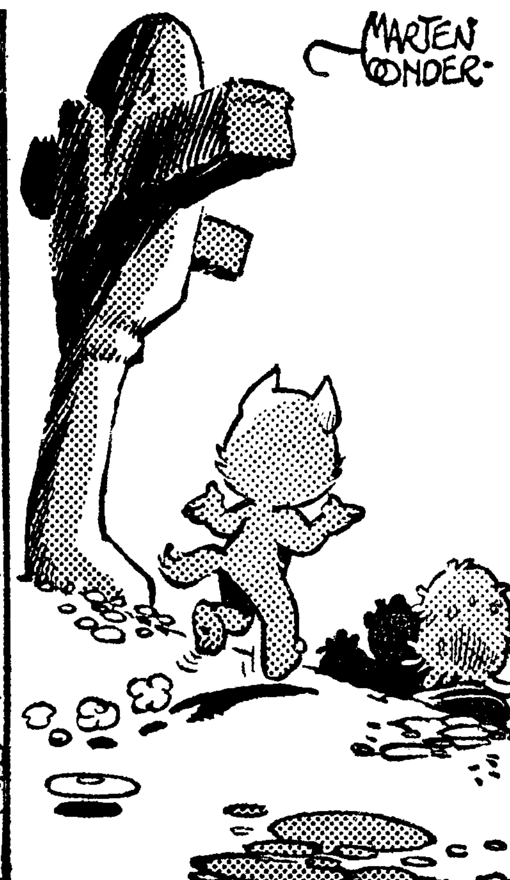
Tot zijn verbazing weigerde de ander dit aanbod echter. „Die munt brengt ongeluk", zei hij vol afschuw. „Trouwens, een revolutionair maakt geen geld; hij maakt revolutie! Geld maken moet je aan kapitalisten overlaten. Schiet een beetje op!"

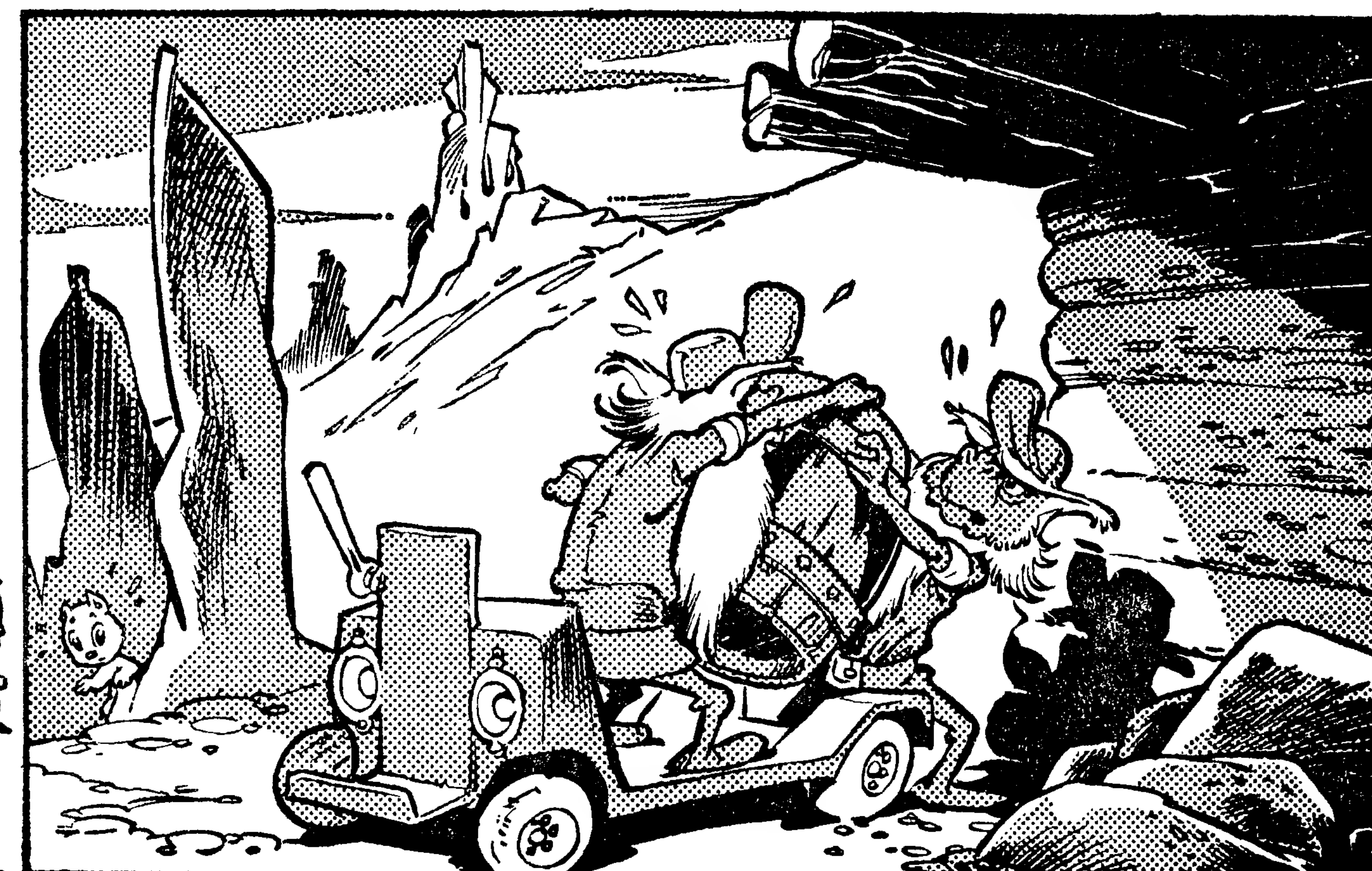
Terwijl heer Ollie zuchtend weer aan het werk ging volgde Tom Poes de sporen, die de opstandelingen hadden achtergelaten. Hij wilde zijn vriend bevrijden, maar de hele zaak begon hem steeds meer tegen te staan.

„Ik zal hem nog één keer helpen", dacht hij. „Maar als hij zo koppig blijft ga ik alleen naar huis. We raken van de ene narigheid in de andere..."

Op dat moment werd hij een gebouwtje gewaar, dat hem bekend voorkwam. „Dat is de pattenkraam waar we zo afgezet zijn", sprak hij tot zichzelf. „Recht zoeken in dit land heeft geen zin. Ik ga die lui met hun eigen streken vangen."

Tom Poes naderde de pattenkraam en nu zag hij, dat de Oude Schicht er naast stond, met een bord op de voorruit: „Okkasion Te Koop; otomobiel in goede staat. Te bevragen alhier.”

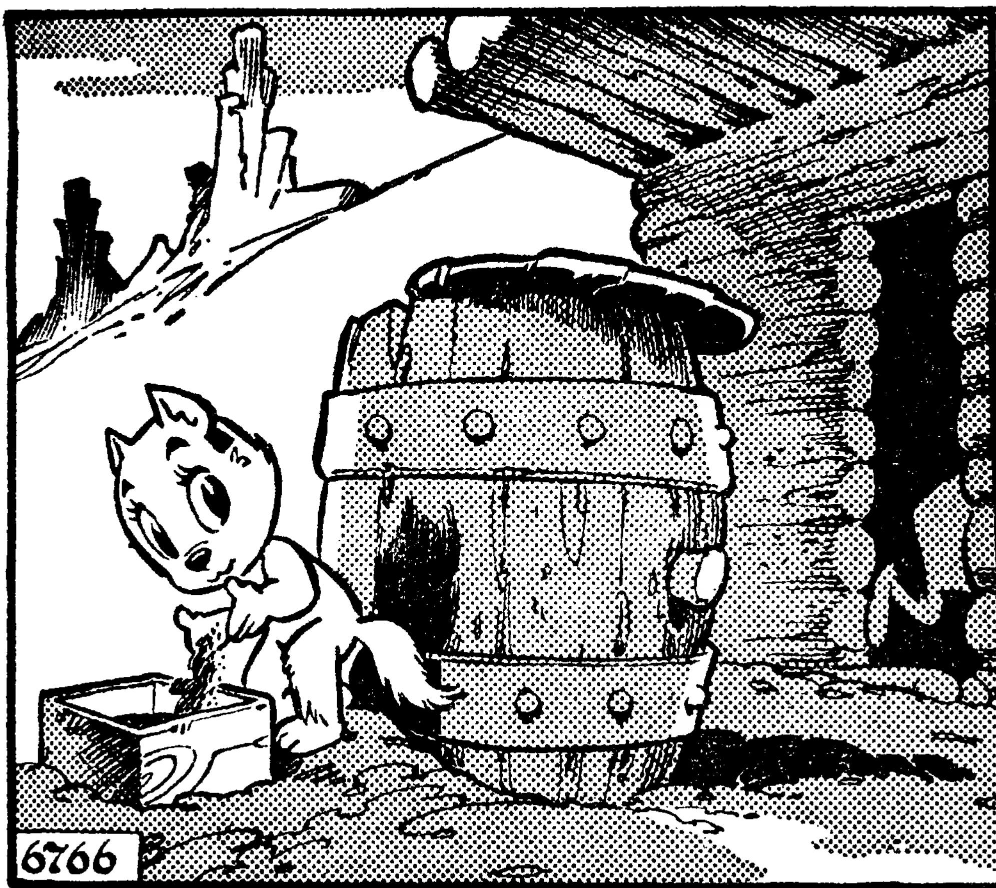
Zonder zijn verontwaardiging te laten blijken, wendde hij zich vertrouwelijk tot de ondernemer.

„Ik heb een tip voor je”, zei hij. „Heer Bommel heeft een wondermunt waarmee hij net zo veel geld kan maken als hij wil. Als je mij nu die oude kar geeft zal ik zorgen dat jij die munt krijgt.”

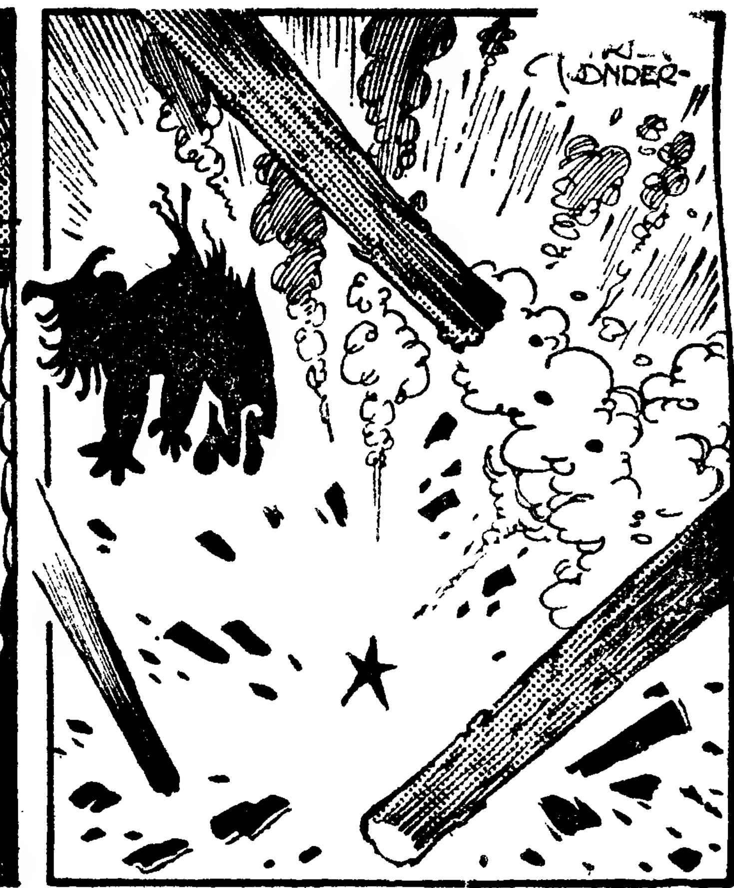
„O nee!”, riep de ander uit. „Zo’n munt brengt ongeluk! Geld moet je niet maken maar eerlijk verdienen. Door een nette handel in pattes frites en tweedehands auto’s bijvoorbeeld. Als die Bommel hier komt met een paar duizend florijnen is de wagen van hem.”

Tom Poes haalde de schouders op en liep teleurgesteld verder. Hij had op de hulp van de pattenbaas gerekend om heer Ollie te bevrijden, maar nu die list mislukt was besloot hij om de zaken anders te gaan aanpakken. Broedend volgde hij de sporen die waren gemaakt bij het ontvoeren van heer Bommel en zo kwam hij na een poosje bij een hut, die op een heuveltje lag.

Daar waren enkele opstandelingen bezig met een vat buskruit, dat ze van heer Ollies geld hadden kunnen kopen. Ze sjorden het voorzichtig van een wagentje en rolden het naar de wand van het houten gebouwtje. Daarop begaven ze zich naar binnen, zodat Tom Poes het rijk alleen had — en daar maakte hij haastig gebruik van.

Tom Poes wachtte totdat de heuveltop verlaten was en toen reed hij het wagentje snel naar beneden. Daarop opende hij het vat en schepte een klein gedeelte van de inhoud in een kistje, dat hij daar vond. Hij ging heel voorzichtig te werk, zodat er in de hut niets van zijn gedoe te merken was. Trouwens, het gerinkel van heer Ollies muntenstroom en de bedrijvigheid van de bewakers overstemden alle geluiden van buiten.

„We hebben een vat buskruit kunnen krijgen", sprak een van de binnentredende opstandelingen. „Het staat voor de deur, Lioen!"

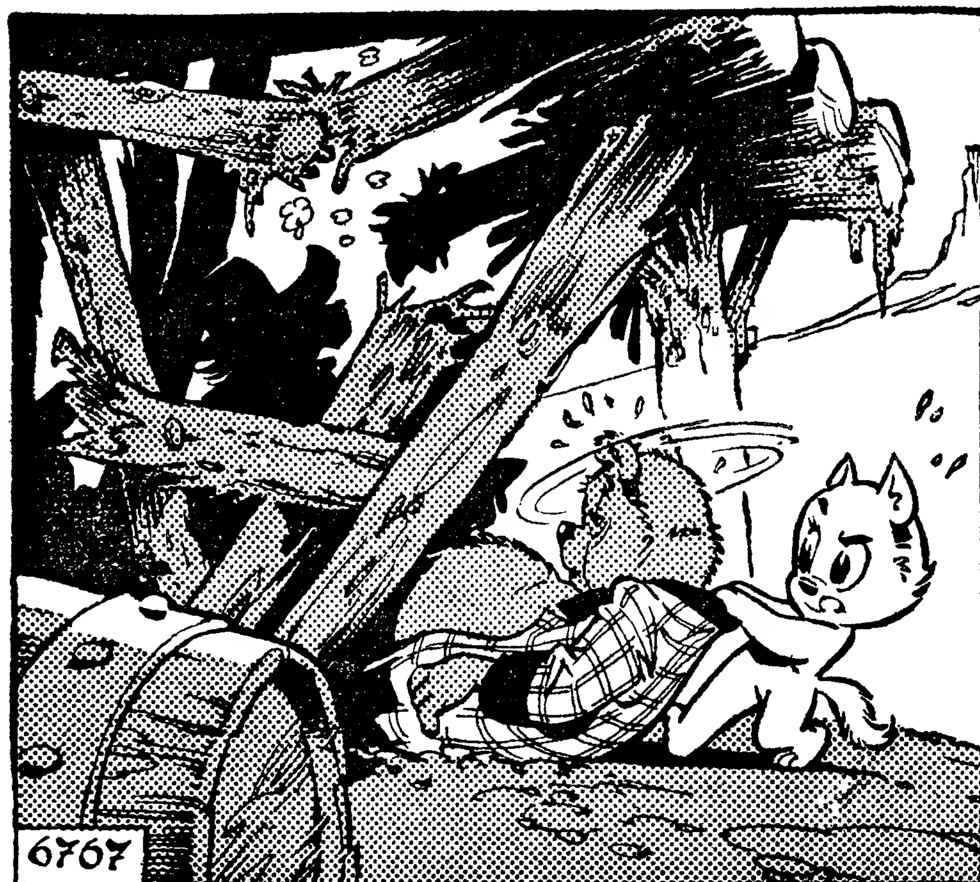
„Leve de revolutie!", riep de andere. „Weg met de vreemdelingenindustrie en de kramen en de versierderij!"

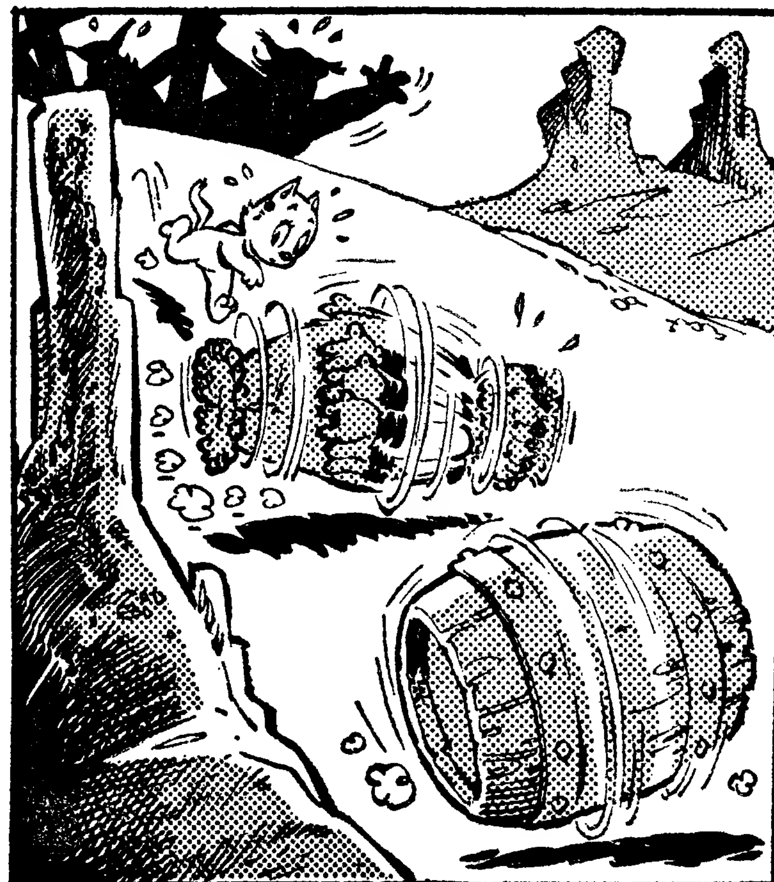
„Weg er mee", gaf de hoofdman toe. „De kramerij moet kapot. Nog een paar van die fusten en dan erop af! Alles gaat de lucht in. Hoe staat het met de centen, geldmaker?"

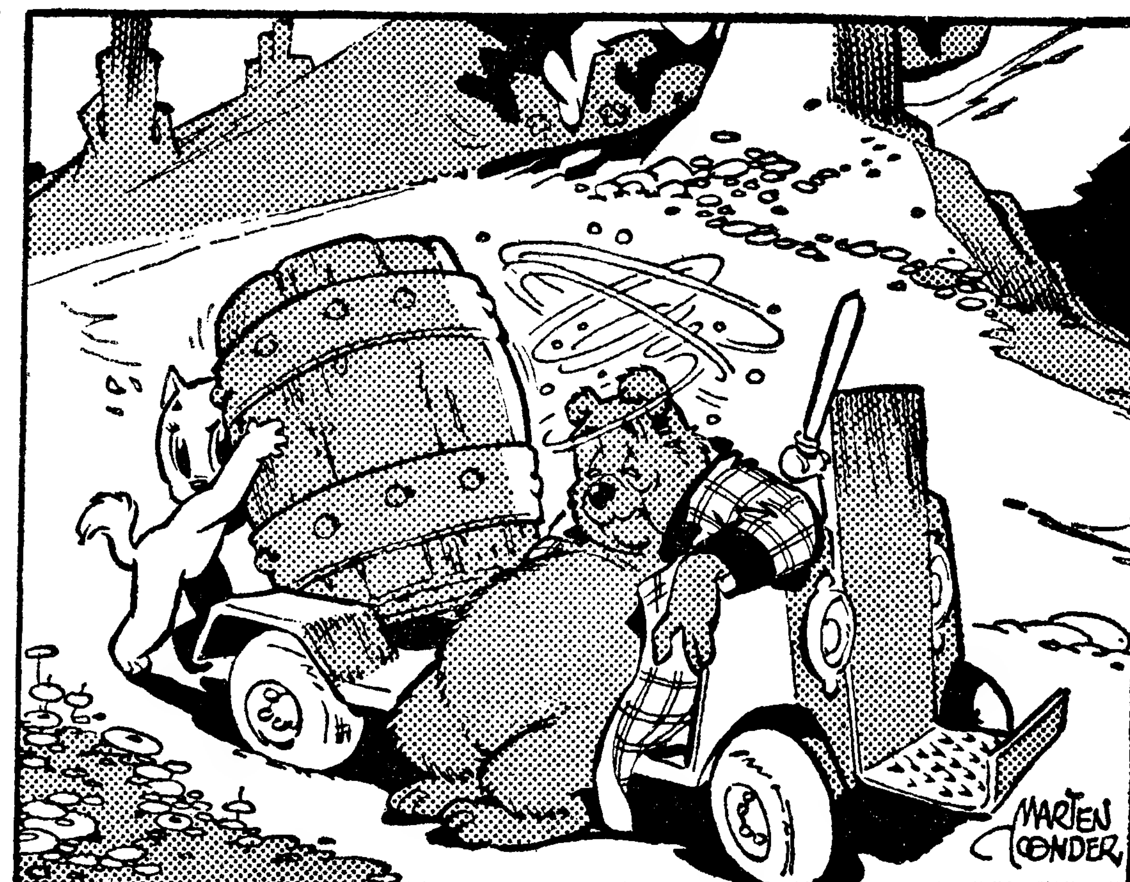
Heer Bommel zuchtte diep en droevig.

„Ik ben geen geldmaker", prevelde hij. „Dit werk staat mij tegen en ik voel mij lang niet goed. Ik krijg kramp in mijn vingers bedoel ik. En ik wil naar huis..."

Op dat moment klonk er een donderende knal bij een van de zijwanden, en de hut stortte onder groot geraas in elkaar. Het was duidelijk, dat Tom Poes het kistje tot ontploffing had gebracht...

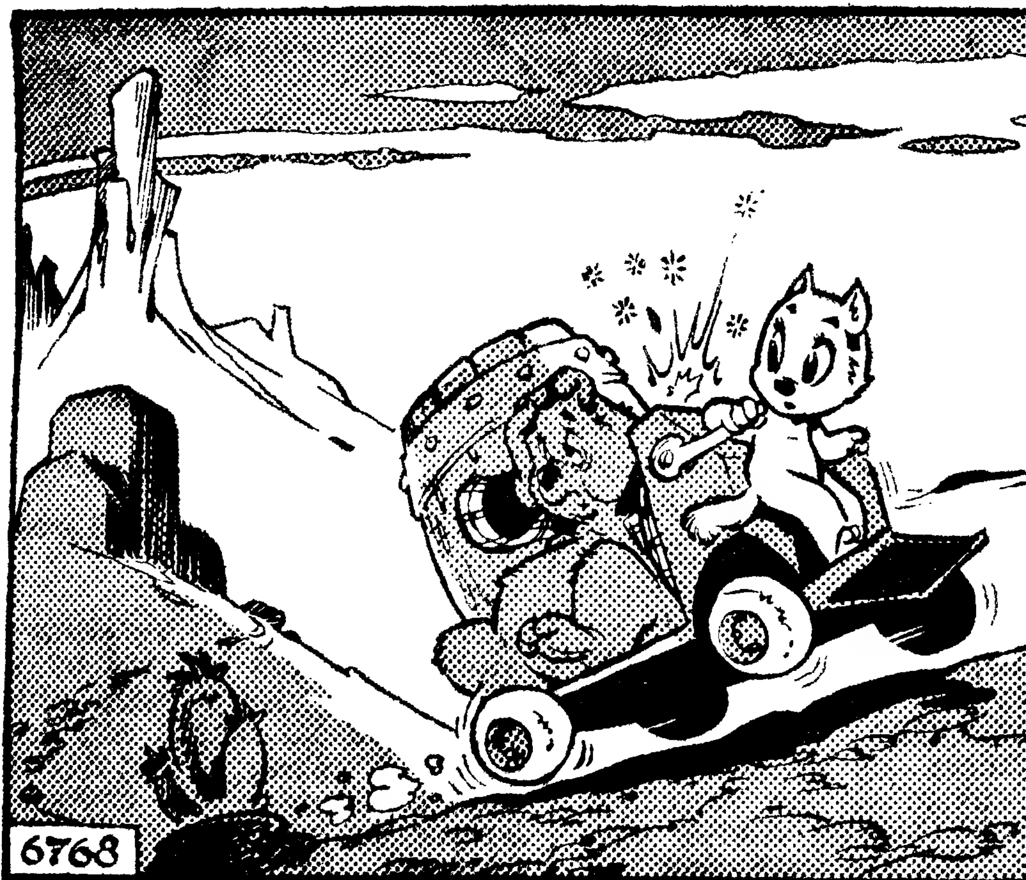
Tom Poes had de zaak flink aangepakt, want hij voelde dat de tijd voor halve maatregelen voorbij was. Met het buskruit had hij een van de zijwanden van de opstandelingenhut opgeblazen en nu sjorde hij de versufte gestalte van heer Bommel haastig onder de wrakstukken uit. Daarop gaf hij een trap tegen het vat, zodat het van de heuvel begon te rollen — en omdat er geen tijd was zijn vriend voorzichtig bij kennis te brengen gaf hij hem een duwtje, achter het fust aan. Op de achtergrond duidden krakende planken en splinterend houtwerk er op, dat de revolutionairen zich begonnen te verheffen, en hij holde dan ook naar beneden, waar het wagentje aan de voet van de heuvel stond.

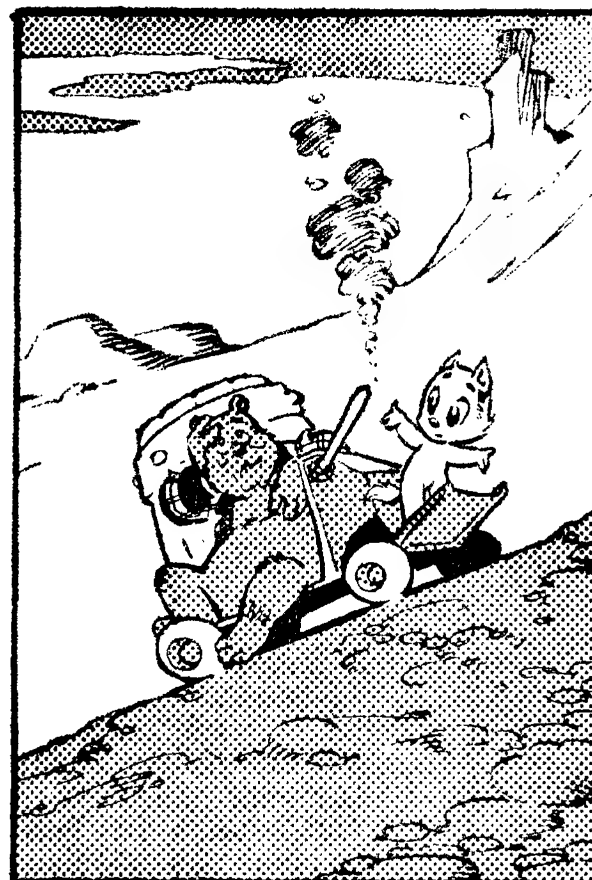
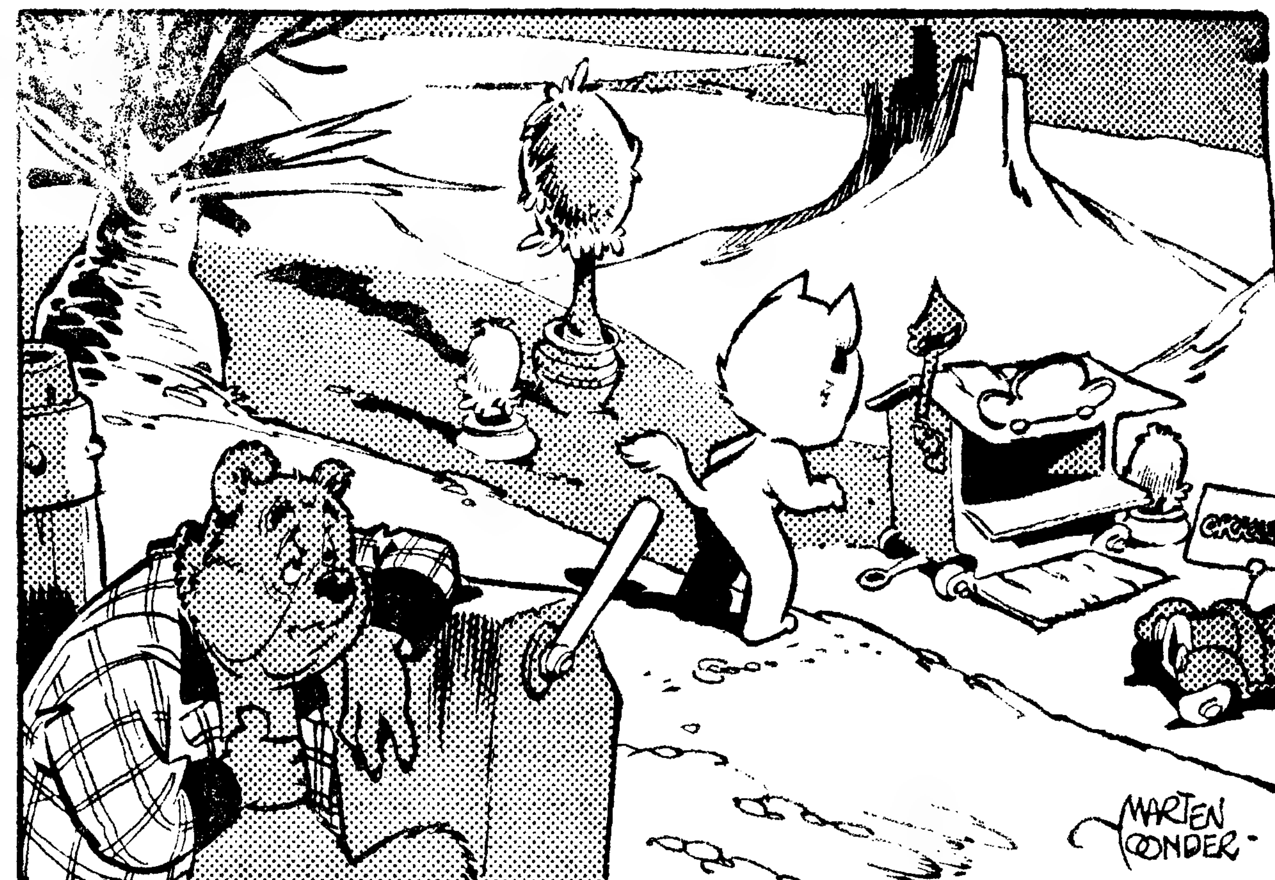
„W-wie is daar?", stamelde heer Ollie, toen hij er op getrokken werd.

„Ik", zei Tom Poes, terwijl hij het vat achterop zette. „Hebt u zich pijn gedaan?" Heer Bommel sloeg lodderig de ogen op en keek zonder begrip voor zich uit.

„Hoe vreselijk is geld maken", prevelde hij. „Het doet zeer in vingers en in ziel, en dan ontploft alles. Hoe moet dit aflopen?"

Tom Poes had geen tijd om het voorgevallene uit te leggen, want de opstandelingen kwamen luid roepend de berg afhollen, en het was duidelijk, dat ze erg boos waren.

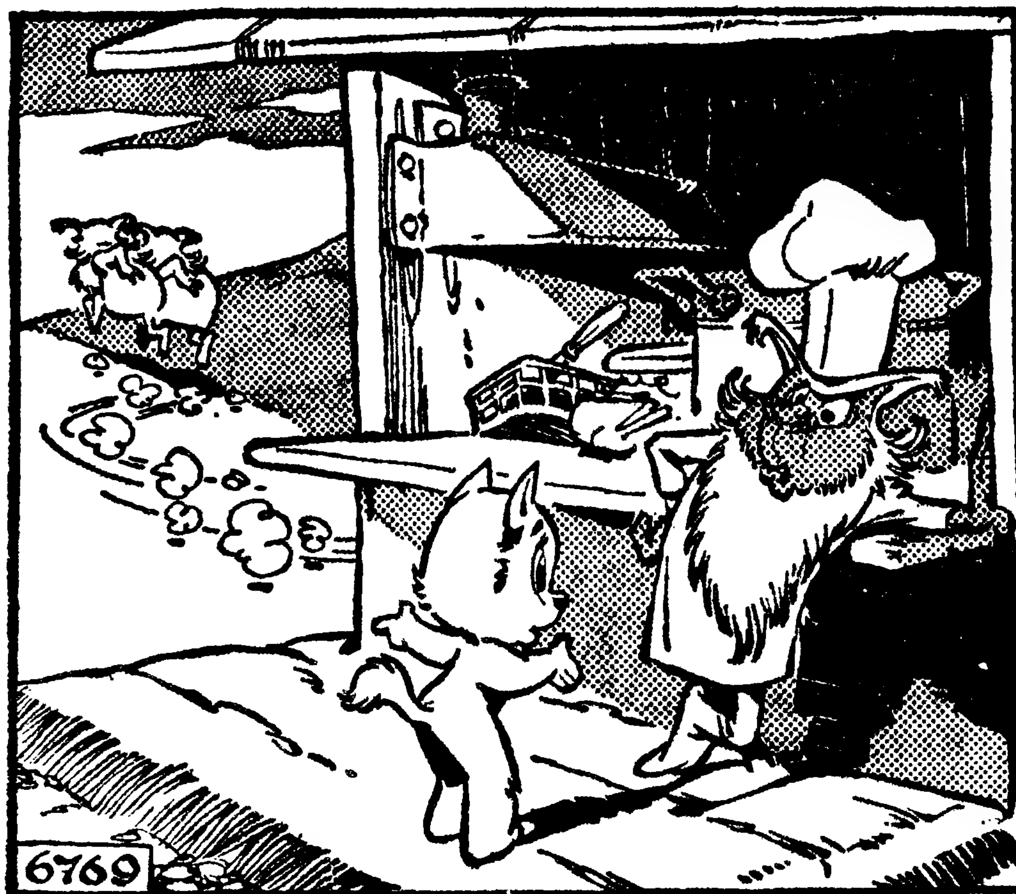
Tom Poes sprong op het wagentje en bracht het in beweging door het overhalen van een hendel. Het was een elektrisch aangedreven voertuig, dat geen grote snelheden kon bereiken, maar het reed toch zo hard dat de achtervolgers al spoedig ver achterbleven.

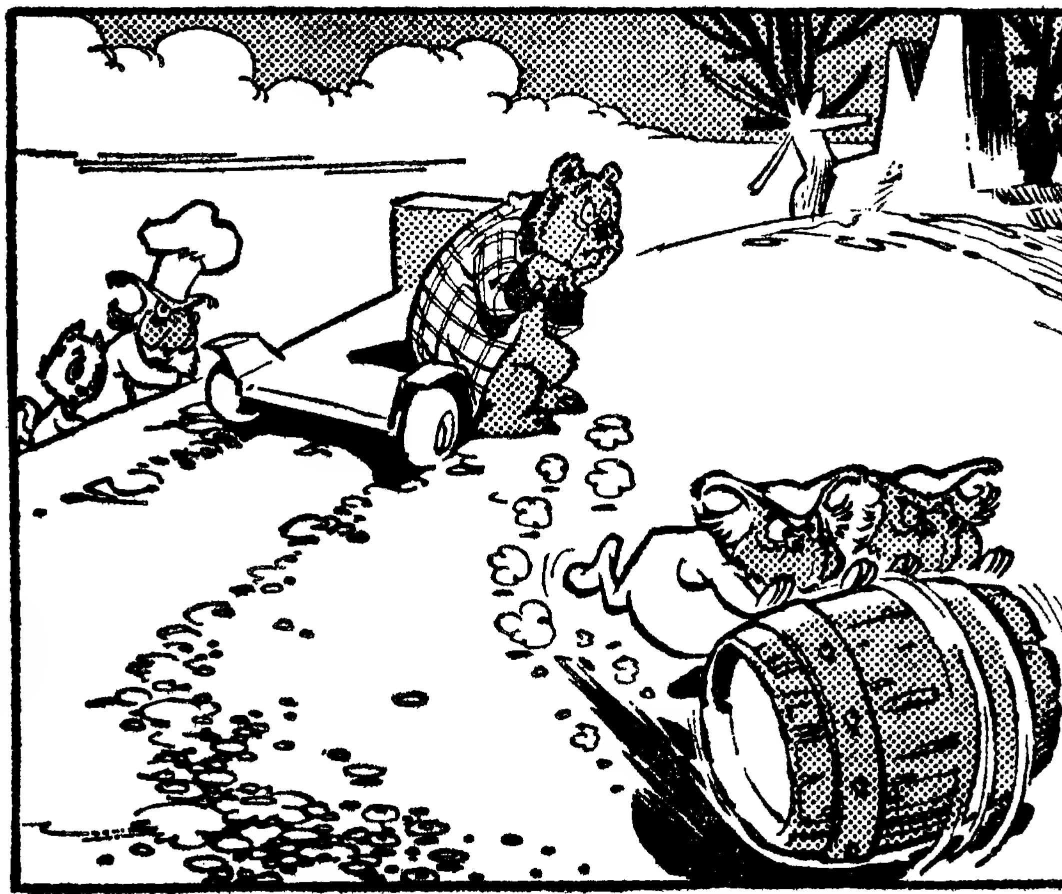
Overigens was het een vreugdeloos tochtje. Heer Bommel leunde tegen het vat buskruit, terwijl vinger- en hoofdpijnen hem kwelden zodat hij in het geheel geen oog voor het natuurschoon had. En ook Tom Poes had zijn belangstelling voor de fraaie plastieken en de boomgroepen reeds lang verloren; hij lette nu alleen maar op het zoemen van de motor. Dat was een poosje regelmatig, maar bij het beklimmen van een heuvel begon het te sputteren en het karretje ging steeds langzamer rijden, om ten slotte stil te staan.

„Ook dat nog", zei Tom Poes. „De batterij is leeg."

„L-leeg", stamelde heer Ollie achter hem. „Ach, wat ben ik leeg. Niet ge-geten en niet gedronken en maar g-geld maken. Het is een vreselijke vakantie."

„We hebben buskruit", hernam Tom Poes. „En als het moet gaan we het gebruiken ook. Blijf hier zitten, heer Bommel, aan de voet van deze heuvel ligt de pattentent waar de Oude Schicht staat. De schurken willen hem tweedehands verkopen, maar ik zal ze krijgen."

De frituurbaas keek Tom Poes wantrouwig aan.

„Ben je daar al weer?", vroeg hij. „Als je maar weet, dat de vreemdelingenindustrie niet kan draaien op lui die geen geld hebben. Het is ten slotte geen liefdadigheid; en de gastvrijheid is maar bij wijze van spreken!"

„Hm," zei Tom Poes. „Geld hebben we niet, maar wel honger en een elektrisch wagentje. Dat karretje kan je krijgen voor een paar zakjes frieten en wat flesjes prik. En dan heb ik ook nog een mooi vat voor je, in ruil voor de Oude Schicht en de bijbehorende onderdelen!"

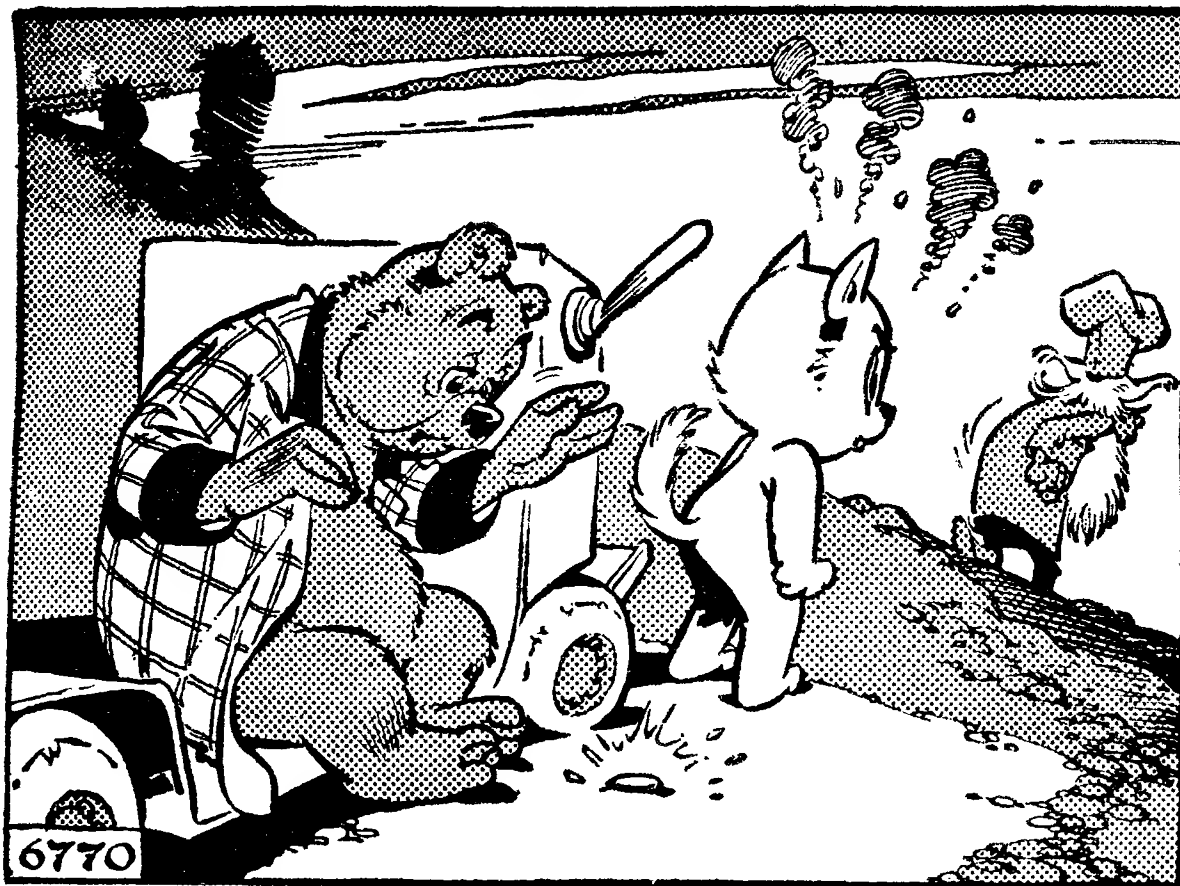
Op deze woorden draafden Snod en Snoo uit de schaduwen van de onderneming te voorschijn en verdwenen met stille tred in de richting die Tom Poes wees.

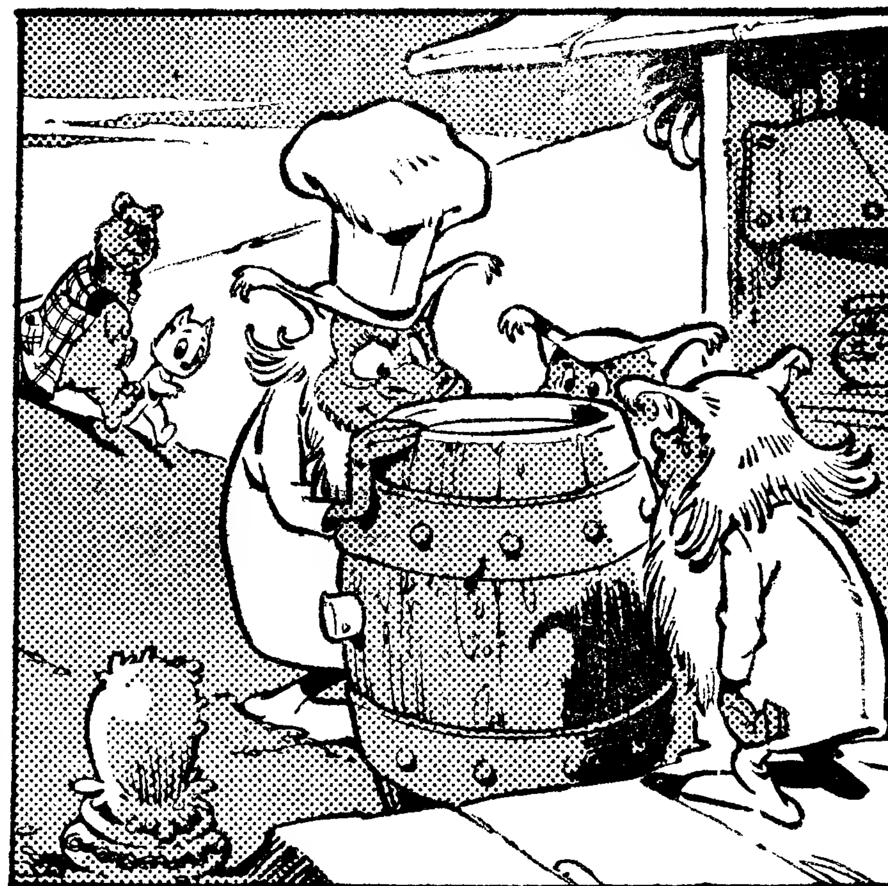
„Een wagentje en een vat?", herhaalde hun vader intussen. „Die wil ik wel eens zien. Maar ik beloof niks, want toeristen zitten altijd vol streken".

Zo sprekende volgde hij zijn klant met trage pas, want hij wilde zijn zonen de tijd geven hun werk te doen. Dat lukte maar al te goed; toen ze op de heuveltop aankwamen was daar alleen de lorrie te zien waarop heer Bommel zat te peinzen.

„Waar is dat vat?", vroeg de oude Sno. „En dit karretje kan niet rijden want de batterij is leeg! Jullie willen me oplichten, hè? Maar er moet eerst geld op tafel komen voordat jullie iets te eten krijgen!"

„Geld?", sprak heer Ollie opschrikkend. „Dat is er niet, want mijn munt is bij de revolutie achtergebleven. En het vat is daarnet door een paar jonge lieden weggehaald...."

„Geen geld, geen fust en een kapot wagentje", sprak de kraambaas smalend. „Daarop verstrek ik geen goeie pattes frites, dat zal iedereen begrijpen!"

Met deze woorden wendde hij zich om en liep schouderophalend weg. Het is te begrijpen dat Tom Poes zich erg opwond over het gestolen vat en de schurkachtige ondernemer. Maar heer Bommel kalmeerde hem.

„Kijk nu toch eens aan", mompelde hij. „Daar is mijn trouwe munt weer! Hij is mij uit die ontplofte revolutiehut achterna gerold; hoe is het mogelijk!

„Nu kan ik weer geld maken, hoewel het werk mij vreselijk tegenstaat. En dan kunnen we voedsel krijgen en de Oude Schicht terugkopen. Daar ging het om, en daarom is het maar goed, dat ik mijn hersens weer bij elkander heb. Zeg nu zelf jonge vriend."

Terwijl hij ijverig aan het werk ging was de oude Sno met gulzige blikken naar het vat gelopen, dat zijn zonen zo handig naar beneden hadden gerold.

„Een mooi fust!" zei hij prijzend. „Maar wat zit er in?"

„Laten we het openmaken!", stelde Snoo voor. Doch Snoo wenkte haastig af.

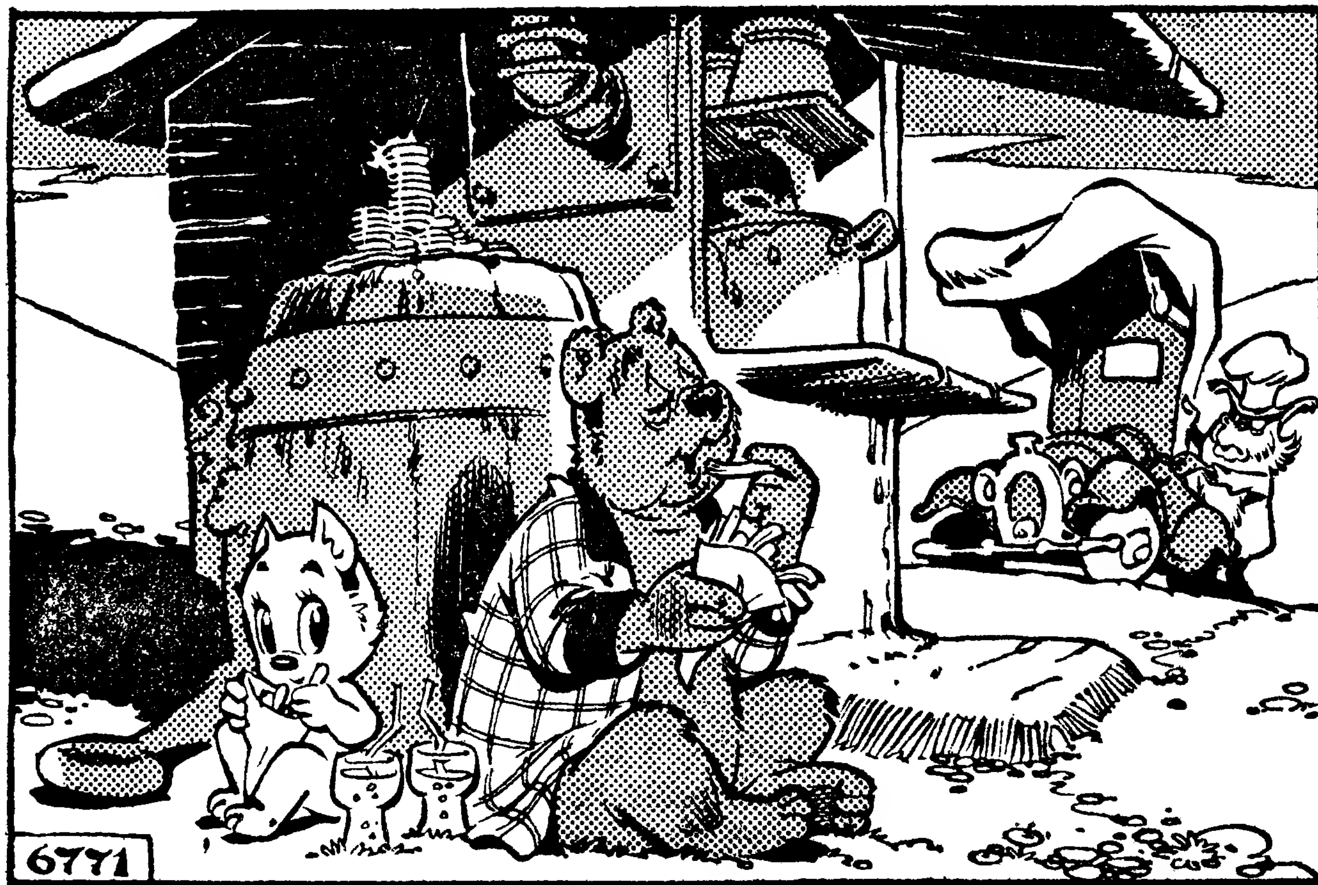
„Daar komen die toeristen aan!", riep hij gesmoord. „Dat wagentje staat nu onbeheerd op de heuvel! Kom mee, Snoo!"

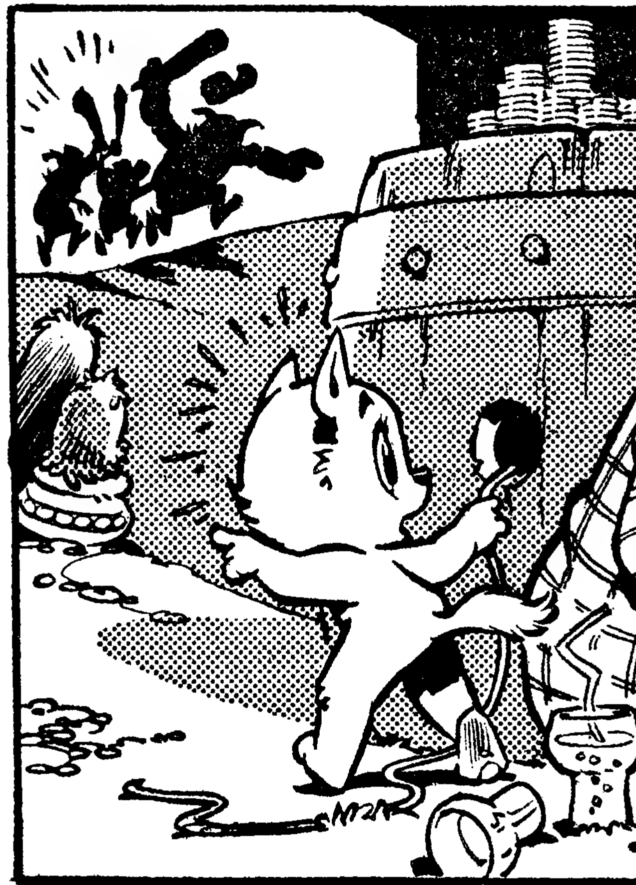
De beide deugnieten repten zich opnieuw bergopwaarts en passeerden zodoende Tom Poes en heer Bommel, die met rinkelende zakken de onderneming naderden.

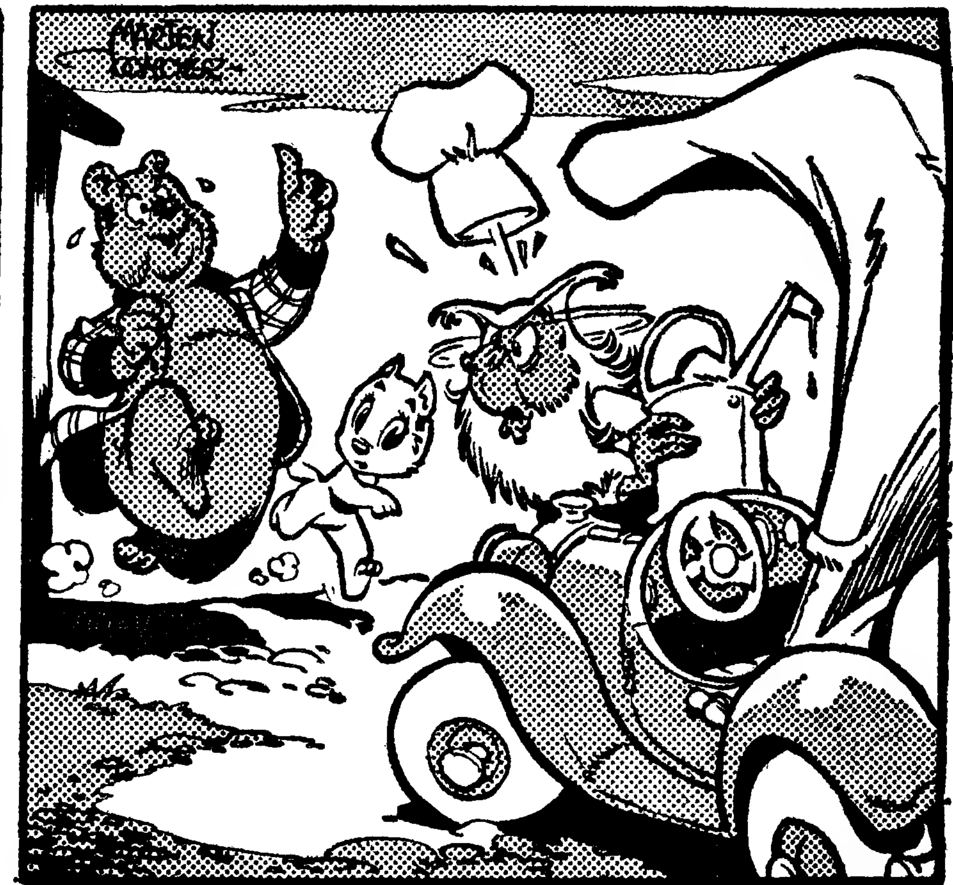
„Hoe kom je aan dat vat?", vroeg Tom Poes beschuldigend. „Dat is van ons!!"

„Laat nu maar", suste heer Ollie. „Hier is geld voor een verversing en daar gaat het toch maar om!"

Zo sprekende wierp hij enkele handen vol munten op het deksel van de ton, en de ondernemer zette begerige ogen op.

Toen er eenmaal munten op tafel waren gekomen veranderde de houding van de kraamondernemer. Na enig loven en bieden werden ze het eens en al spoedig zaten heer Ollie en Tom Poes hongerig te eten, terwijl de oude Snoo het kapje weer op de oude Schicht monteerde.

„Zo zie je", sprak heer Bommel genietend. „Geld geeft macht! Het was vreselijk om het voor die revolutionairen te moeten maken. Daar kreeg ik een heel akelige kramp van in mijn vingers. Maar wanneer men het als heer voor zichzelf kan gebruiken is het toch wel aangenaam; wat jij jonge vriend?"

„Hm", zei Tom Poes. „Dit is nu wel lekker, maar toch brengt die wondermunt ongeluk. In dit land gelden andere wetten; geld moet hier gestolen worden en niet gemaakt, dat hebben we nu wel geleerd! En daarom...."

Hij zweeg, want achter hem klonk geroep en toen hij overeind sprong zag hij de opstandige groep van Oele Lioen nadersnellen.

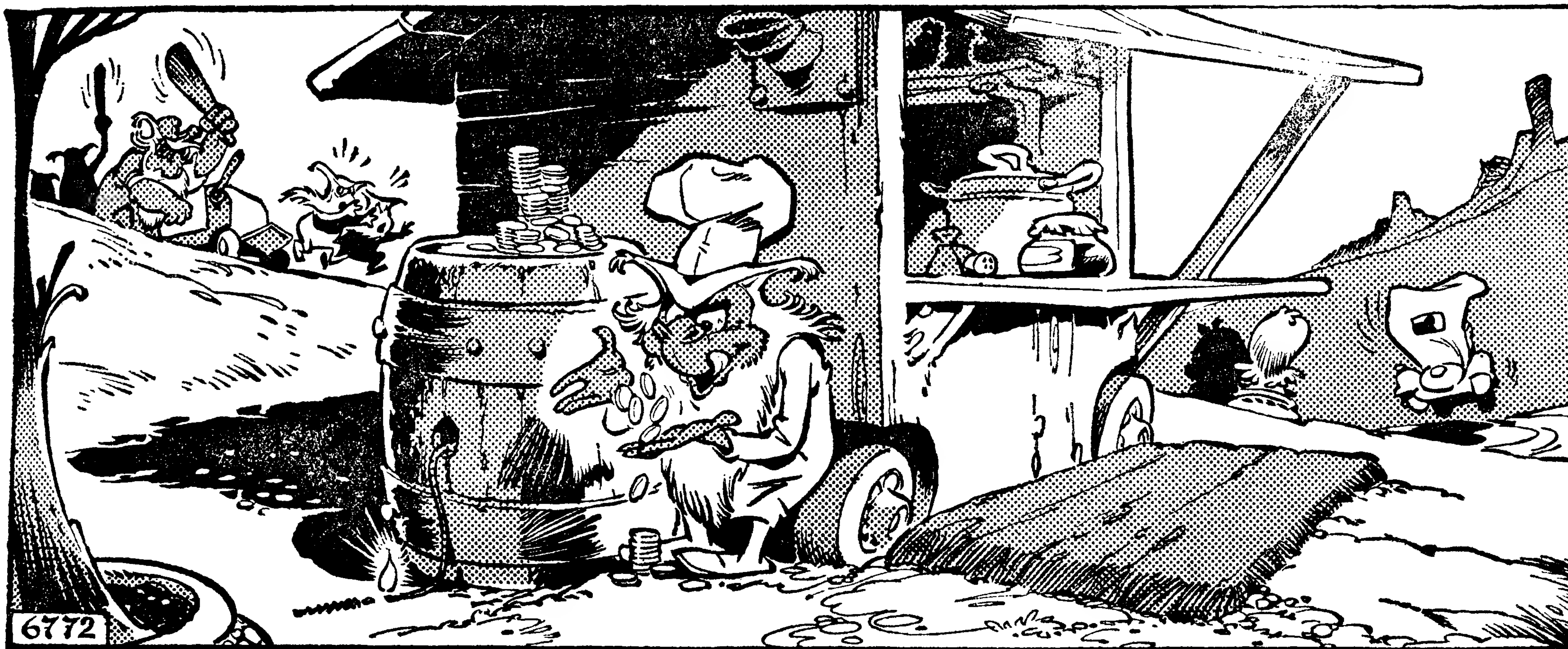
„Daar zijn uw revolutionairen weer!", riep hij, terwijl hij vlug een losliggend touwtje in het spongat van de ton liet glijden.

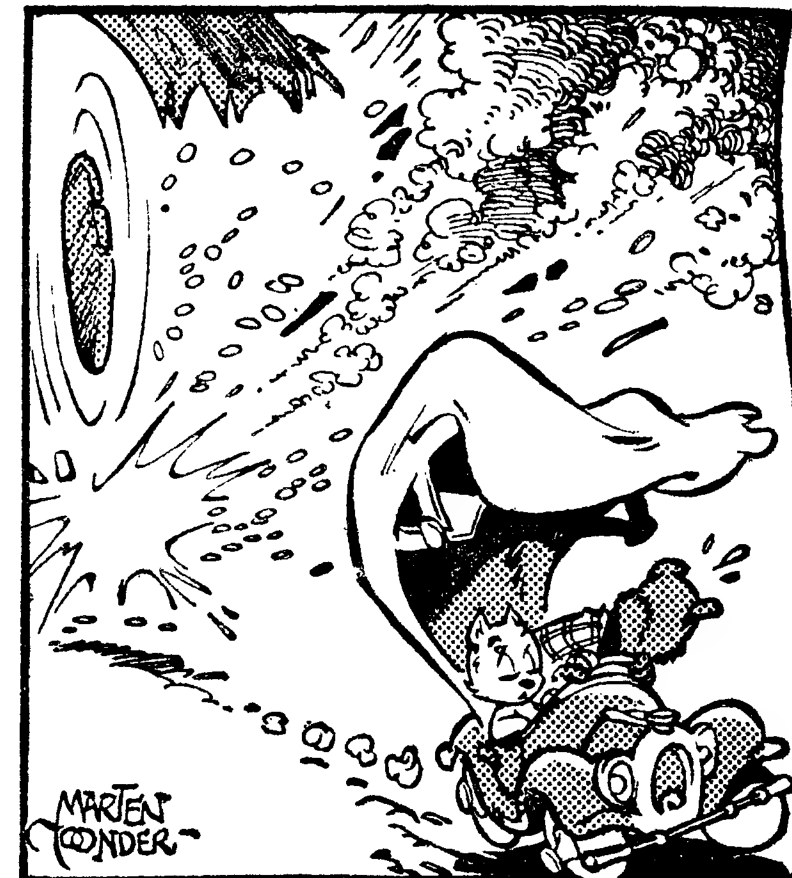
„We moeten weg, heer Ollie, want er komt hier grote narigheid!"

Dat voelde heer Bommel ook aan. Hij propte haastig de resten van de eenvoudige maaltijd in zijn mond en rende naar de plek waar Sno benzine in de auto stond te gieten.

„Laat verder maar!", riep hij uit. „We moeten gaan, want er gaat hier iets gebeuren! Het geld ligt op het vat en ik hoop dat het u ongeluk zal brengen!"

Met deze woorden sprong hij langs de verbaasde ondernemer in het herstelde voertuig....

Heer Bommel en Tom Poes sprongen in de Oude Schicht en reden snel voort, de kraambaas verbaasd achterlatend. Zijn verwondering duurde echter niet lang.

„Vreemdelingen", mompelde hij terwijl hij zich naar het vat begaf waarop de munten lagen te fonkelen. „Men slooft zich uit met knapperige frituren en het opknappen van hun protserige automobielen, en alles wat men krijgt zijn bedreigingen! Maar hun geld is goed!"

Zo sprekende liet hij de glimmende schijfjes begerig door de vingers glijden totdat hij hierin gestoord werd door geroep en tumult achter zijn kraam.

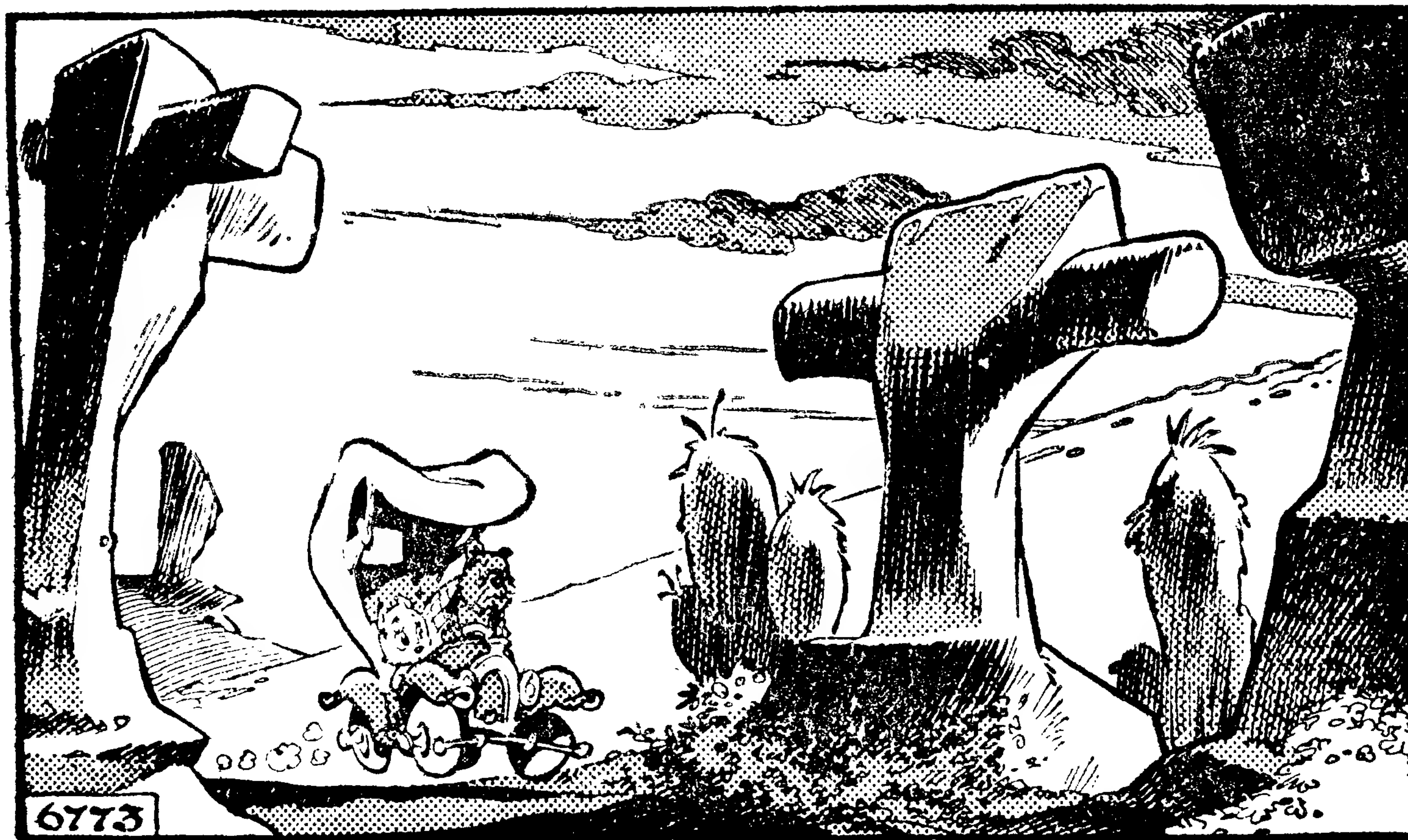
Daar waren de opstandelingen van Oele Lioen op Snod en Snoo gestuit, die bezig waren om het elektrische wagentje naar hun vader te duwen. Het valt te begrijpen dat de woestelingen door dit toneeltje onaangenaam getroffen waren, en op een bevel van hun hoofdman zetten ze de achtervolging in.

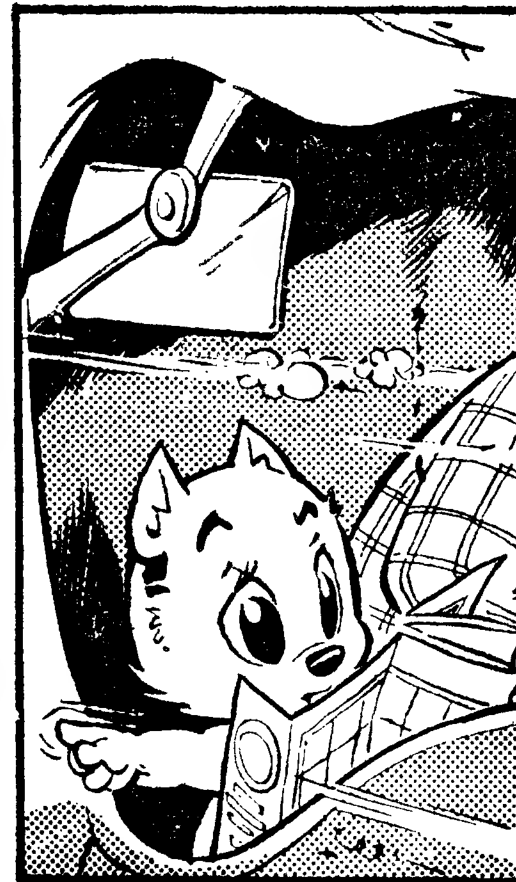
„Die kar is van ons!", schreeuwde Lioen. „En daar staat ons vat! Dieventuig! De kramerij moet kapot! Leve de revolutie!"

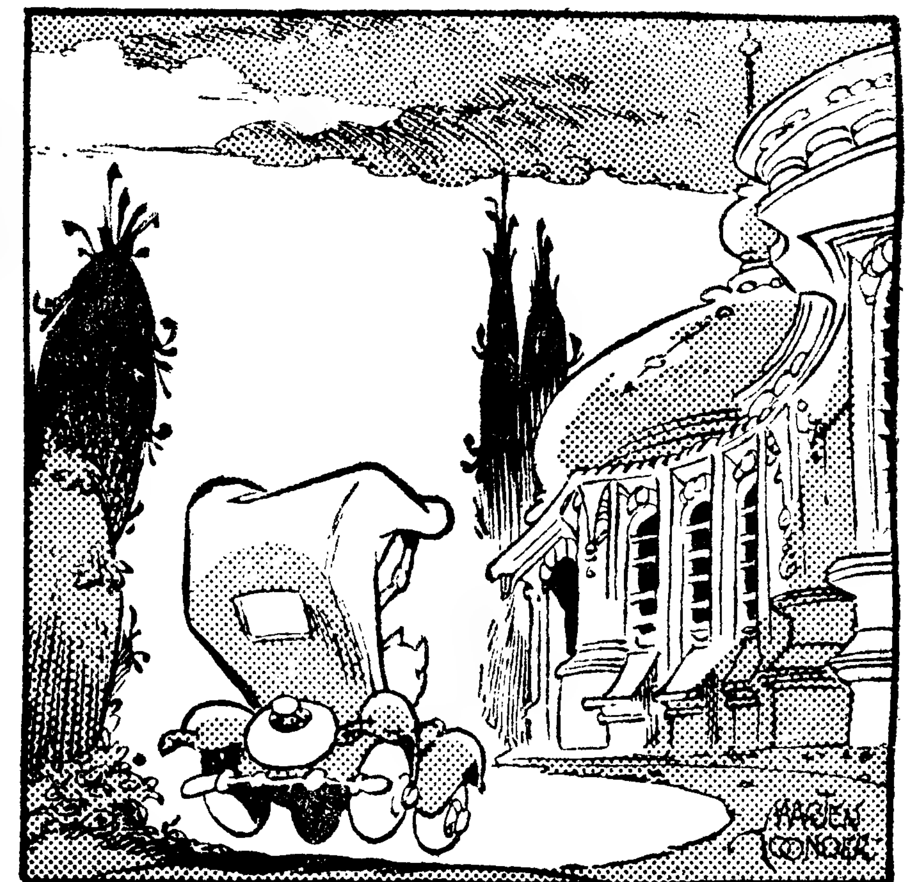
Met deze en dergelijke kreten stormden ze op de geurige onderneming af en op het moment dat ze daar aankwamen klonk er een donderende knal die rollend tegen de heuvels weerkaatste.

„W-wat was dat?", vroeg heer Ollie, ongerust achterom kijkend.

„Ik had een touwtje in het vat gedaan" legde Tom Poes uit. „En dat heb ik aangestoken met een lucifer uit de kraam. En nu heeft het kruit van de revolutie het geld van het kapitaal in de lucht geblazen. Eigen schuld; de kramerij moet hier een lesje hebben."

De oude Schicht reed snel door het heuvelachtige landschap, totdat hij in de middag op een brede weg geraakte. Aan weerszijden stonden fraaie plastieken en de geuren van de patten en de bokels bezwangerden de milde lucht. „Bent u nu tevreden?", vroeg Tom Poes. „Die kraambaas heeft een goeie les gehad en u hebt uw auto terug. Ik stel voor om nu..."

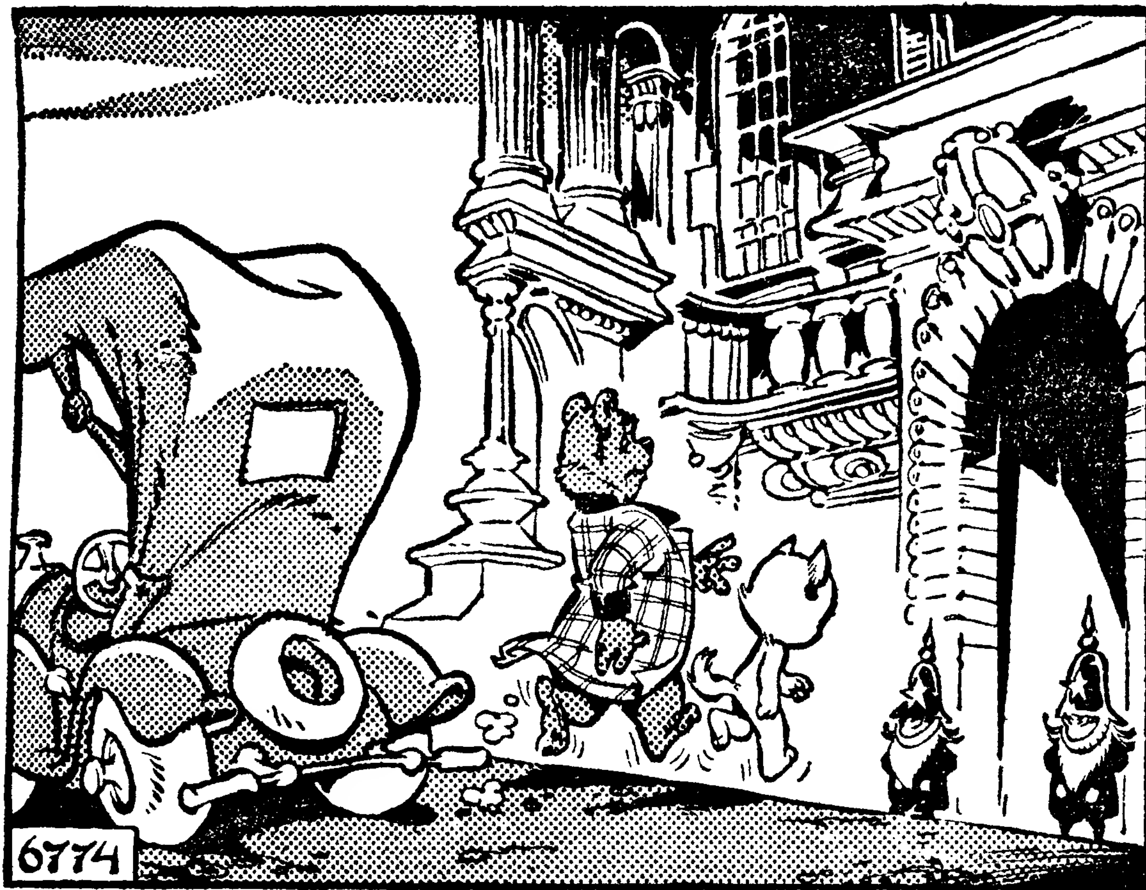
„Tevreden?", riep heer Ollie uit. „Dat is maar gedeeltelijk, hoor! Hoe meer ik er over denk hoe meer mijn rechtvaardig gemoed in opstand komt. Gisteren wilde ik, gedeukt door mijn lijden, wel naar huis terug, maar nu denk ik er anders over. Kijk op de kaart waar de regering woont, jonge vriend. Ik ga me beklagen, want dit kan allemaal niet in een beschaafde wereld. Er is nog geen recht gedaan, al heb jij dan ook dat vat buskruit in de lucht laten vliegen. Ik sta niet achter de onbezonnen daden van de protesterende jeugd, als je begrijpt wat ik bedoel.

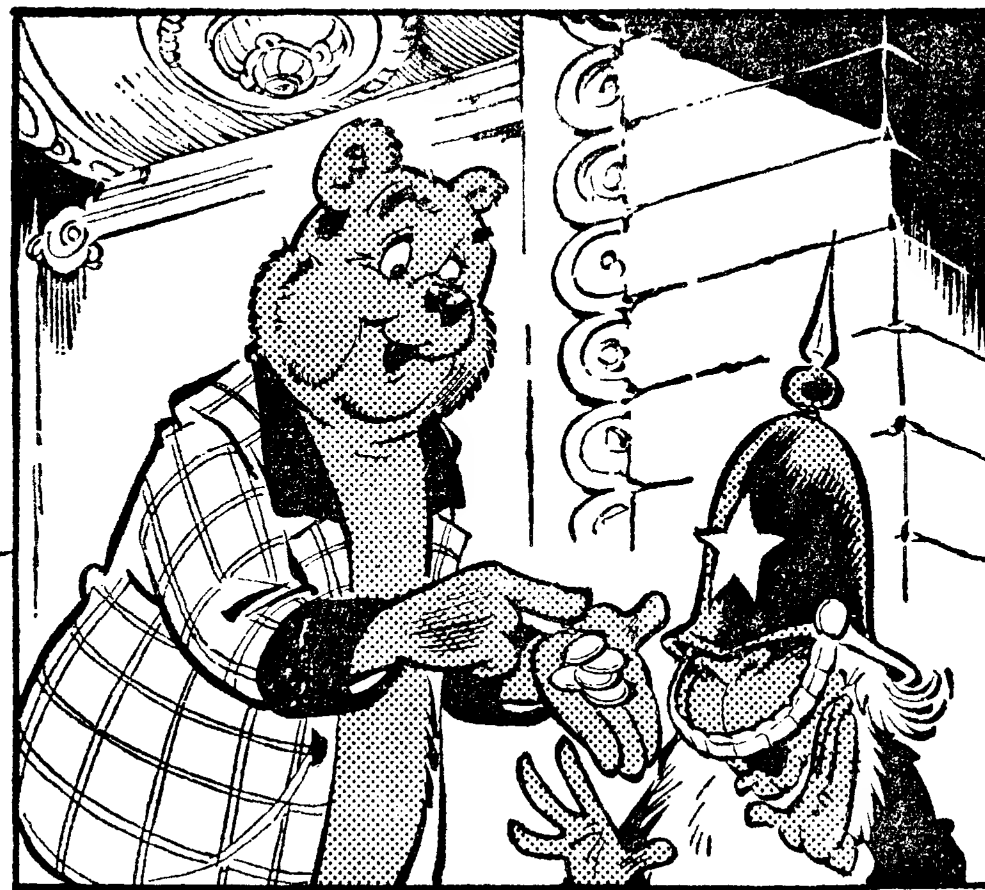
Wat zou de markies wel niet zeggen?"

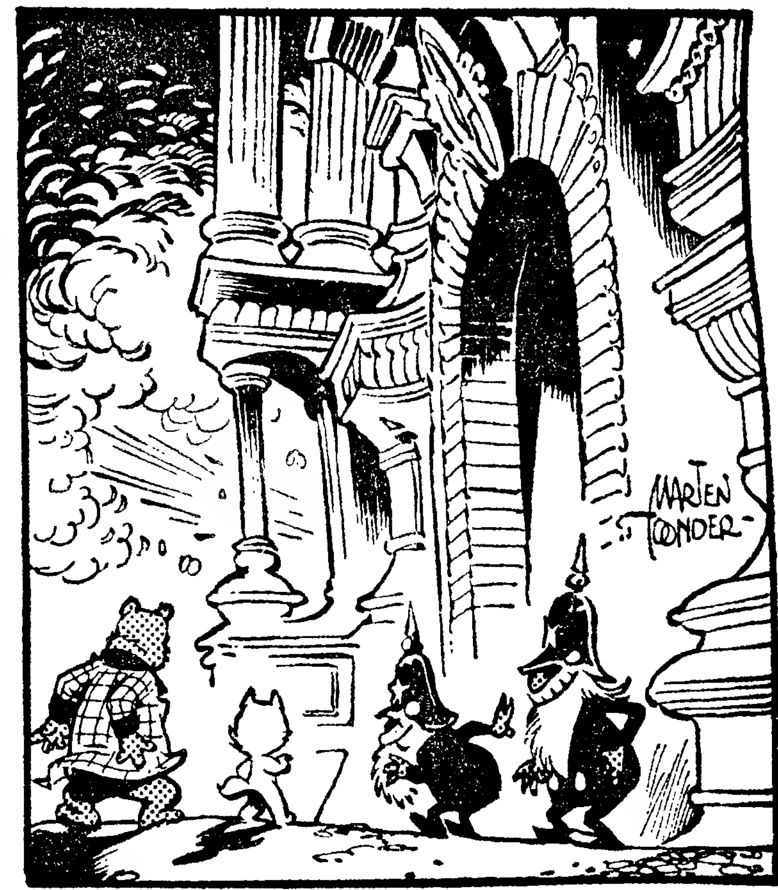
„Hm", zei Tom Poes teleurgesteld „Daar woont de regering, geloof ik. Maar we kunnen beter doorrijden naar de grens. Voor mij heeft de vakantie lang genoeg geduurd — en uw munt kan alleen maar ongeluk brengen." Heer Bommel stuurde het voertuig in de aangeduide richting, zodat er plotseling een sierlijk, wit gebouw in het zicht kwam.

„Kijk eens aan", sprak hij. „Schoonheid om ons heen, en geld op zak. Wat kan een heer dan eigenlijk nog voor lelijks overkomen?"

„Veel", mompelde Tom Poes. „Dat hebt u kunnen merken. Maar we zullen zien."

Heer Bommel stuurde de Oude Schicht tot voor de ingang van het witte gebouw en hield daar stil.

„We zullen zien", sprak hij. „Men zal van een Bommel niet kunnen zeggen dat hij niet alles gedaan heeft om het kwade te bestrijden en het recht en de orde te laten zegevieren! Hier woont dus de regering..." „Hier woont de president", zei Tom Poes. „Maar dat is hetzelfde."

„Hier woont dus de president", hernam heer Ollie. „Welnu, ik zal hem eens zeggen hoe een heer over zijn land denkt."

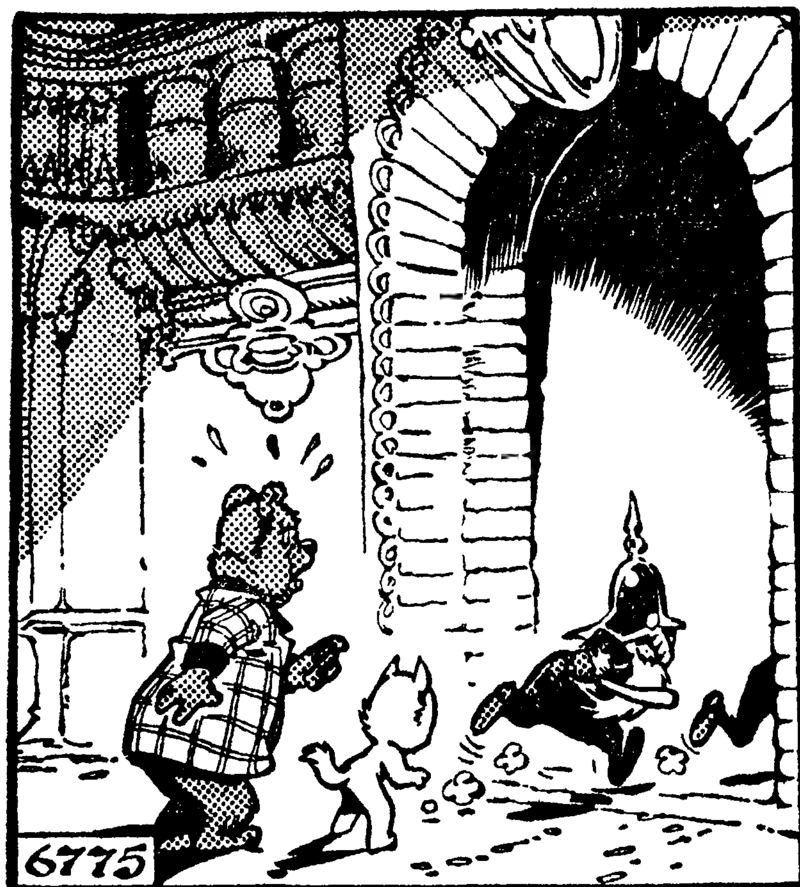
Met deze woorden stapte hij uit en wendde zich tot een schildwacht, die voor de poort op wacht stond. Omdat hij wist hoe een toerist zich gedragen moest, stak hij deze enkele munten toe, die hij gedurende de rit had aangemaakt en vroeg op aangename toon de president te spreken.

„Dat is onmogelijk", zei de wachter. „Generaal Slob kan niet gestoord worden. Hij is bezig nieuwe aantrekkelijkheden te bedenken voor het vreemdelingenverkeer."

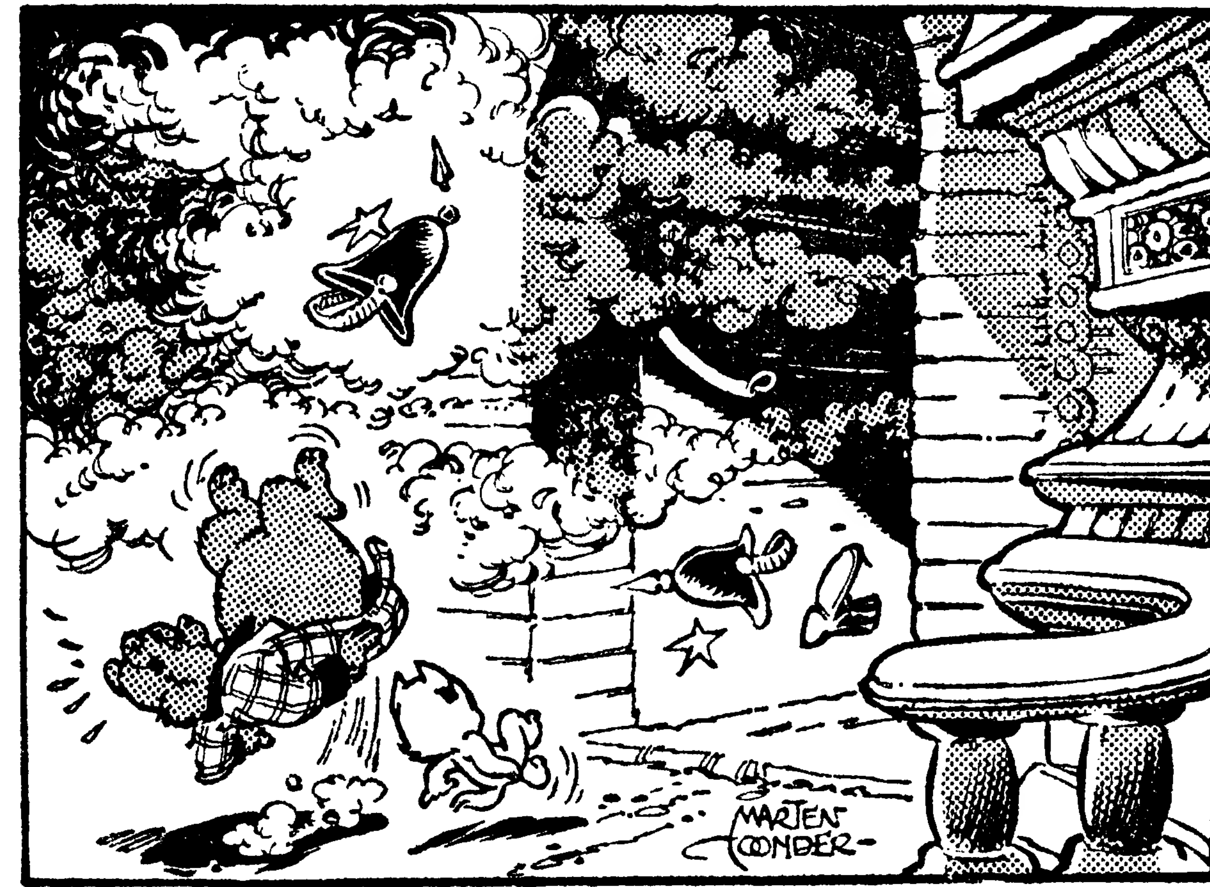
„Maar daar kom ik juist voor", riep heer Bommel uit. „Dat verkeer zal veel aantrekkelijker worden wanneer er eerst een paar misstanden uit de weg zijn geruimd! Daar wil ik hem rustig, doch met klem op wijzen en daarom geloof ik niet dat ik hem zal storen..."

Hij zweeg verschrikt, want op dat moment klonk er aan de achterkant van het paleis een krachtige ontploffing.

„Alarm!", riep de wachter. „De generaal wordt gestoord!"

„Ik hoorde een knal!", zei heer Ollie ongerust. „Het geluid herinnerde sterk aan het vat, dat de jonge vriend hier vanmorgen bij de frieten heeft laten ontploffen. Er is toch niets ergs gebeurd, hoop ik?"

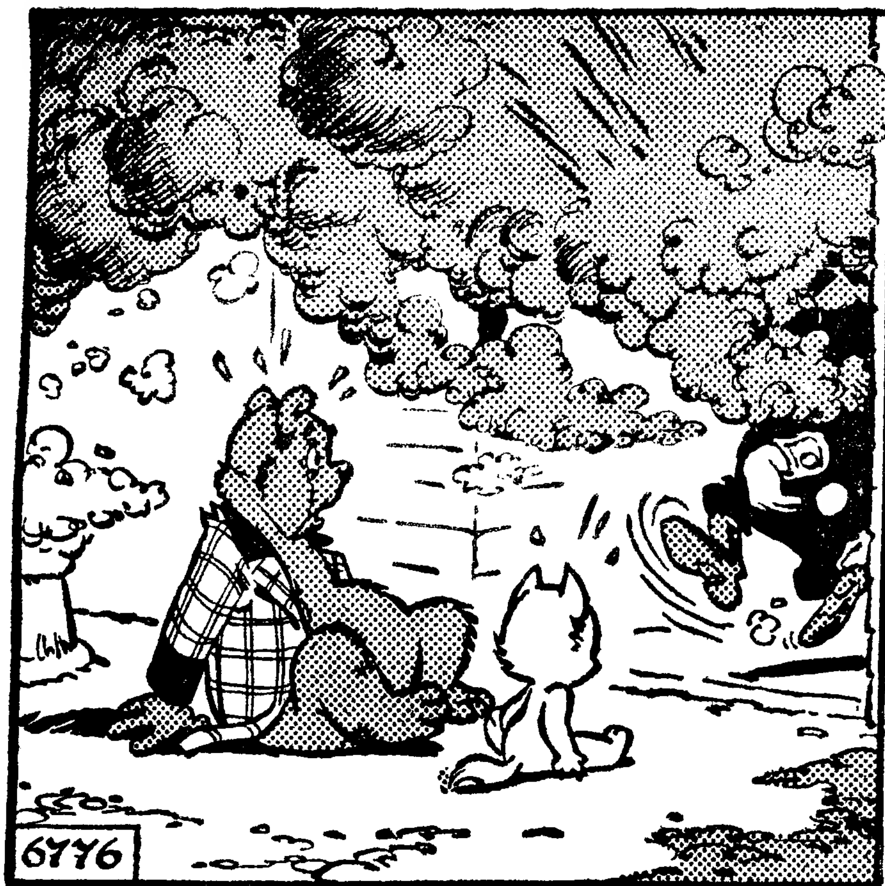
De schildwachten gaven geen antwoord. Ze wierpen elkander een ongeruste blik toe en snelden toen onder alarmgeroep het paleis binnen.

„Wat vervelend is dat nu", klaagde heer Bommel. „Nu ben ik eindelijk doorgedrongen tot de hoogste instanties. Maar wanneer ik rustig en beleefd om recht vraag begint men te knallen! Wat nu, jonge vriend? Kunnen we niet beter binnen onze diensten aan gaan bieden? Dat maakt een betere indruk dan hier te blijven staan, bedoel ik."

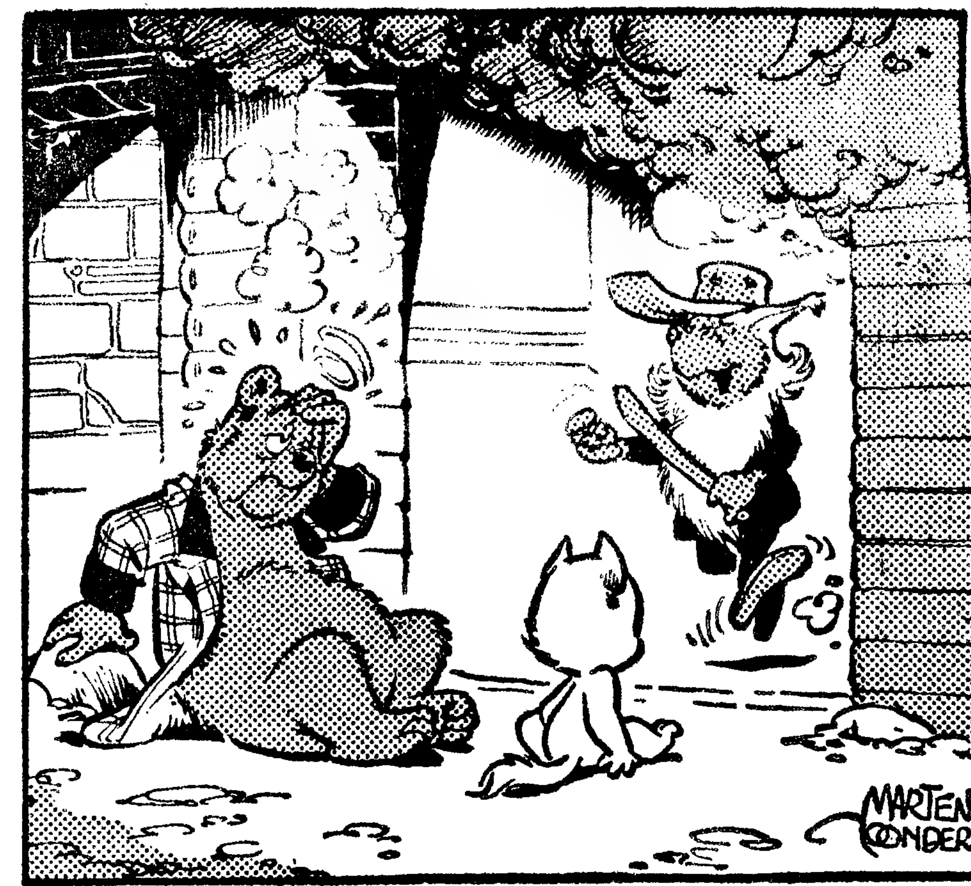
„Ach wat!" zei Tom Poes kribbig. „Laten we toch weg gaan! Deze onbetaalbare reis gaat alleen maar van kwaad tot erger en ik begrijp niet wat U hier nu eigenlijk verwacht."

Heer Bommel schudde bekommerd het hoofd. „Waar gaat het naar toe met de jeugd?" vroeg hij zich af. „In mijn tijd vochten we voor onze idealen. Eerlijkheid en rechtvaardigheid; daarvoor zetten we onze jonge levens op het spel, als je begrijpt wat ik bedoel. Maar wat doet de jeugd tegenwoordig?"

Op dat moment klonk er een tweede ontploffing uit het inwendige van het gebouw en een sterke luchtdruk sloeg naar buiten, zodat de bezoekers temidden van zwarte dampen op de grasmat geblazen werden.....

Heer Bommel en Tom Poes namen een zittende houding aan en staarden suffig naar de zwarte dampen die uit de poort kronkelden.

„Hoe vreselijk is dit alles!” prevelde heer Ollie. „Dit moet toch heel slecht voor het beeldhouwwerk zijn! En dat is nog niet het ergste – hoe kan ik op deze manier ooit mijn recht krijgen? De president wordt veel te erg gestoord, als je begrijpt wat ik bedoel!”

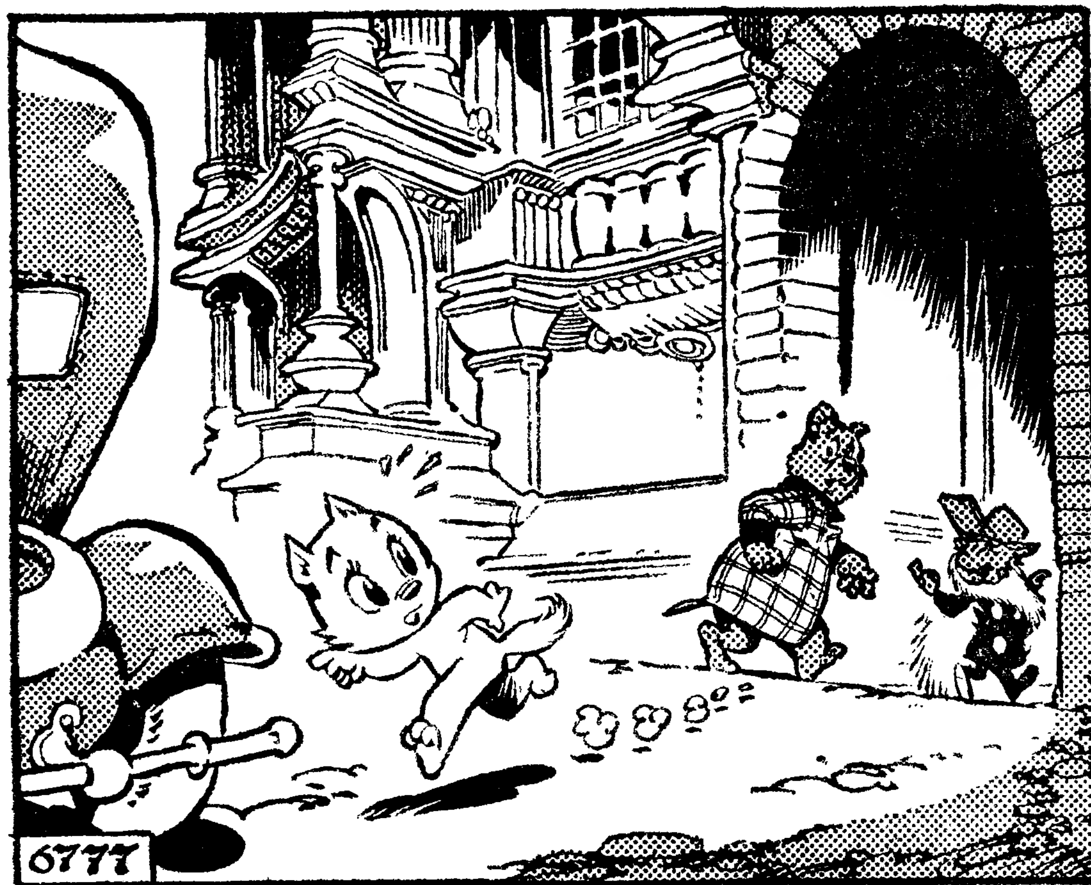
Daar zag het inderdaad wel naar uit. Uit het fraaie gebouw steeg een verward geroep op en er werden kreten gehoord als: „Daar gaat de president! Houdt hem! Weg met generaal Slob!”

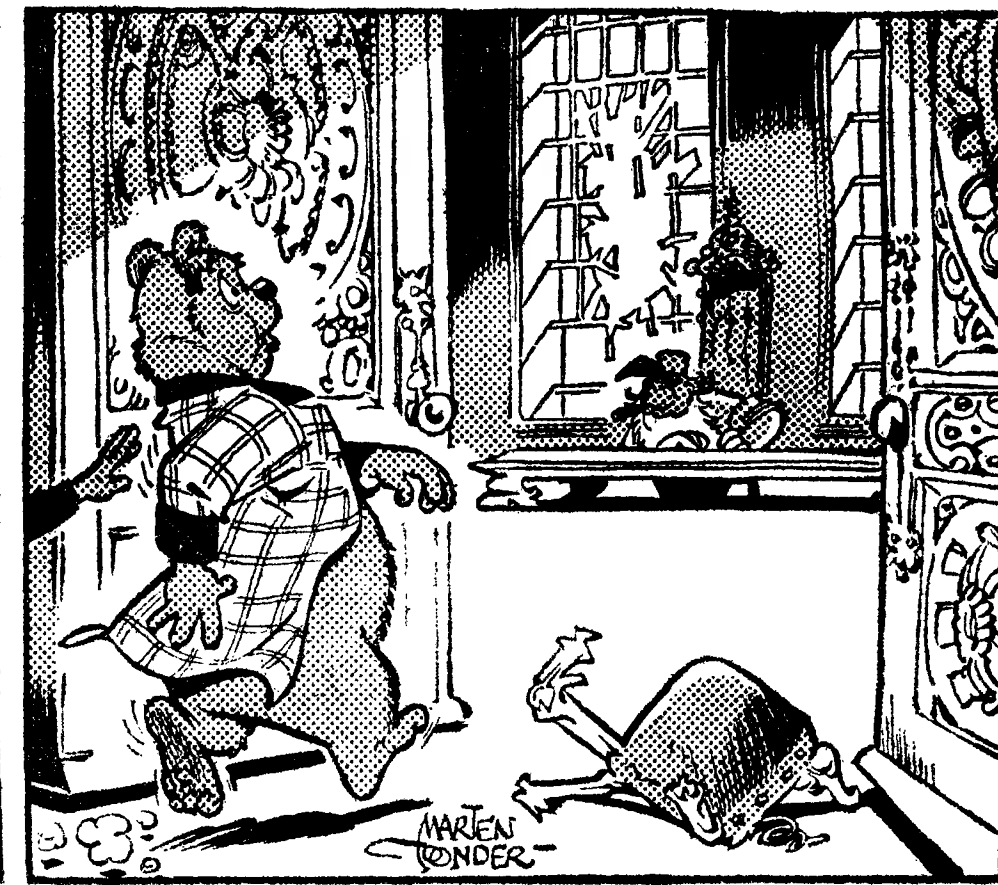
„D-daar is een om-omwenteling aan de gang!” stamelde heer Bommel ongerust. „We moeten iets doen, jonge vriend! Men is bezig het gezag omver te werpen....”

Verder kwam hij niet, want op dat moment kwam er een gejachte figuur uit de deuropening rennen. Het was een hooggeplaatst iemand, dat was duidelijk. Zijn gewaad was met goud afgezet, en toen hij in grote haast over de zittende heer heen sprong, rinkelden zijn versierselen op welluidende wijze.

„Daar is de president!” riep Tom Poes uit. Maar voordat heer Ollie zijn taak uiteen had kunnen zetten was de ander reeds in de kruitdampen verdwenen. Even bleef het stil. doch toen verscheen er een schildwacht in de paleisingang.

„Gelukkig dat U er nog bent!” riep die uit. „De president kan U nu ontvangen.”

Heer Bommel krabbelde overeind en volgde de schildwacht, maar tot zijn ontstemming rende Tom Poes naar de Oude Schicht.

„Kom mee, heer Ollie!” riep hij al dravende. „Uw munt brengt ongeluk. Er is hier revolutie en we kunnen beter zo vlug mogelijk naar huis gaan!”

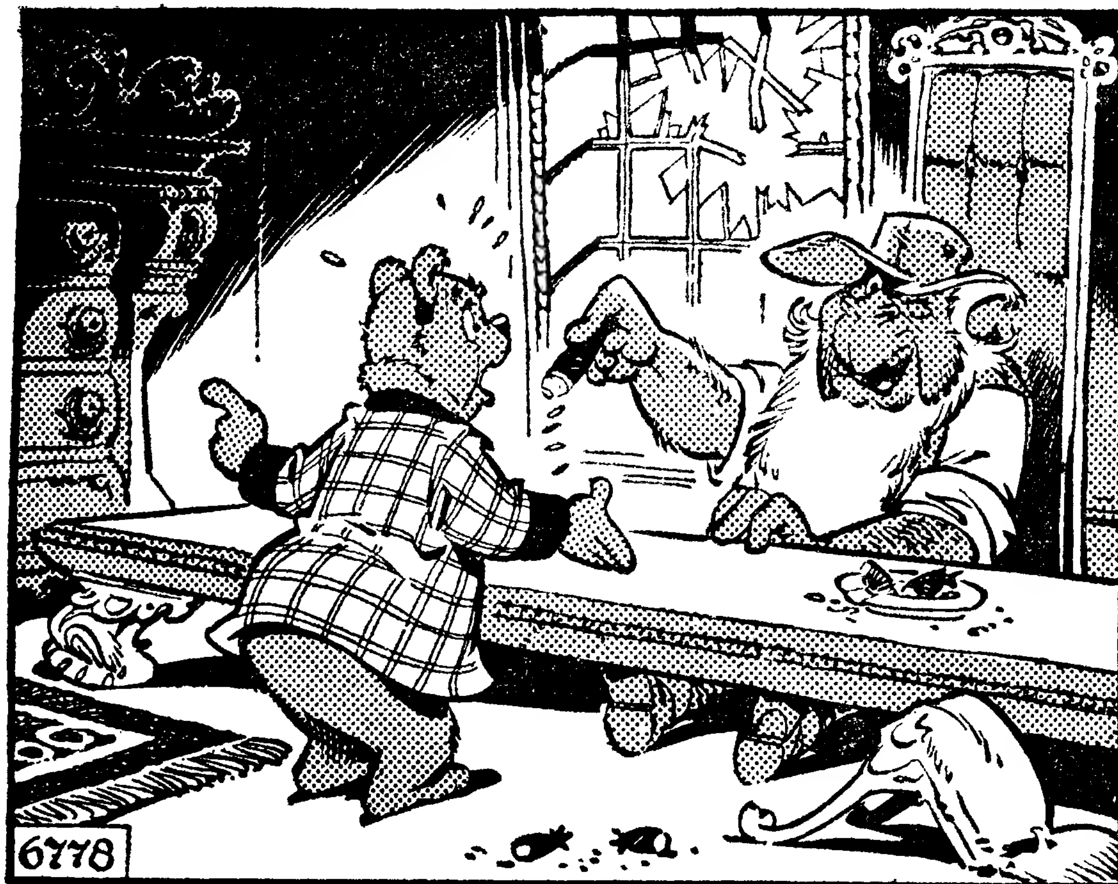
„Wat een onzin”, zei heer Bommel korzelig. „Hoe kan er revolutie zijn wanneer de president me wil ontvangen? Nu ik eindelijk recht zal kunnen krijgen loop je weg; dat is geen werk! En wat heeft mijn munt er mee te maken?”

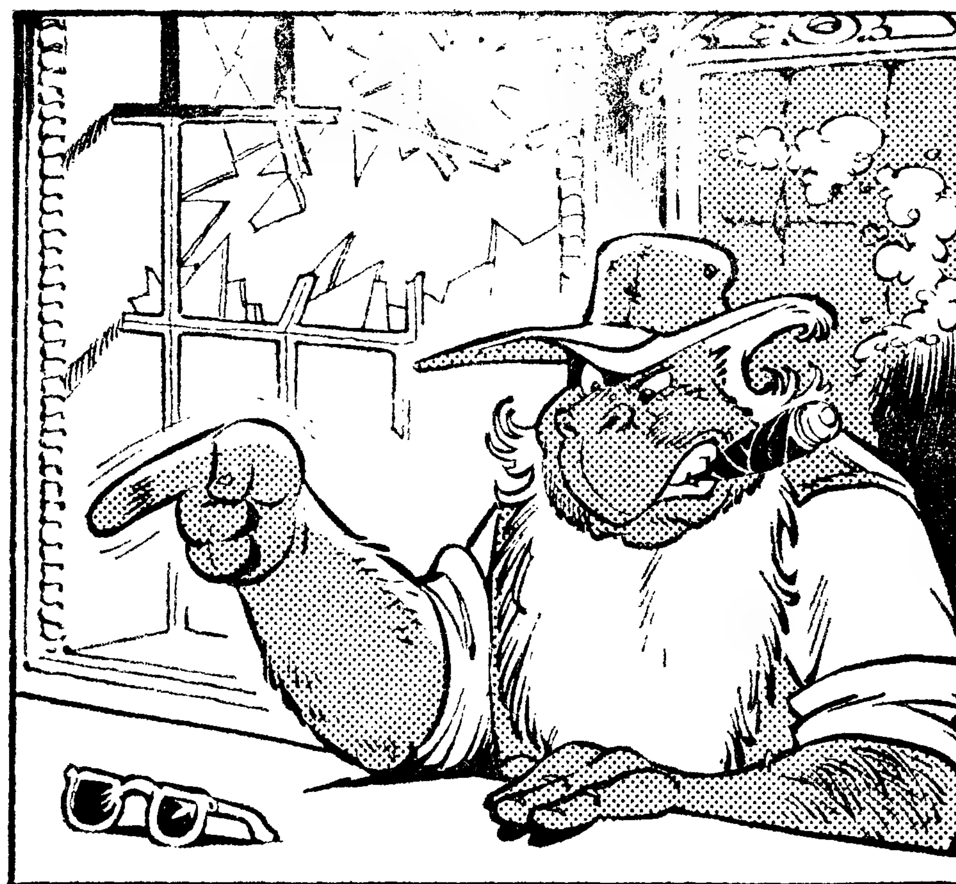
Vastberaden ging hij het gebouw binnen en betrad achter zijn gids een hoge gang. Deze was misschien eens fraai geweest, maar de pracht werd nu bedorven door onthoofde borstbeelden en een naar beneden hangend plafond, dat ernstig beschadigd was.

„Hier is toch iets vreemds aan de hand”, prevelde heer Ollie wat inzakkend. „Die ontploffing was er niet voor niets, dat zie ik als heer meteen Zou Tom Poes soms... Hm, misschien kan ik me beter verontschuldigen”.

Maar hij was te laat.

„Die deur daar” zei de schildwacht en hij gaf de aarzelende bezoeker een duwtje zodat die met versnelde pas het aangeduide vertrek betrad. Het was een grote zaal met een lange tafel aan het einde en daarachter zat een zwaargebouwde figuur, die heer Bommel bekend voorkwam.

Heer Bommel voelde zijn moed zakken toen hij de figuur achter de tafel herkende.

„D-dit moet een ver-vergissing zijn", sprak hij met onzekere stem. „Ik wens de president te spreken, want ik wil me beklagen over alle misstanden. De heer van het reisbureau had me een prettige vakantie beloofd, en in plaats daarvan..."

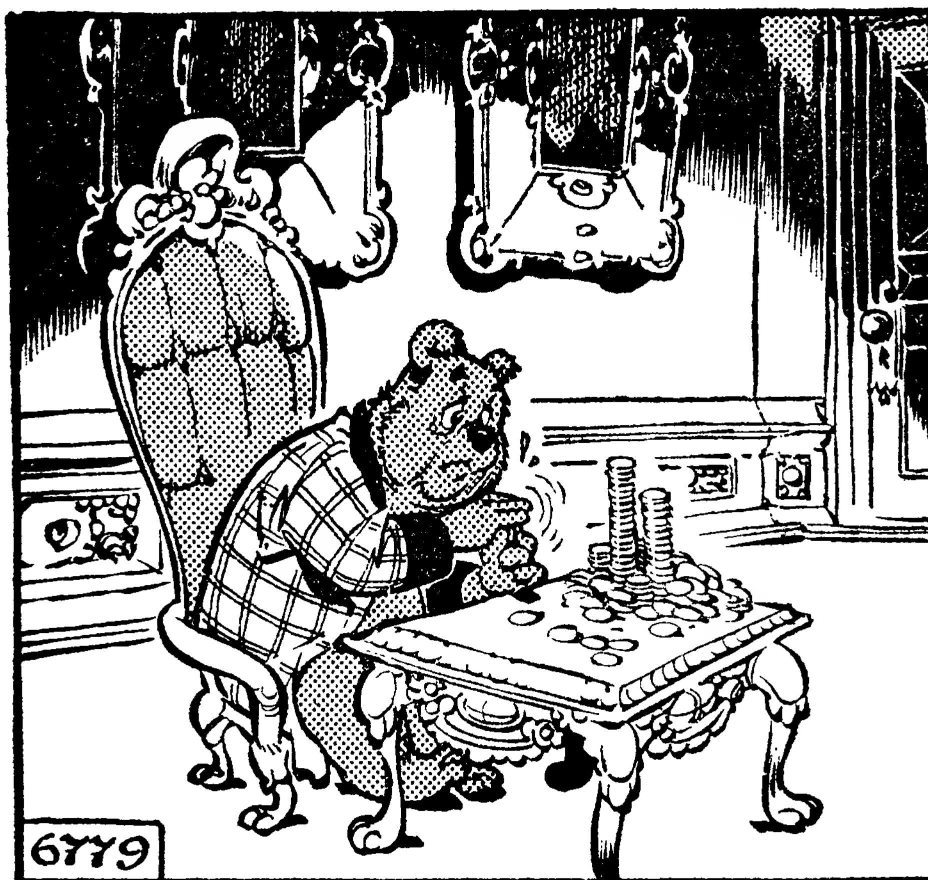
„Niet nodig, niet nodig!" riep de ander uit. „We kennen elkaar, want we hebben al eens samengewerkt! Ik ben Oele Lioen en ik heb hier de leiding overgenomen. Ik en mijn rabauwen! Alles gaat hier veranderen, dat beloof ik je. Er wordt een einde aan de kramerij gemaakt en aan de hele vreemdelingenindustrie! De sierbomen gaan plaats maken voor goed gemeste grond en de dekadente plastieken gaan in de vuilnisbak. Dat vind je zeker wel leuk om te horen, hè?"

„O", zei heer Bommel bleekjes. „J-ja, be-bedoel ik. Heel leuk. Maar die reisheer zei...."

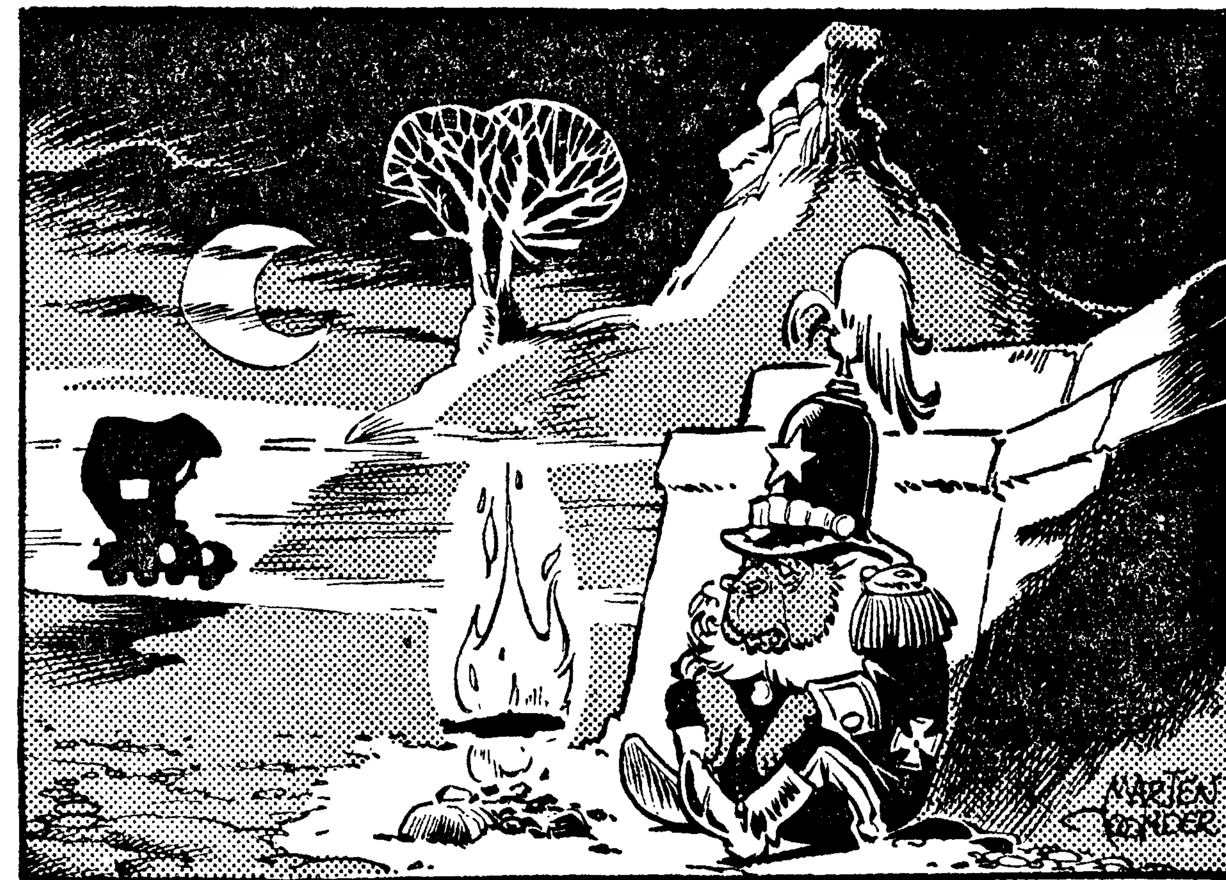
„Wij hebben dezelfde idealen", vervolgde Lioen met luider stem. „Jij en ik! En mijn rabauwen! Wij gaan samen van dit uitgebuite land iets moois maken! Jij wordt onze geldmaker! Wat zeg je daarvan?"

Hij liep vanachter de tafel vandaan en sloeg vertrouwelijk een arm om de ingezakte heer.

„Wat een kans!" riep hij op gevoelige toon. „Wat een tref om hier iemand te hebben met een geldmakende munt! Je wordt een geheime medewerker met een eigen kamer in het paleis! We laten je nooit meer gaan, m'n vriend, Nooit meer!"

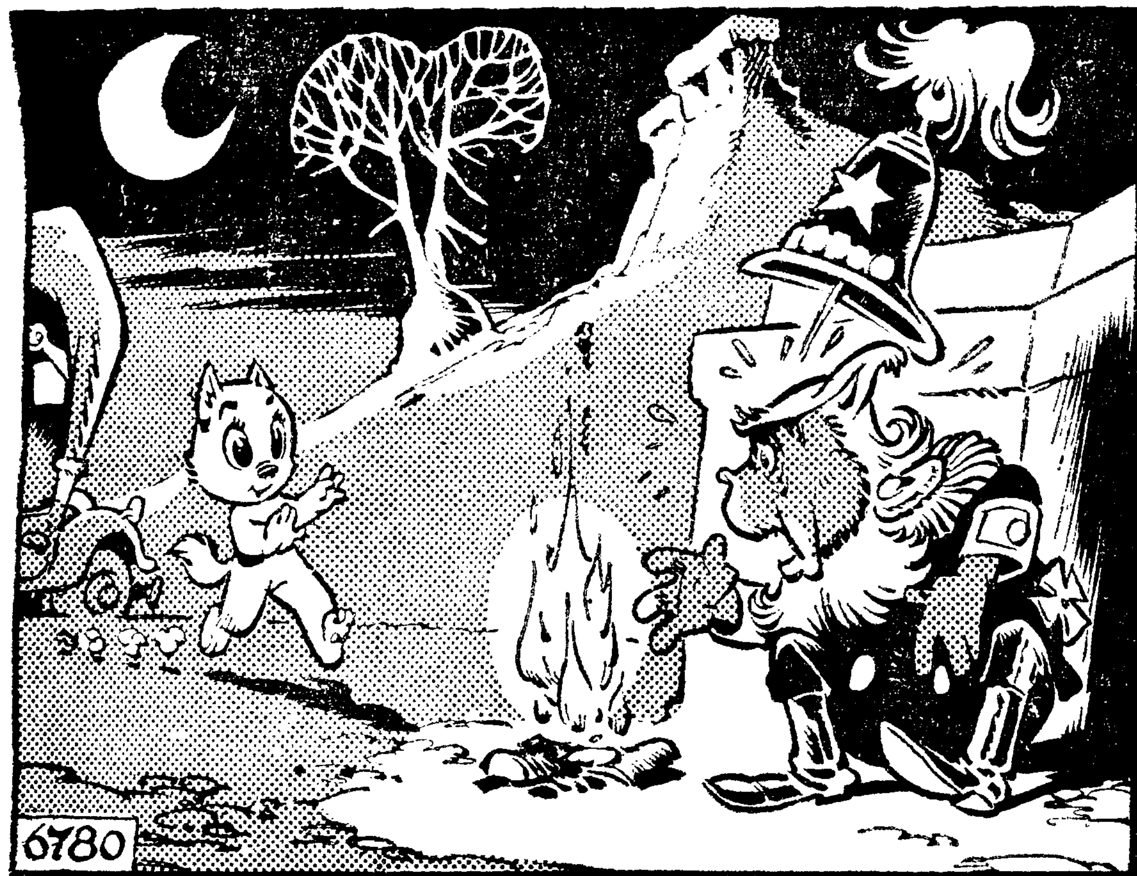

Zo zat heer Bommel even later in een fraai vertrek geld te maken op een antieke tafel. De stilte die na de revolutie was ingetreden werd slechts verstoord door het gerinkel van de munten op het mahonie en door de zuchten van de ongelukkige.

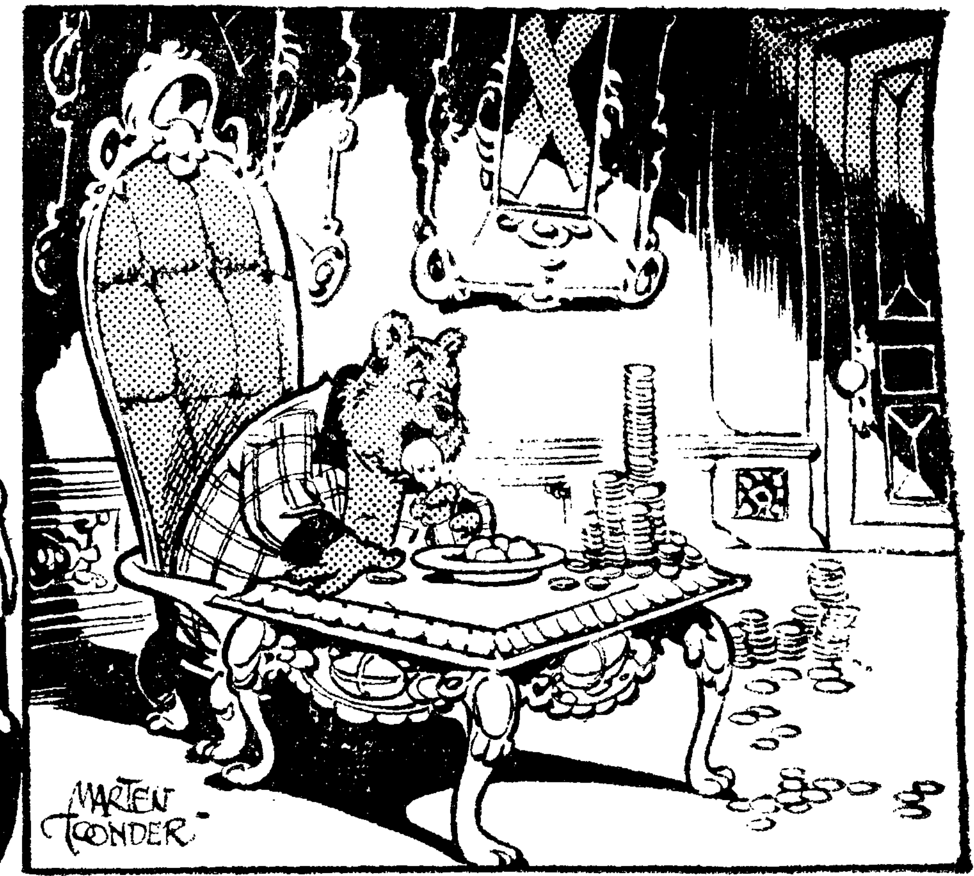
„Wat is er van mij geworden?” zo vroeg hij zich af. „Hier zit ik nu; een heer die het recht zocht. En in plaats daarvan ben ik afgezakt tot een van de laagste levensvormen: een geldmaker! Als mijn goede vader dit geweten had! Ollie, jongen, zei hij altijd, geld speelt geen rol voor iemand van stand, onthoud dat. En nu.... nu moet ik het hier laten rollen — alleen maar omdat ik een prettige vacantie wilde hebben in een land dat door toeristenindustrie geteisterd wordt. Ach, had ik maar naar Tom Poes geluisterd!”

„Het is vervelend, dat heer Bommel nooit naar goede raad wil luisteren”, dacht Tom Poes terwijl hij in de Oude Schicht over een vlakte reed. „Hoe kan je nu naar rechtvaardigheid zoeken in een land dat door kramers bevolkt wordt? Maar zo is hij nu eenmaal – en het enige dat er opzit is om te proberen hem weer uit dat paleis te krijgen. Hm, het zal niet meevallen — en ik mag wel een erg goede list verzinnen voordat ik weer terugga....”

Op dat moment kreeg hij in de vallende duisternis een vuurtje in het oog, en omdat hij behoefte aan een beetje warmte had reed hij er naar toe. Tot zijn verrassing zag hij dat het een bekende figuur was die zich daar zat te koesteren. Het was de verstoten generaal Slob....

Tom Poes remde bij het vuurtje en de gevluchte president keek verschrikt op.

„Goed volk!”, riep Tom Poes geruststellend. „Ik ben alleen maar een toerist die van het natuurschoon geniet.”

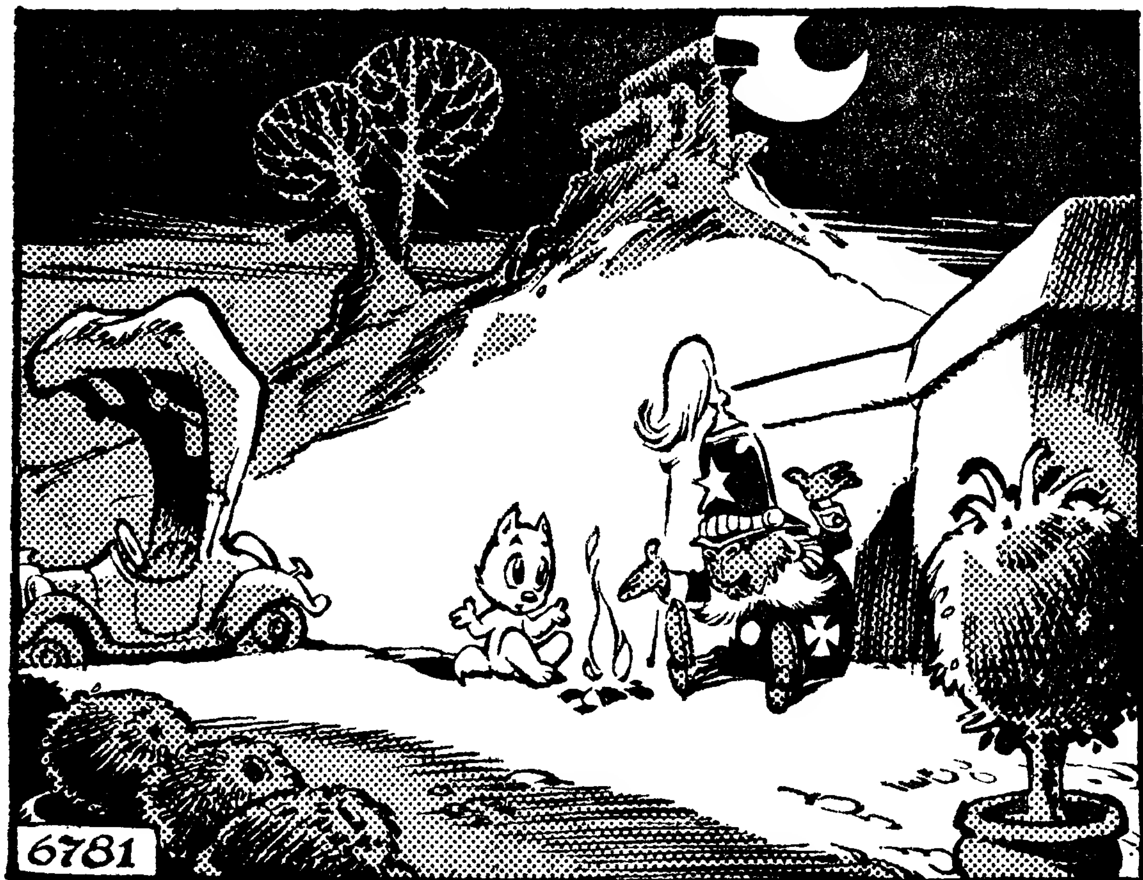
„Gelukkig”, zei de vluchteling terugzakkend. „Dat mag ik horen. Het natuurschoon in dit land heb ik gemaakt. De vreemdelingenindustrie is door mij op poten gezet. Door mij, de generaal Slob. Maar in plaats van dank te oogsten heeft men mij verjaagd! Ach, het valt tegenwoordig niet mee om een natie omhoog te stoten; vooral niet wanneer men generaal is!”

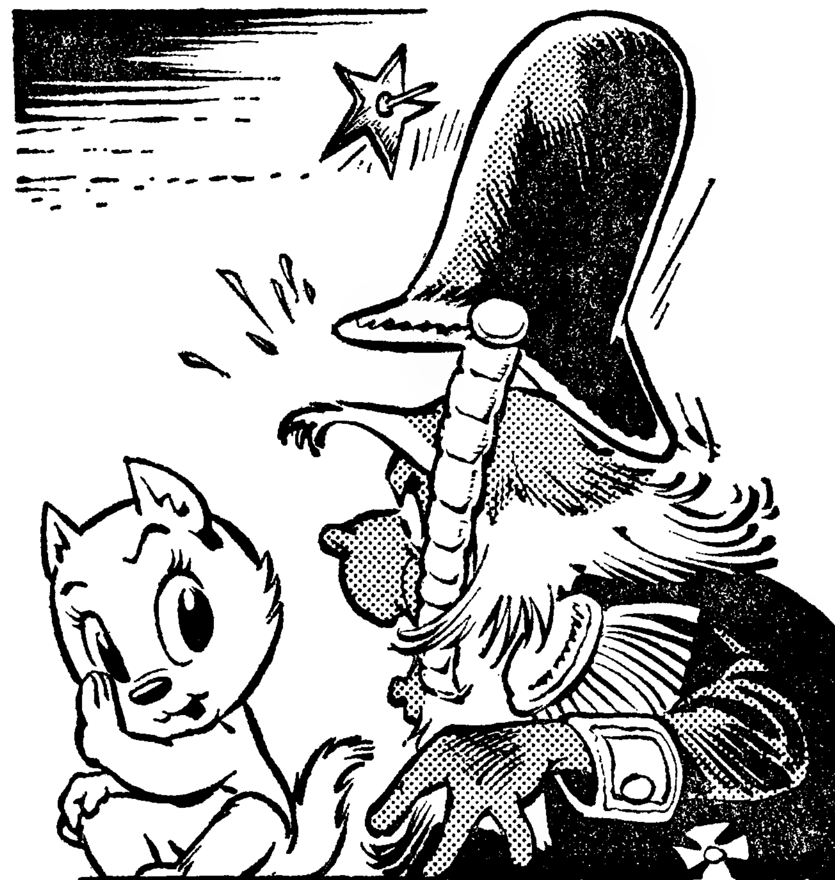
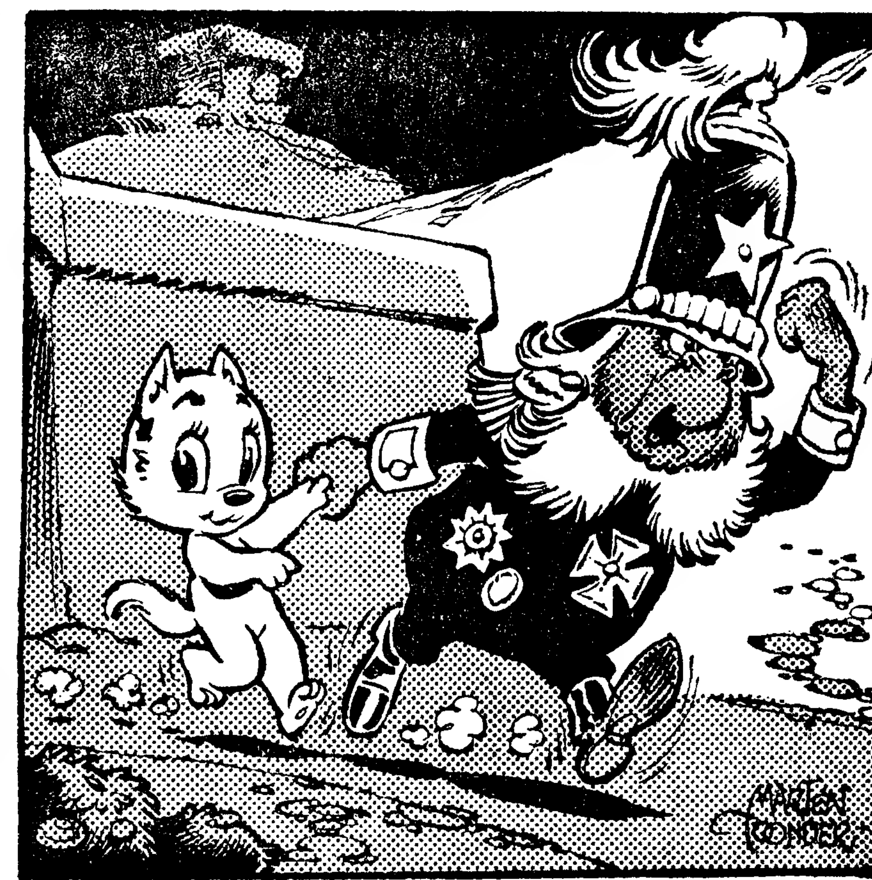
„Nee, dat zal wel niet”, zei Tom Poes. „Waar generaals zijn wordt gevochten. En over vechten gesproken: U bent net degene die ik hebben moet. Heer Bommel zoekt namelijk recht en nu zit hij in het paleis. Ik ben bang, dat hij daar gevangen gehouden wordt. Maar als U hem helpt, zal ik U helpen om daar weer terug te komen. Twee kunnen meer dan één.”

„Dat is waar”, gaf de legeroverste toe. „Ik weet niet wat je met recht zoeken bedoelt, en ook niet wie die meneer Bommel is. Maar ik wil wel eens praten. Ga zitten, dan zullen we mijn noodrantsoen voor revolutiegevallen eerlijk delen.”

Zo sprekende trok hij een gebakken visje uit zijn tuniek, en Tom Poes liet zich deze eenvoudige maaltijd goed smaken. Beter dan heer Ollie, die ver vandaar aan een avondmaal van knollen bezig was, terwijl de munten fonkelend om zijn bordje torenden.

„Hoe moet dat nu met mijn gevoelige maag?”, mompelde hij met lange tanden. „En dan te bedenken dat ik thuis had kunnen zitten, omringd door de goede zorgen van Joost. Welk een schrijnend verschil! Ach, ik had naar Tom Poes moeten luisteren....”

„Het is allemaal heel droevig", zei de oud-president. „Ik heb Moronië welvarend gemaakt door een bloeiende vreemdelingen-industrie. De toeristen worden verwend met alle mogelijke gemakken, waar de bevolking goed geld aan kan verdienen. Maar in plaats van dankbaarheid krijg ik een revolutie op mijn dak."

„Het is heel naar voor u", gaf Tom Poes toe. „Maar weet u waar die opstandelingen van leven als ze anti-toerist zijn?"

De generaal trok een denkrimpel en er verscheen een sombere blik in zijn ogen.

„Ze willen terugvallen op de landbouw", mompelde hij. „De natuur omploegen en met mest bedekken. Werken voor hun geld, of iets anders achtergeblevens. Ik weet het niet zeker, maar daar maken ze propaganda voor."

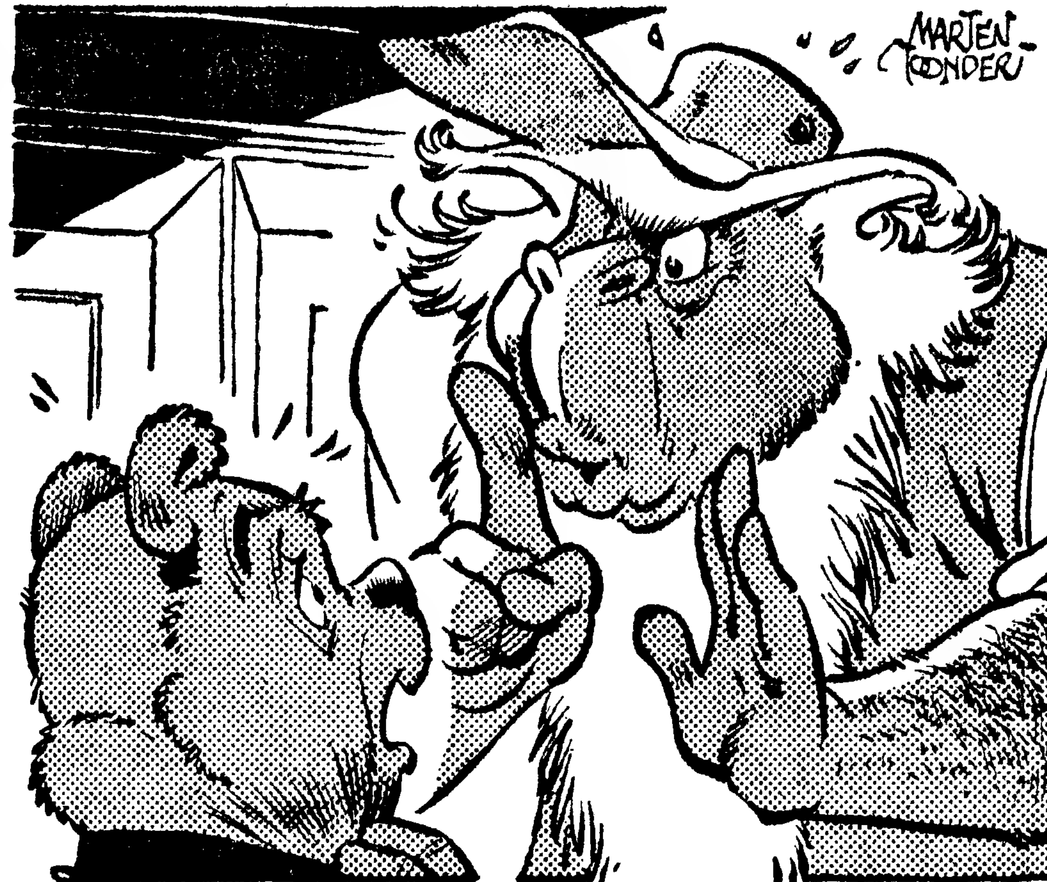
„Welnee", zei Tom Poes. „Ze maken gebruik van een buitenlandse geldmaker, dat weet ik zeker!"

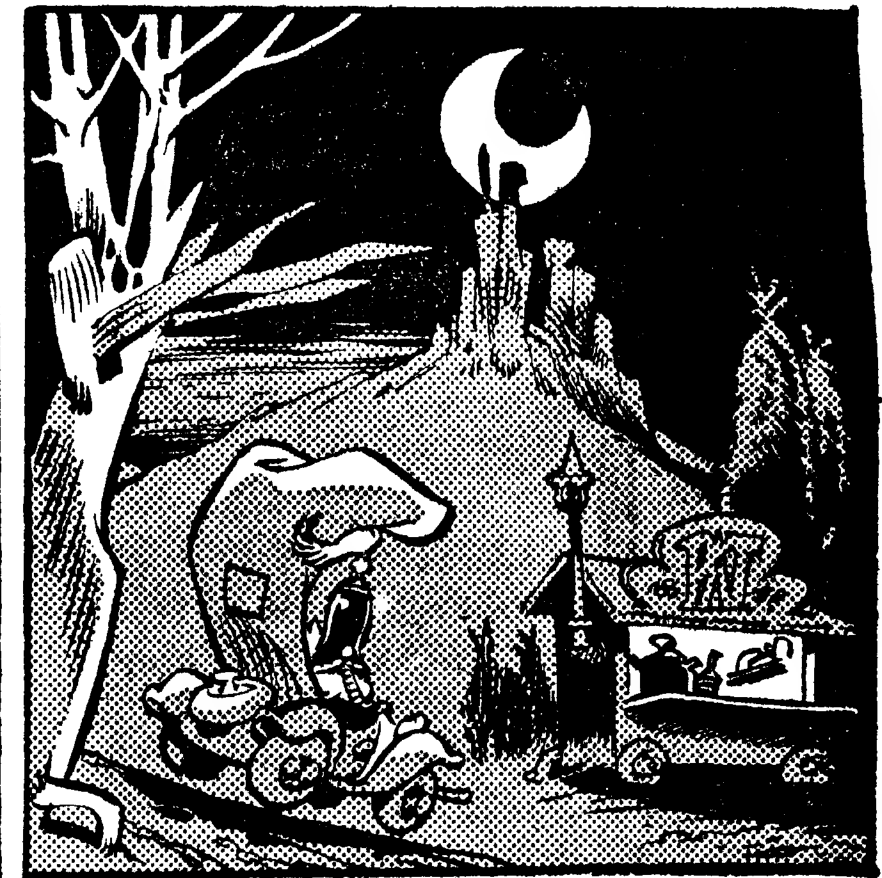
Deze mededeling schokte het gewezen staatshoofd. „Wat zeg je daar?" riep hij uit. „Een buitenlandse geldschieter? Dat is erger dan ik had durven denken. Maar dat gaat te ver!"

Hij sprong overeind en trok Tom Poes mee, naar de Oude Schicht.

„Met dit bericht zal het een kleinigheid zijn om een legertje getrouwen om me heen te verzamelen!" verklaarde hij opgewonden. „Vreemdelingen zijn goed om hier hun geld achter te laten; maar een buitenlandse geldmaker in dit land is stuitend!"

Het was reeds na middernacht toen heer Bommel bezoek kreeg van Oele Lioen, de nieuwe president.

„Hebben de knollen gesmaakt?" vroeg die. „Eenvoudig, smakelijk voedsel is goed voor ons revolutionairen! En schiet het geld al op?"

„Ik houd niet van knollen!" riep heer Ollie smartelijk. „Ik wil hier weg! Ik wil geen recht meer en geen bestraffing van schuldigen of rovers; ik wil naar huis! Zoek maar een andere geldmaker!" Het staatshoofd bewolkte. Hij deed een pasje voorwaarts zodat de aangemaakte munten hem om de voeten spoelden, en boog zich dreigend over de uitgeputte financier.

„Ssst!" siste hij. „Geen geschreeuw! Niemand mag weten dat je hier zit; je bent mijn geheime geldschieter. En schiet een beetje op! Morgenochtend moet dit vertrek vol zijn, begrepen?!"

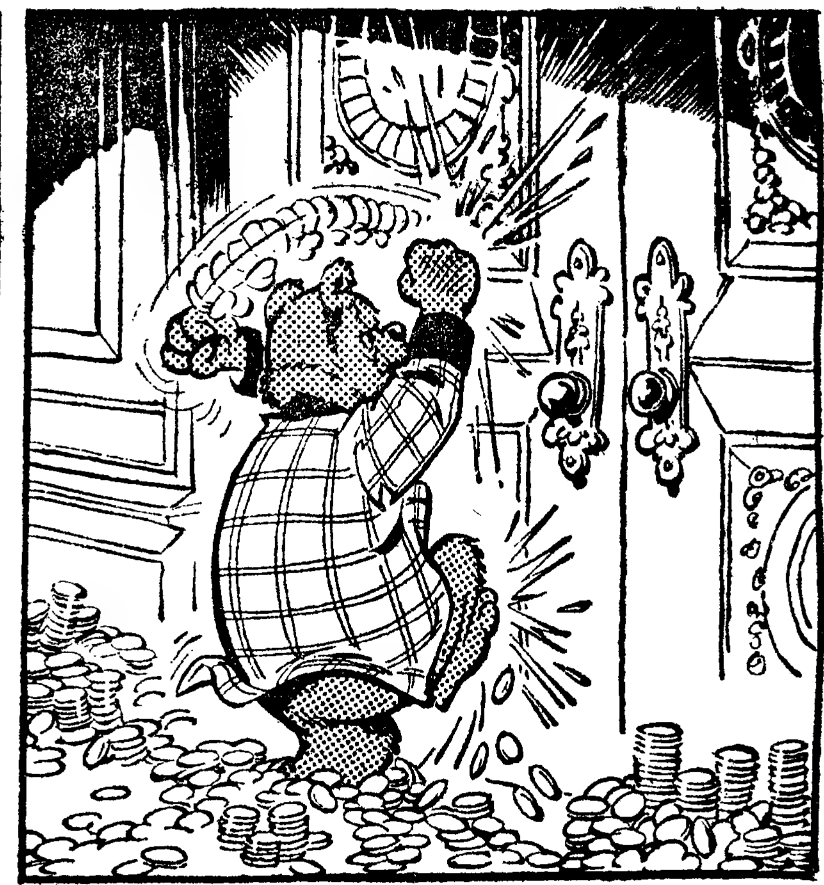
Hij verliet de kamer en heer Bommel hervatte zuchtend zijn vreugdeloze arbeid.

Intussen stuurde Tom Poes de Oude Schicht in de richting die generaal Slob hem wees. De maan scheen helder, en in het licht daarvan tekende zich al spoedig een eenvoudig gebouwtje af.

„Dat is de frietenkraam van de oude Snob!" riep Tom Poes verrast.

„Daar wonen oude getrouwen", zei de gewezen president. „Als ik ze vertel, dat de nieuwe regering een buitenlandse geldmaker heeft zullen ze me zeker helpen!"

Tom Poes reed de weggejaagde president van kraam tot kraam, en overal hield de geoefende spreker een redevoering die de bewoners uit hun bedden lokte en tot geestdrift bracht. Bij het krieken van de morgen had hij dan ook een groep getrouwen om zich heen verzameld, en aan het hoofd daarvan trok hij naar het paleis.

„Vreemdelingen moeten geld betalen en niet geld maken!” riep hij van tijd tot tijd uit de Oude Schicht en deze kreet hield de stemming er in zodat de weg niet te lang viel. Gelukkig ontmoette men ook geen revolutionairen; die waren allemaal vermoeid geraakt door de opstand en lagen ten paleize in diepe rust gedompeld.

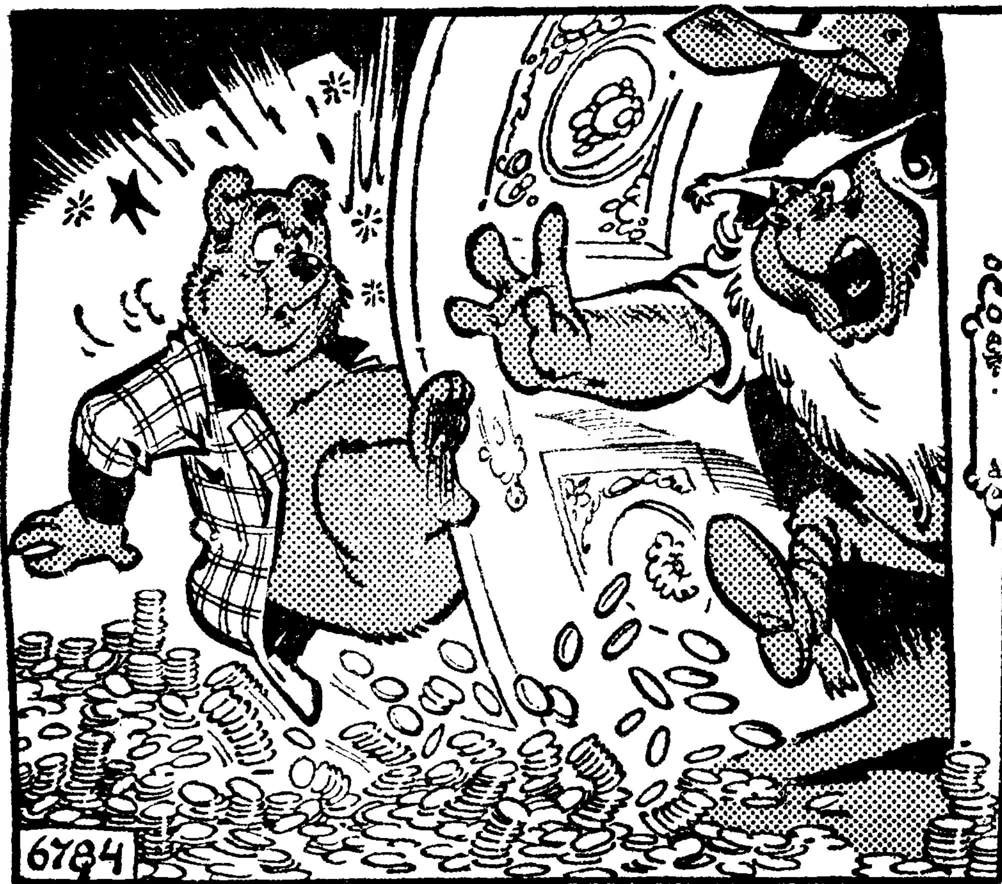
De enige, die daar wakker door zijn kamer waarde was heer Bommel. Uren lang had hij over zijn munt zitten wrijven totdat de vloer met metaal bedekt was en de krampen hem door de vingers trokken.

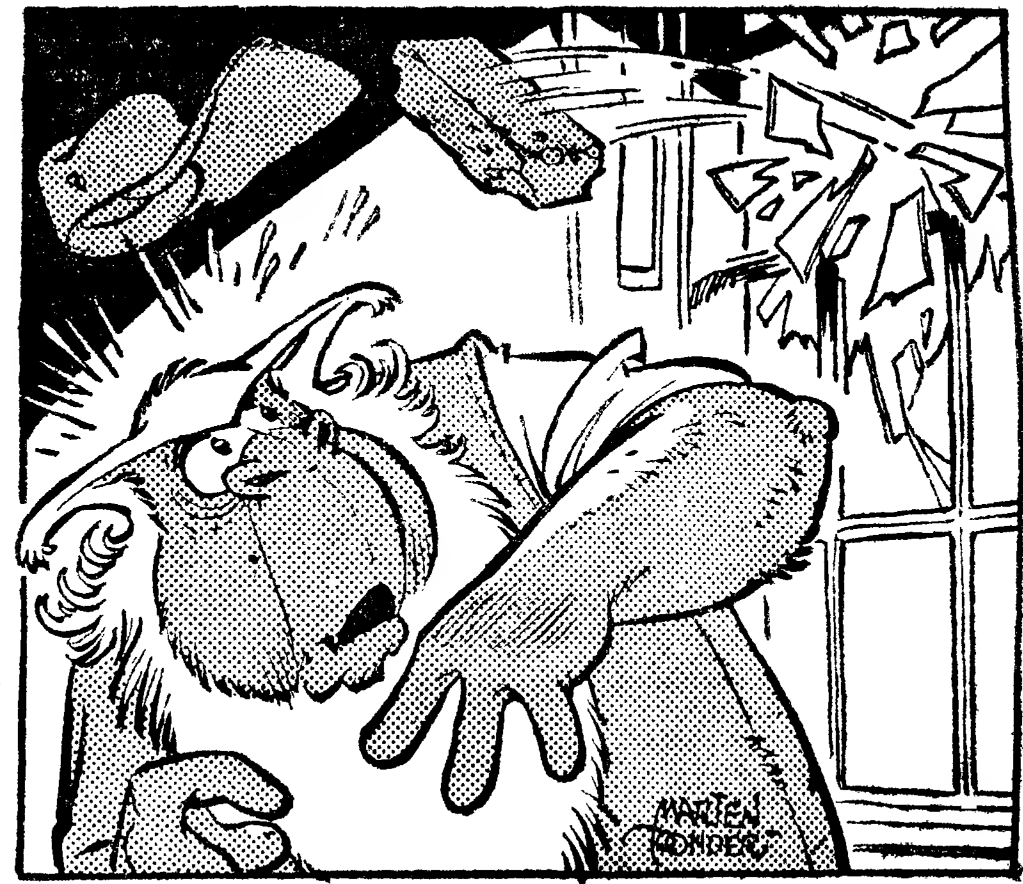
Maar toen de eerste stralen van de dageraad door het venster schenen slaakte hij een gesmoorde kreet en stond op.

„Dit houd, ik niet vol..” sprak hij tot zichzelf. „Het is vreselijk wat men een heer hier durft aandoen. Ach, als mijn goede vader dit toch eens had moeten meemaken!”

Zijn omwalde ogen dwaalden over de geldstukken die aan zijn voeten lagen te glanzen en plotseling kwam hij in opstand.

„Ik doe het niet langer!” riep hij uit. „Ik ben tot het uiterste getergd en het kan me niet schelen wat er van komt! Een heer van mijn stand is vreselijk in zijn toorn! Kom maar op!” Zo schreeuwende sprong hij op de gesloten deur toe en begon er met beide vuisten op te bonken.

Heer Bommels vuistslagen galmden dof door het slapende paleis en al spoedig waren de gevolgen merkbaar. Er knarste een sleutel in het slot en de deur werd met zo'n kracht opengeworpen, dat de betogende heer tussen zijn opdwarrelende munten op de grond belandde.

„Wat moet da?!t", snauwde Oele Lioen, die naar binnen trad.

„Kom maar op!" riep heer Ollie met overslaande stem. „Ik schei er mee uit! Ik doe het niet meer! Als heer en als Bommel kom ik in opstand tegen deze behandeling!"

„Stil toch!" siste de revolutionair. „Met opstand kan men een land niet tot bloei brengen! En als je niet in een afgelegen gedeelte van het gebouw zat zou je gebrul gehoord zijn!"

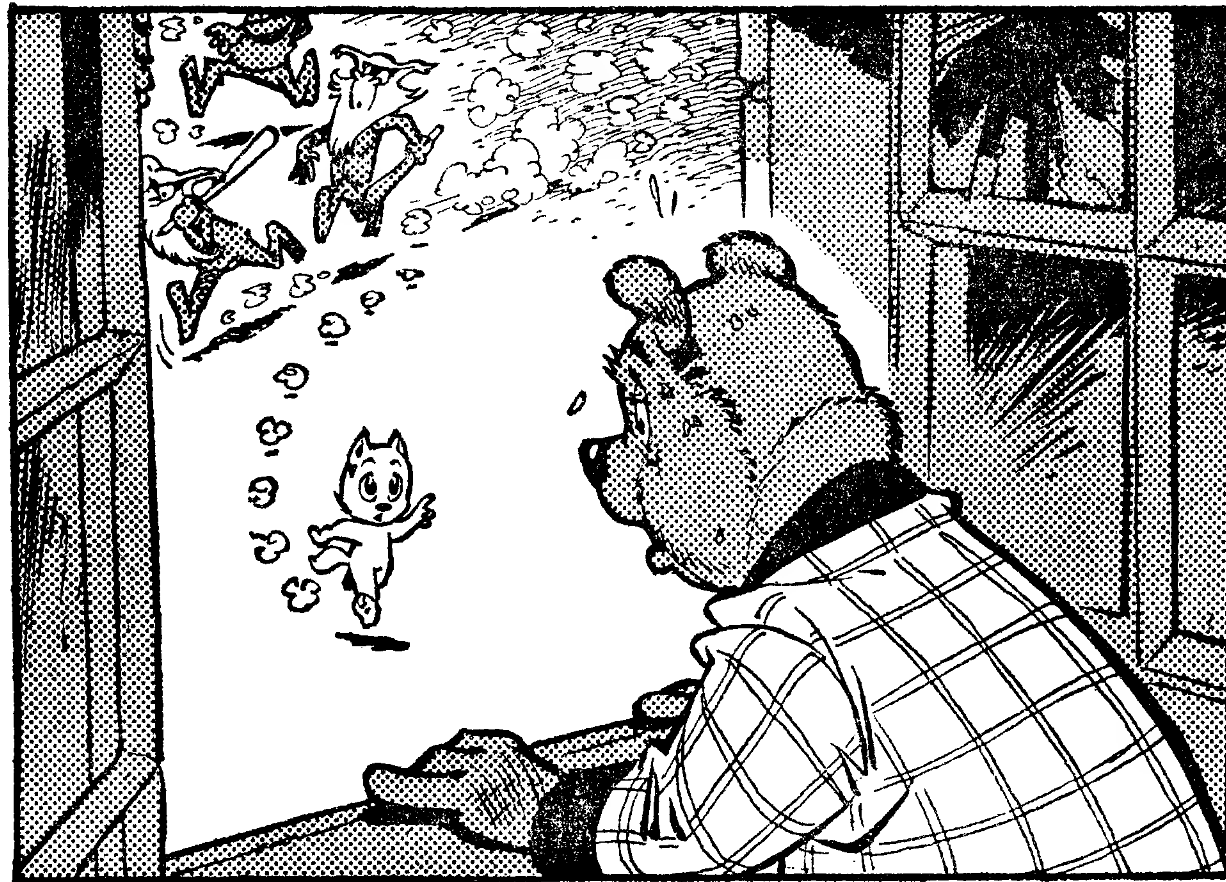
Hij liet zijn blikken over de gelden glijden en er kwam een zachtere blik in zijn ogen.

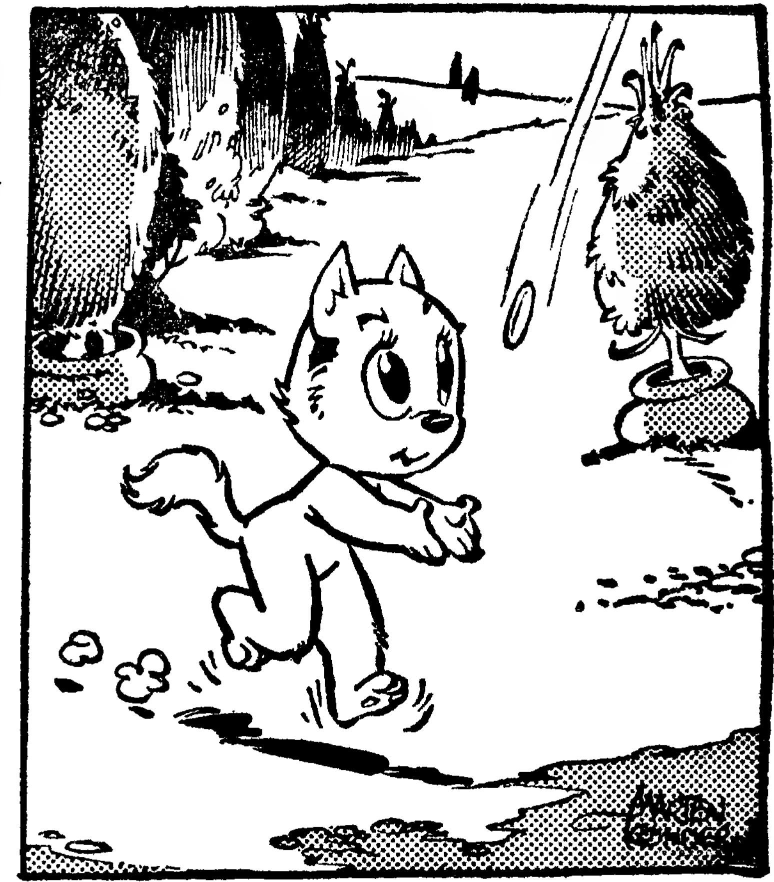
„Je hebt flink gewerkt", hernam hij mild. „Je mag nu een paar uurtjes lekker gaan slapen, dan kom je vanzelf tot betere gedachten. Om tien uur zal ik een paar vaten brengen om het geld in te doen en dan krijg je ook wat te eten...."

Hij zweeg verschrikt, want op dat moment vloog er een steen door het venster de kamer binnen, en door de ontstane opening werd de kreet: „Weg met de revolutie" gehoord.

Het waren de contra-revolutionairen van generaal Slob, die bij het paleis waren aangekomen en nu toegang eisten.

Heer Bommel en president Lioen stonden een ogenblik als door de donder getroffen. Door het versplinterde raam woei de ochtendbries naar binnen, het geluid van opstandige kreten met zich voerend.

„Weg met de revolutie!" riep men. „Weg met de geldmaker!"

„Ze bedoelen mij!" stamelde heer Ollie. „Daar heb je het nu al; ik had hier nooit aan moeten beginnen! Dit is de straf."

„Houd je stil!" waarschuwde het staatshoofd „Ik ga het oproer sussen."

Met deze woorden snelde hij de kamer uit en heer Bommel bleef alleen achter. Handenwringend begaf hij zich naar het venster en wierp het open, maar een enkele blik overtuigde hem, dat het te hoog was om er uit te springen.

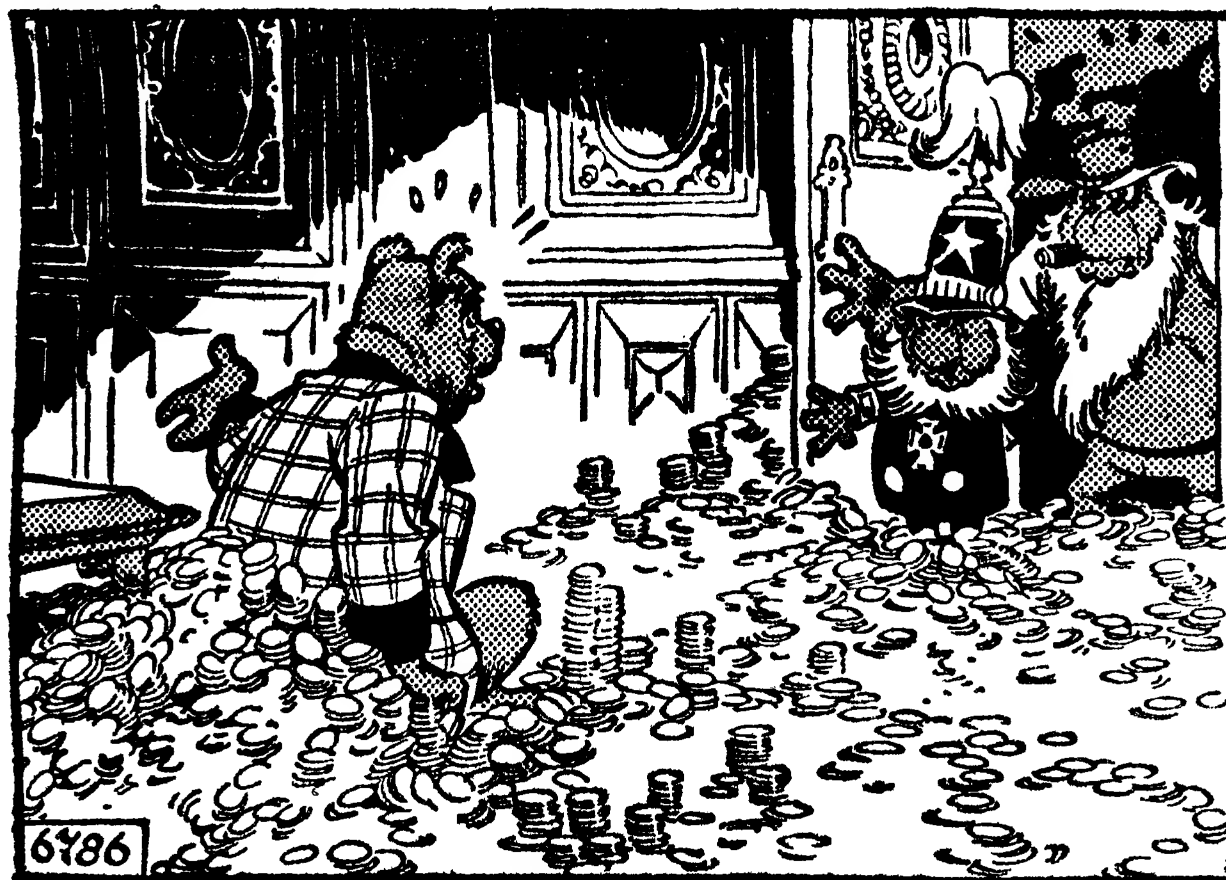
„Wat nu te doen?", zo vroeg hij zich af. „Men zal het gebouw bestormen, en dat is het vreselijke einde van mijn veelbelovend leven! Ach, ik sta ook overal alleen voor, want Tom Poes heeft mij natuurlijk in de steek gelaten..."

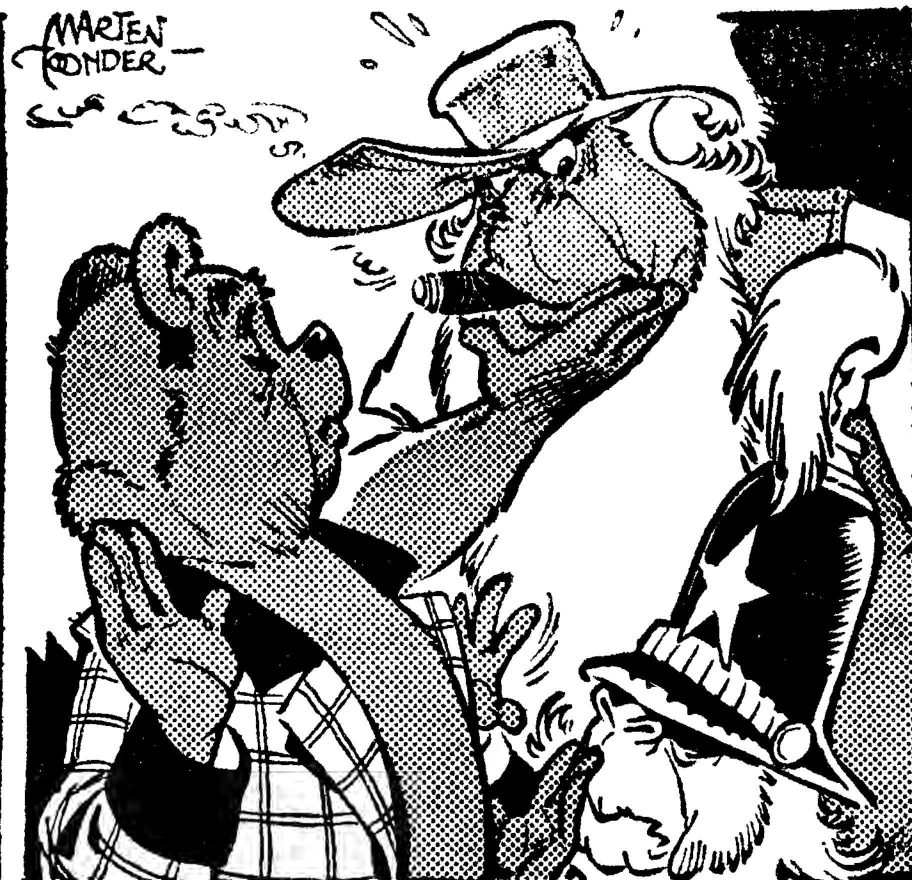
Op dat moment maakte een gedaante zich los uit de menigte die naar de voorkant van het paleis rende, en stapte op het raam toe.

„Wilt u mij de munt geven?", riep Tom Poes. „Ik wil hem wel aannemen zodat u hem niet weer terug krijgt. Dan bent u van dat ongeluksding af."

Het oplevende gelaat van heer Ollie verdween uit de vensteropening; er klonk wat gerinkel en daarop werd er een geldstuk naar beneden geworpen.

„Graag!", riep de geldmaker. „Dat is aardig van je, jonge vriend. Je komt net op tijd want ik ben bezig in te storten!"

De deur van Heer Bommels kamer werd opengeworpen en op de drempel verschenen president Lioen en oud-president Slob. Op de gang verdrongen zich roepende figuren, maar gevochten werd er niet. Het was duidelijk dat de beide partijen besloten hadden de zaak vreedzaam op te lossen.

„Zo", sprak generaal Slob, terwijl hij zijn blikken over het met geld gevulde vertrek liet glijden. „Je wilt dus beweren, dat je hier geen geldmaker hebt. Het is brutaal, dat moet ik zeggen! Als ik ooit een geldmakerstronie gezien heb, dan is het deze wel!"

„Dit?" vroeg Oele Lioen. „Dit is een vreemdeling die ik gastvrij onderdak voor de nacht heb gegeven!"

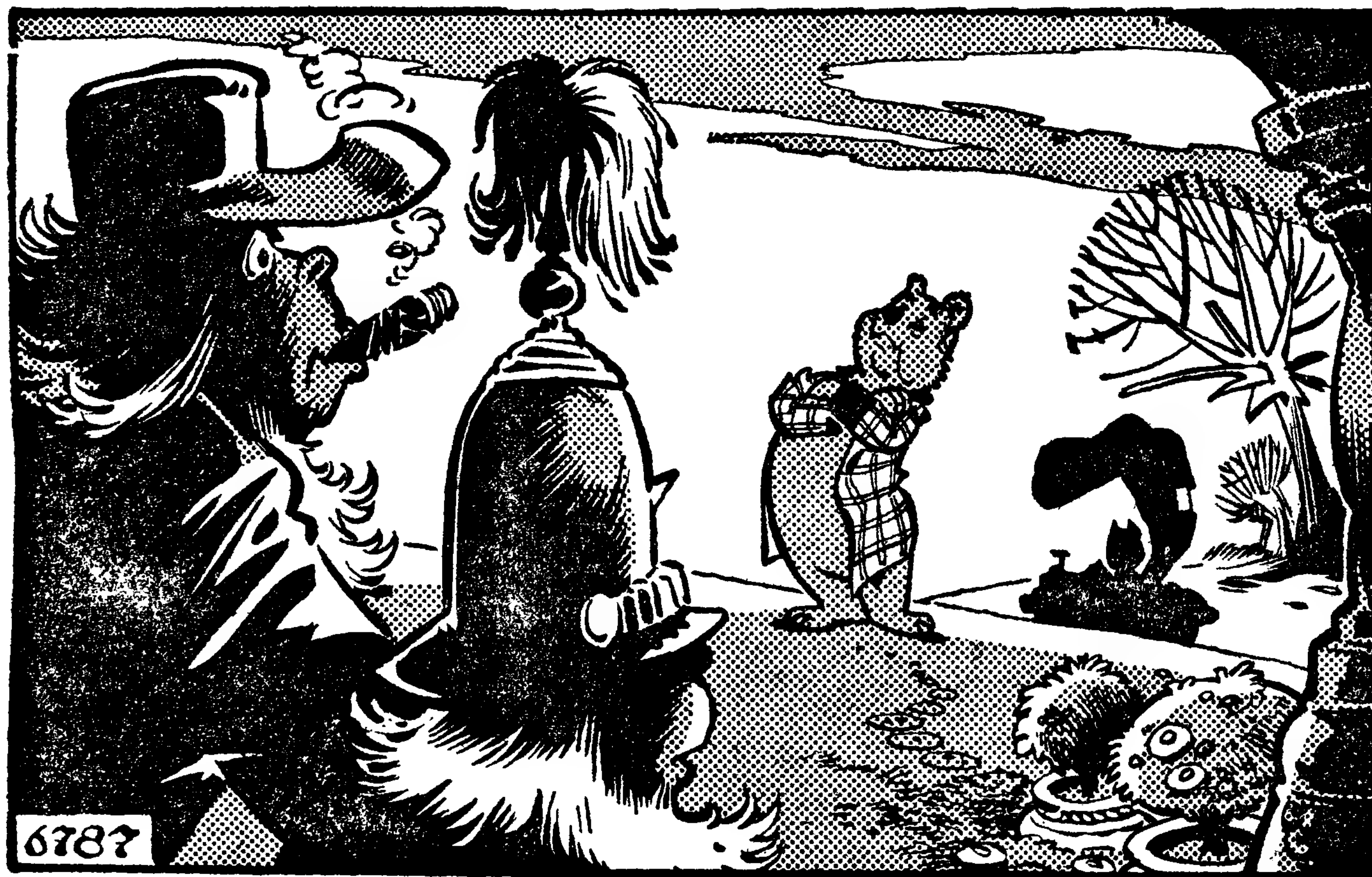
En heer Ollie vulde aan: „Ik ben geen geldmaker, want ik heb niet eens een geldmakersmunt. Je mag me fouilleren."

De generaal toog meteen aan het werk, doch een geldstuk vond hij natuurlijk niet.

„Dat zegt niks", merkte hij op. „Die munt kan makkelijk verborgen zijn tussen al de andere die hier over de vloer liggen. Maar goed, ik wil je een kans geven. We zullen de proef nemen en deze toerist naar buiten brengen. Als hij een geldmaker is, komt de geldmakersmunt altijd bij hem terug."

Oele Lioen begon bezorgd te kijken, maar heer Bommel stapte vol vertrouwen achter de gewezen president aan naar het grasveld, dat achter het paleis lag.

„Ga daar in het midden staan!", beval generaal Slob. „Dan kunnen we de munt zien als die naar je toe rolt. En loop niet weg, want mijn troepen houden je onder schot!"

Heer Bommel liep niet weg. Nadat hij Tom Poes de wondermunt cadeau had gedaan was er een mooie rust over hem gekomen en nu stond hij met gekruiste armen op het grasveld als een hoogstaand iemand die door min volk slecht is behandeld.

„Vreemd", mompelde generaal Slob na een kwartiertje. „Er rolt geen geldstuk naar hem toe!"

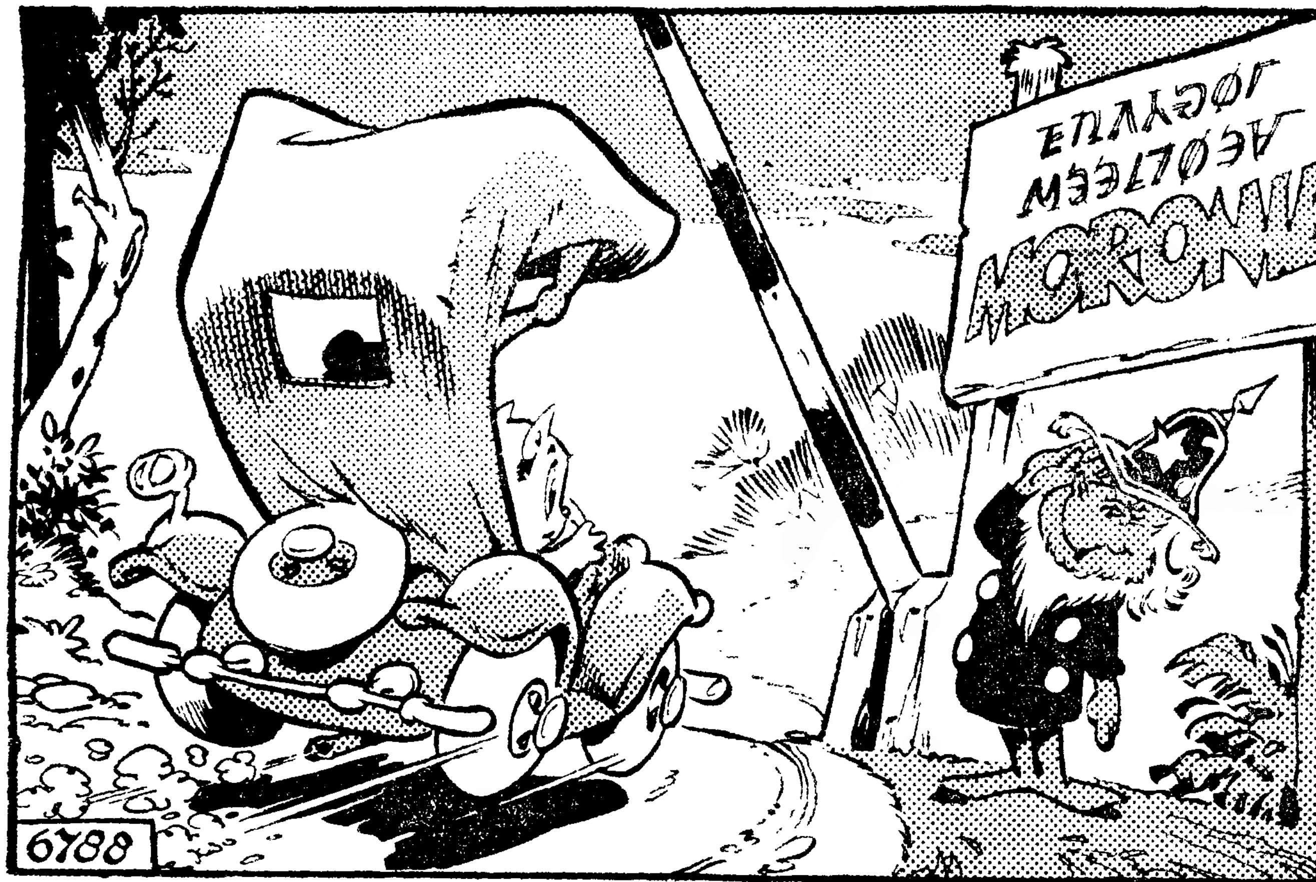
„Heel vreemd," zei Oele Lioen. „Helemaal niet vreemd bedoel ik. Er is geen geldmaker in het paleis, net als ik al zei!"

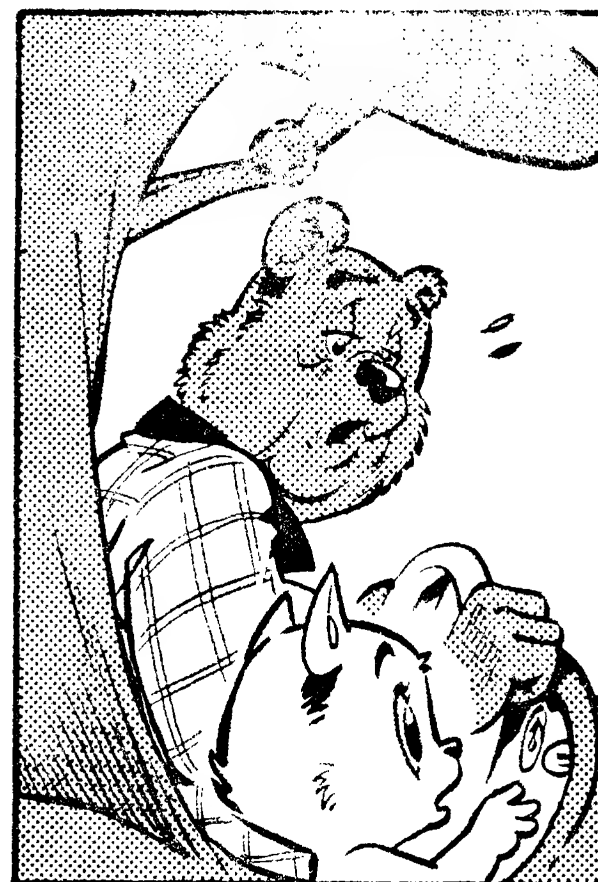
„Leugens!", riep de afgezette president uit. „Hoe kom je aan die kamer vol munten? Je maakt gebruik van een buitenlandse geldschieter, dat weet ik zeker! Maar ik zal met mijn getrouwen het paleis doorzoeken totdat die kwalijke figuur gevonden is — en als jullie proberen ons tegen te houden wordt er gevochten tot de laatste man! Het gaat om de onafhankelijkheid van Moronië. Vreemdelingen moeten hier geld uitgeven en niet maken; een kind kan dat begrijpen!"

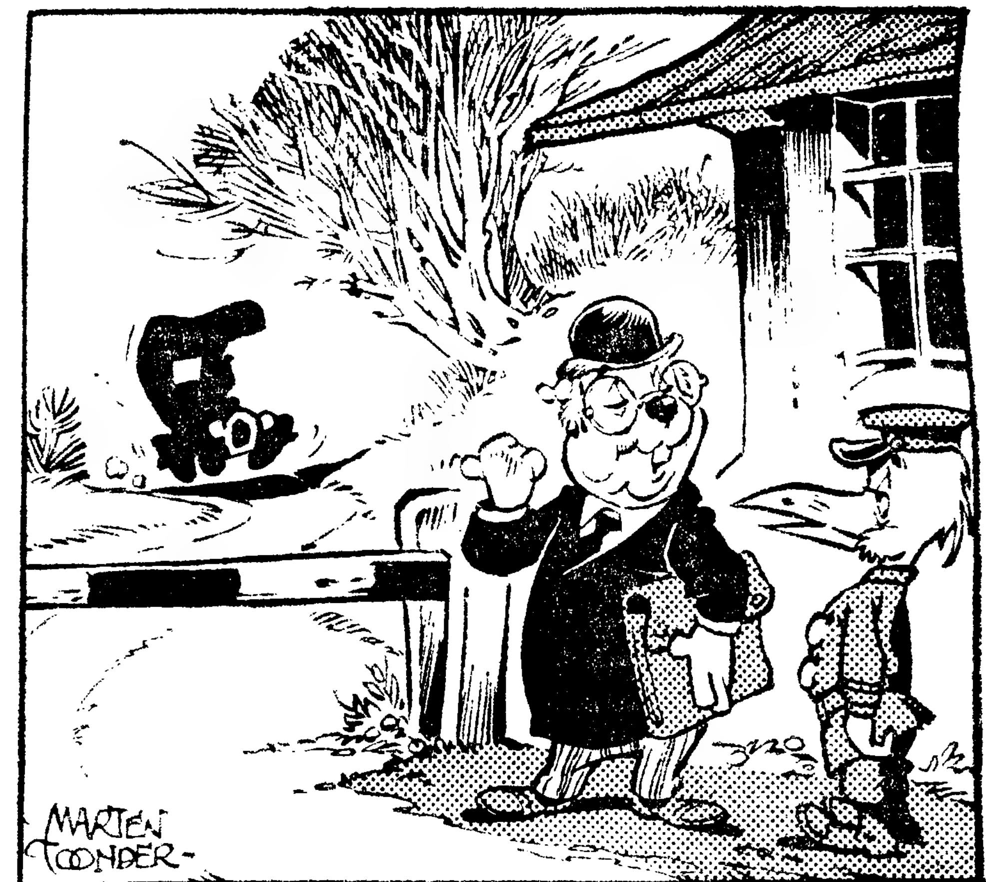
„Onzin!", gromde Lioen. „Weg met de kramerij!"

Zijn stem had echter een weifelende klank, en toen hij achter zijn gewezen collega terugliep naar het regeringsgebouw krabde hij peinzend onder zijn pet. Het was duidelijk dat de eenvoudige revolutionair niet sterk was in staatshuishoudkunde — en men kan zich dan ook afvragen hoe de revolutie verder is afgepen. Ik weet het niet, want op het moment dat de beide heren achter de fraaie deur verdwenen, keerde heer Ollie zich om en zette het op een lopen naar de Oude Schicht.

„Gauw, heer Bommel!" riep Tom Poes, die de motor al op gang had gebracht. „Spring er in voordat iemand zijn verstand gaat gebruiken!"

Heer Bommel dreef de Oude Schicht met grote snelheid door het prachtige vakantieland, totdat er een bord in het zicht kwam waarop stond: „Tot ziens in het mooie Moronië!"

„De grens!", sprak hij bedrukt. „Zouden ze ons doorlaten, jonge vriend? Ach, het is ver met mij gekomen! Als ik een uniform zie verschiet ik van kleur, zonder mij in te kunnen houden."

Maar hij had zich geen zorgen hoeven te maken. Buitenlanders die in een auto rijden kunnen geen vreemdelingen zonder middelen van bestaan zijn, en bovendien moet men een goede indruk nalaten met het oog op de toeristenindustrie.

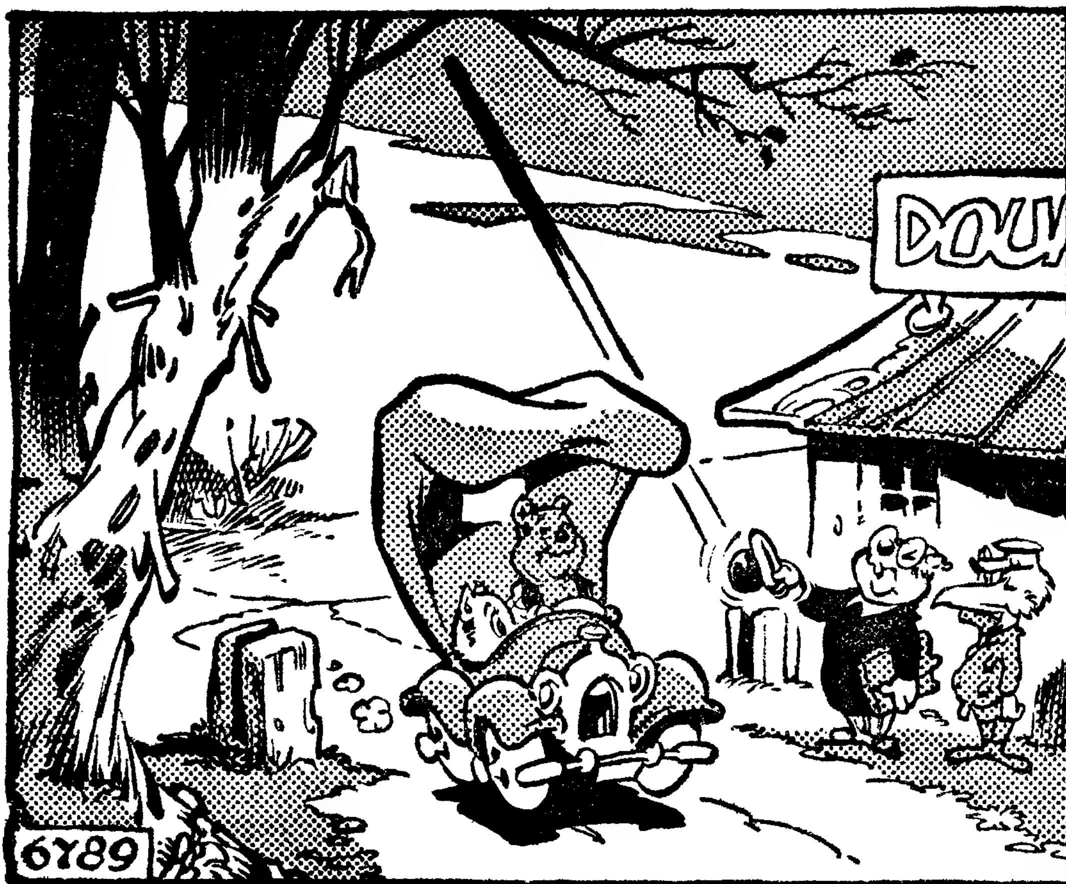
De dienstdoende grensbeambte haastte zich dan ook de slagboom te openen en hij groette beleefd toen het voertuig passeerde.

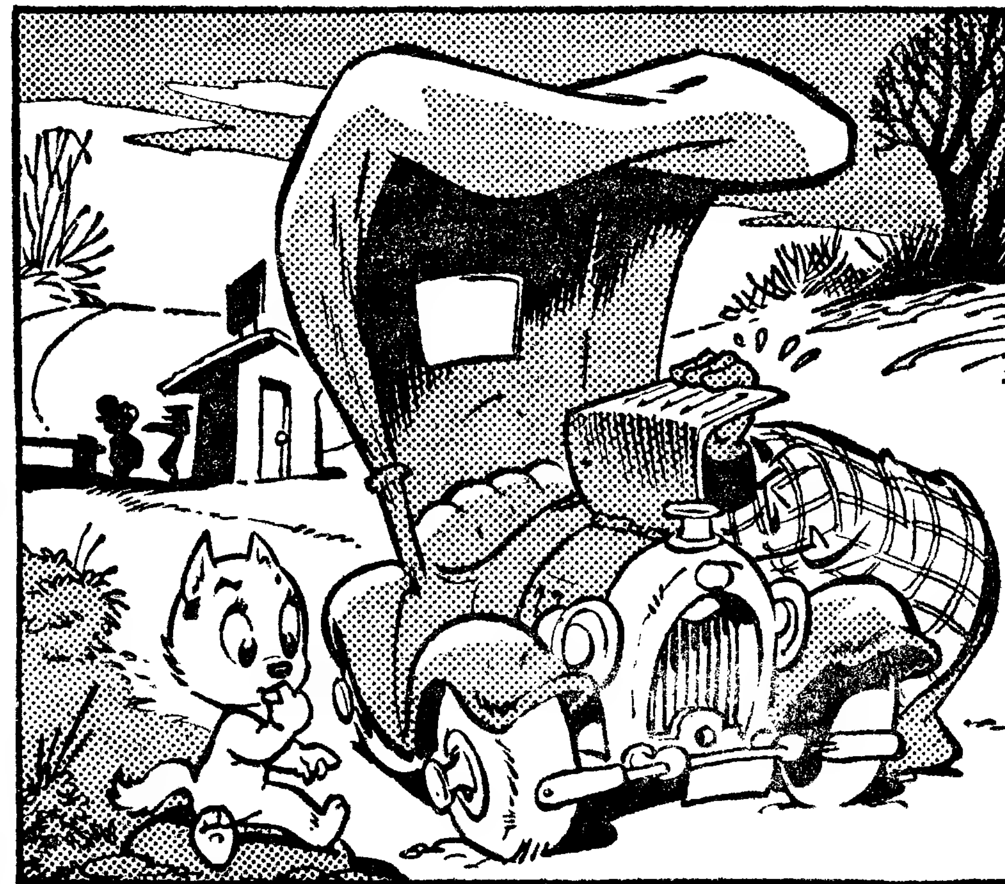
„Eindelijk iemand die zijn manieren kent!", zei heer Ollie oplevend.

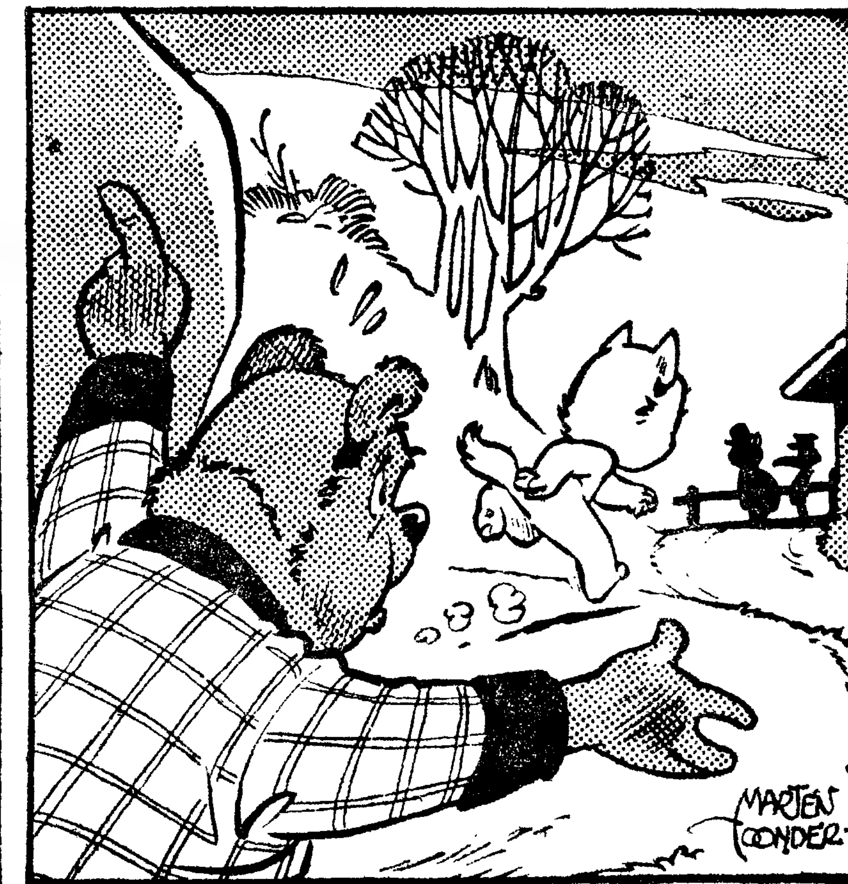
„Ja", zei Tom Poes. „Nu is het nog de kunst om in ons eigen land te raken zonder papieren. Laat mij het woord maar doen, heer Ollie!"

Heer Bommel schakelde inzakkend terug, en het raspende lawaai dat hij zodoende maakte trok de opmerkzaamheid van de ambtenaar-eersteklasse die juist de grenspost inspecteerde.

„Kijk", sprak deze. „Als dat de heer Bommel niet is. Laat die maar passeren, Krijtzetter! Hij is een van de meest oppassende belastingbetalers van het land."

Tot grote opluchting van heer Bommel opende de grenswachter de slagboom en schaarde zich naast de ambtenaar Dorknoper langs de weg om hem te laten passeren.

„Een vreemde vogel, die Bommel", sprak de laatste terwijl hij beleefd de hoed lichtte. „Geld speelt voor hem geen rol. En dat ondanks alle heffingen ineens, die ik heb toegepast! Tja, het valt niet mee om sommige vermogens tot een rechtvaardig gemiddelde terug te brengen. Men onderschat zo licht het werk van ons, ambtenaren-eerste-klasse!"

„We zijn weer in het vaderland, jonge vriend!", zei heer Ollie monter voorttuffend. „Nu kan ons niets meer gebeuren!"

Op hetzelfde moment begon de motor te sputteren, en na enige schokken stond het trouwe voertuig stil. De benzine was op, zoals heer Bommel na een langdurig onderzoek ontdekte.

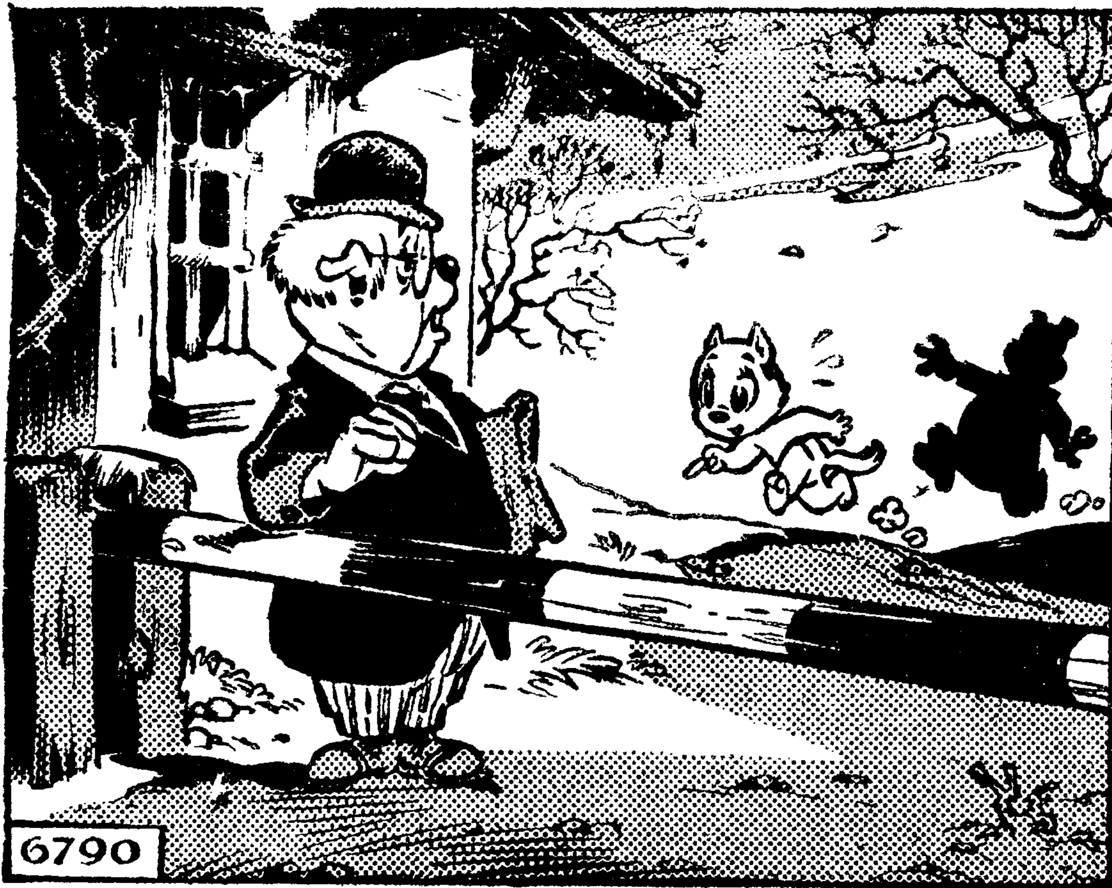
„Vervelend is dat nu", klaagde hij. „Gelukkig dat jij die geldmakersmunt van mij gekregen hebt, want anders zouden we raar staan te kijken. Vooruit, aan het werk, Tom Poes. Dan kunnen we de tank laten vullen."

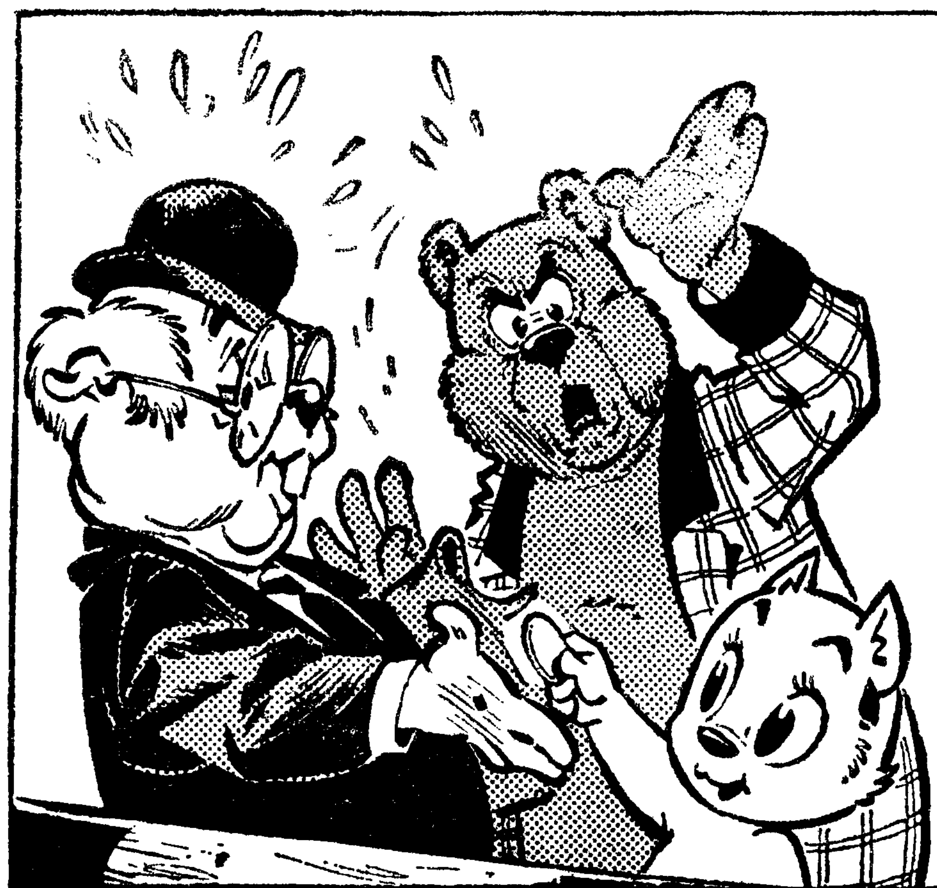
Tom Poes haalde het geldstuk onder zijn tong vandaan, waar hij het voor de veiligheid had opgeborgen en keek er peinzend naar.

„Die munt gebruiken we niet meer," zei hij. „Hij brengt ongeluk, en ik zat net te verzinnen hoe ik er van af kon komen. Maar ik weet het al!"

„W-wat bedoel je?" vroeg heer Bommel, het hoofd onder de motorkap uittrekkend. Maar in plaats van uitleg te geven holde Tom Poes naar de grenspost.

„Ho!" riep heer Ollie ontdaan. „Niet doen! Wat ga je doen, bedoel ik? We moeten toch geld hebben?!"

„Het moet prettig zijn om zoveel geld te hebben als die Bommel", sprak de heer Dorknoper tot zichzelf. „Nu denk ik natuurlijk als privaat-persoon en niet als ambtenaar — maar ik ben ook maar van vlees en bloed; dat wordt zo dikwijls vergeten......"

Op dat moment werd zijn aandacht getrokken door een naderend geroep en toen hij onthutst opkeek zag hij Tom Poes naderrennen, gevolgd door heer Bommel.

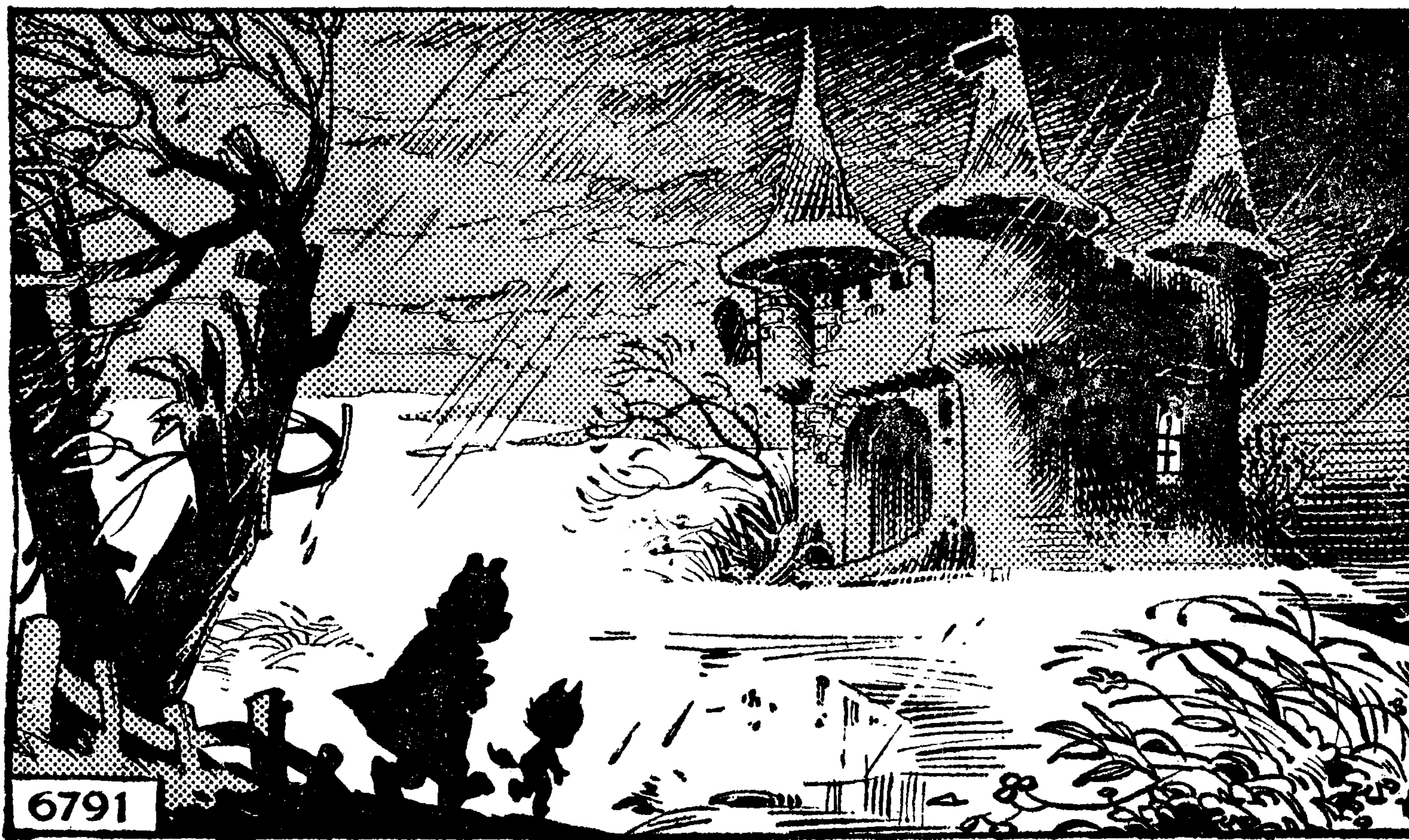
„Niet doen!", riep de laatste in grote nood. „Ik ben een heer zonder middelen van bestaan en we hebben dat geldstuk hard nodig!" Maar Tom Poes luisterde niet. Hij hield hijgend halt voor de ambtenaar-eerste-klasse en reikte hem een munt toe.

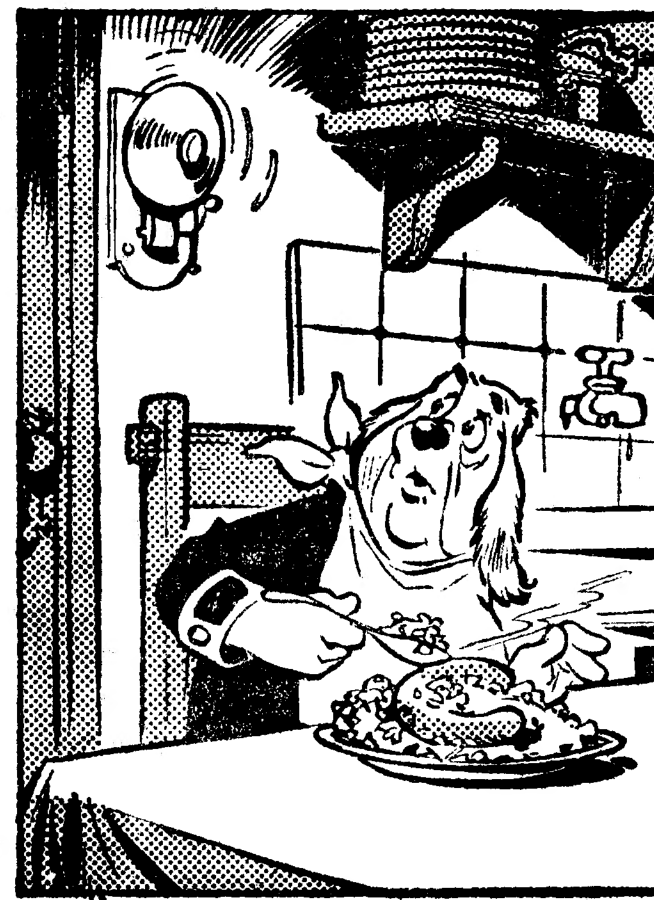
„Alstublieft", zei hij. „Dat is voor de belastingen. Boek het maar als gewetensgeld of zo."

„Een florijn!", prevelde de beambte verbaasd. „Maar die kan ik zo maar niet verantwoorden! Wanneer dit gewetensgeld is heeft er een ontduiking plaatsgehad dat is duidelijk. Nu ben ik de kwaadste niet, en ik ben bereid een regeling te treffen, maar dan moet u even mee naar binnen komen, zodat wij de aangelegenheid rustig kunnen bepraten"

„Niet doen!", riep heer Bommel, naar voren dringend. „Ik heb die munt nodig om naar huis te komen!"

„Geen gewetensgeld dan!", zei Tom Poes haastig. „Stort die florijn maar in het fonds voor noodlijdende ambtenaren, maar houd hem! Kom heer Ollie, we gaan lopen. De oude Schicht kan wel worden opgehaald." Heer Ollie keek enige ogenblikken met rollende ogen naar het geldstuk terwijl er zenuwtrekkingen door zijn vingers voeren. Toen volgde hij Tom Poes en het geluid van zijn toornige stem verstierf langzaam in de verte.

Op een late middag naderden Tom Poes en heer Ollie slot Bommelstein. De storm gierde om de oude torens en een koude regen sloeg de eenzame wandelaars in het gelaat, zodat ze doorweekt en ademloos voorttobden.

„Wat een thuiskomst", klaagde heer Bommel met kille lippen. „Verhongerd en door en door verkleumd. Wat moet er van mijn tere gezondheid worden! Maar daar denk jij niet aan; het is jouw schuld, dat ik hier als een vagebond door de modder sleep..."

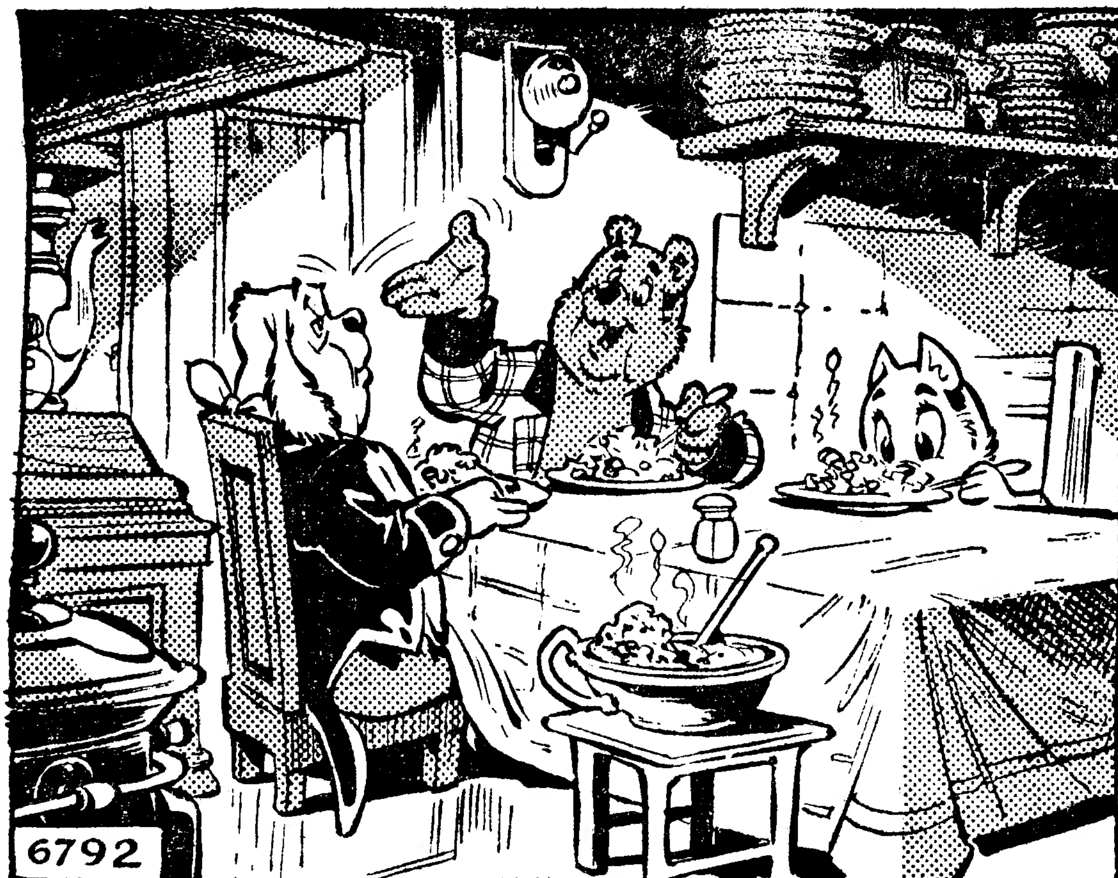
„We zijn er haast", zei Tom Poes troostend. „Ik wil wedden, dat Joost nog wel iets voor ons heeft. En wanneer u eenmaal weer droog bent en een volle maag hebt zult u er wel anders over gaan denken." Heer Ollie zweeg uitgeput, maar hij stapte wel door zodat ze al spoedig op de stoep stonden en aan konden bellen.

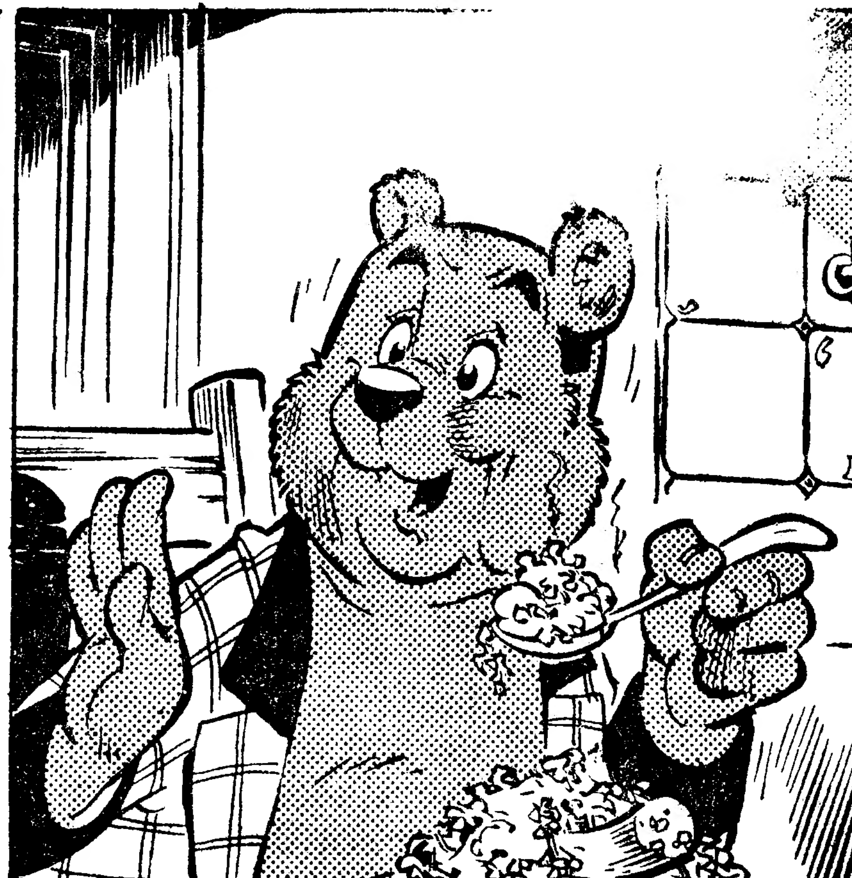
Hierdoor werd de trouwe bediende gestoord in zijn avondmaal. Hij keek op van zijn worst en legde berustend zijn eetgerei neer.

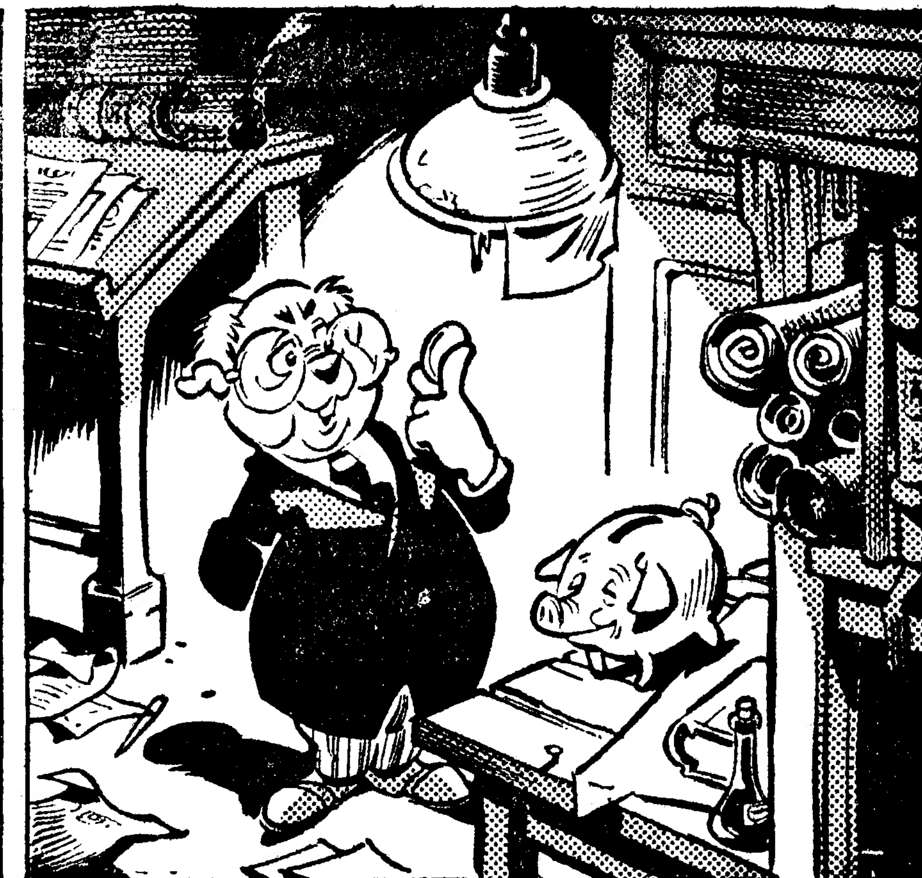
„Dat moet heer Olivier zijn", sprak hij tot zichzelf. „Wanneer hij thuiskomt van zijn reizen pleegt hij dat altijd omstreeks dit uur te doen, wanneer men mij toestaat. Waarschijnlijk heeft hij zijn sleutel verloren!"

Zo denkende repte hij zich naar de voordeur en deed open.

„Welkom thuis!", riep hij medelevend. „U ziet er een weinig onderkomen uit, als ik zo vrij mag zijn. En ik heb niet helemaal op u gerekend, zodat ik maar een eenvoudig hapje klaar heb staan voor mezelf. Heel betreurenswaardig; u ziet er uit of u iets zou kunnen gebruiken, met uw goedvinden."

Joost ging heer Bommel en Tom Poes voor naar de keuken, waar een aangename warmte en de geur van zuurkool hingen. Heer Ollie kwam dan ook al spoedig weer tot zichzelf, vooral nadat hij voor de derde keer zijn bord had volgeschept.

„Kijk, hier houd ik nu van", sprak hij met hernieuwde levensvreugde. „Een eenvoudig, doch voedzaam maal in een vriendelijke omgeving.. zonder frieten, ...als je begrijpt wat ik bedoel."

„Was uw vakantie niet naar genoegen?", vroeg de bediende belangstellend. Deze vraag was voor heer Bommel voldoende om een verslag van de reis te geven en ook van de belangrijke rol, die hij in de revolutie gespeeld had.

„Hoe dat, zonder mij, is afgelopen weet ik niet" besloot hij. „We zullen het wel in de krant lezen. Maar het wordt natuurlijk niets, omdat men zonder een buitenlandse geldmaker op de toeristenindustrie is aangewezen."

„Toerisme is zo gek nog niet wanneer u me toestaat", begon Joost dromerig. „Toen ik het vorige jaar met vakantie was...." Heer Ollie onderbrak hem.

„Het was aardig, dat van die geldmakersmunt", hernam hij. „Op mijn aandringen heeft de jonge vriend hier dat ding aan Dorknoper gegeven. Nu is hij dus weer in omloop, maar niemand weet welke krachten hij bezit! Een grappig idee! Die ambtenaar weet niet dat hij eigenlijk een geldmaker zou kunnen worden."

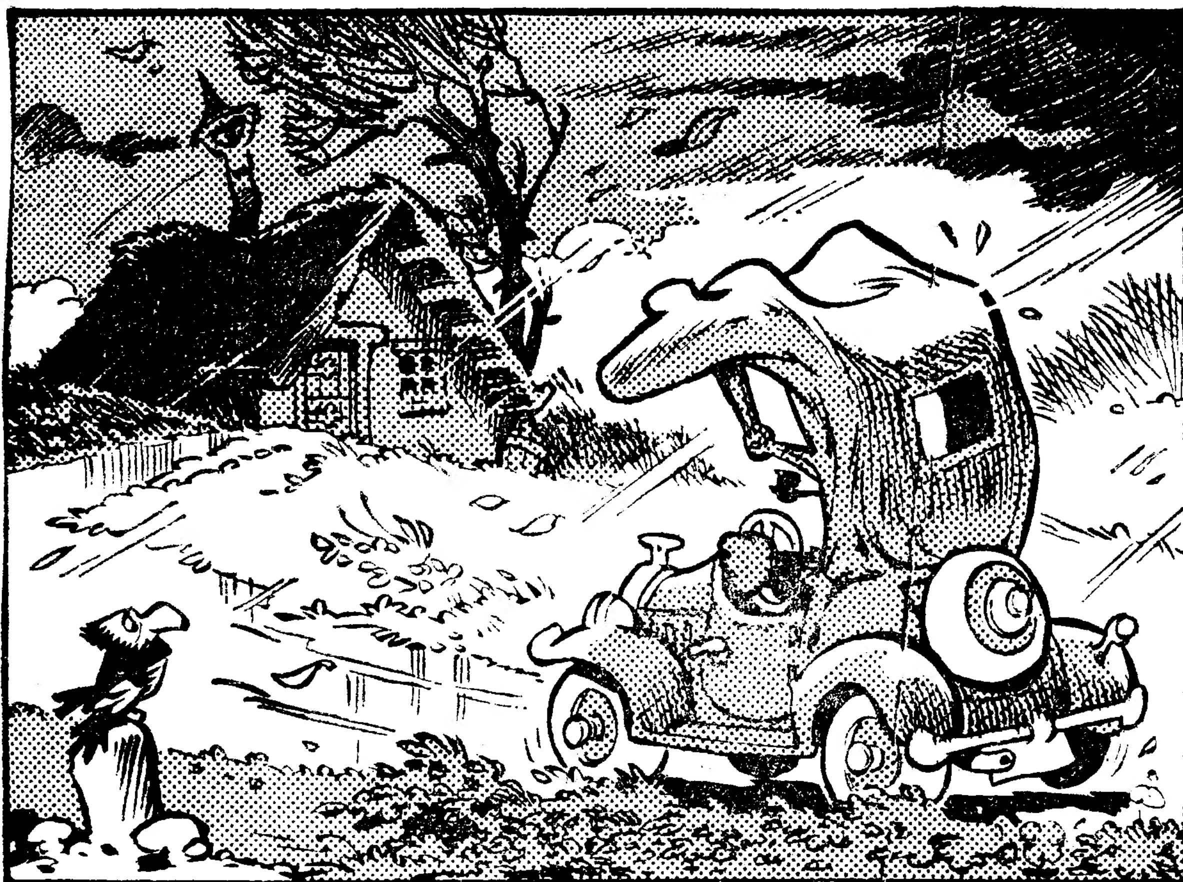
Inderdaad wist de heer Dorknoper dat niet. Hij stond die avond in zijn stoffig kantoor en keek peinzend naar het geldstuk.

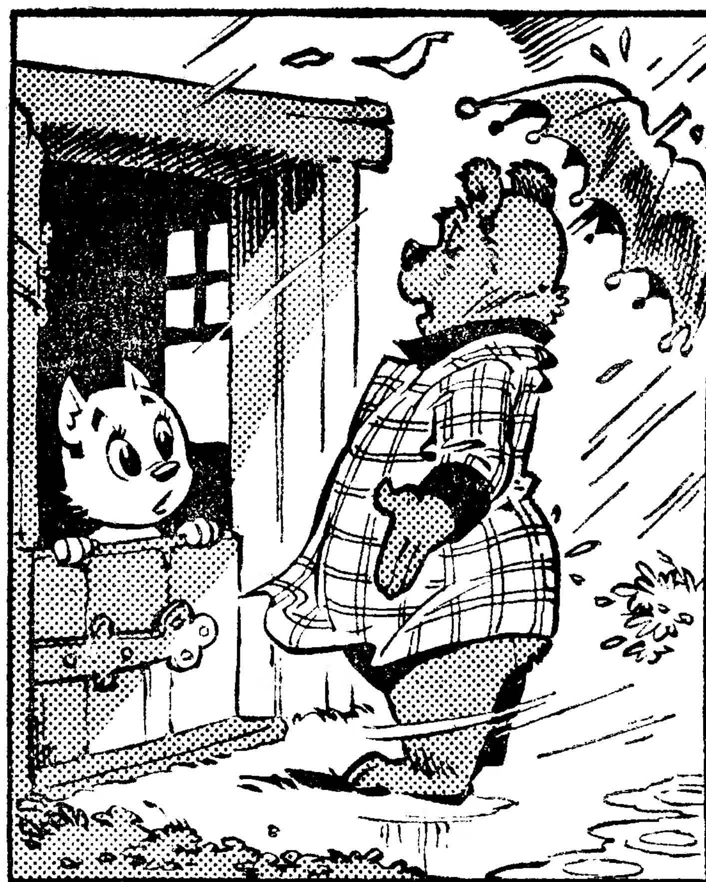
„Er is iets vreemds aan deze florijn", zei hij tot zichzelf. „Hij is niet geheel zuiver, dat voel ik als ambtenaar-eerste-klasse meteen. Maar ach, wanneer ik hem in het fonds voor achtergebleven ontvangers doe kan hij weinig kwaad."

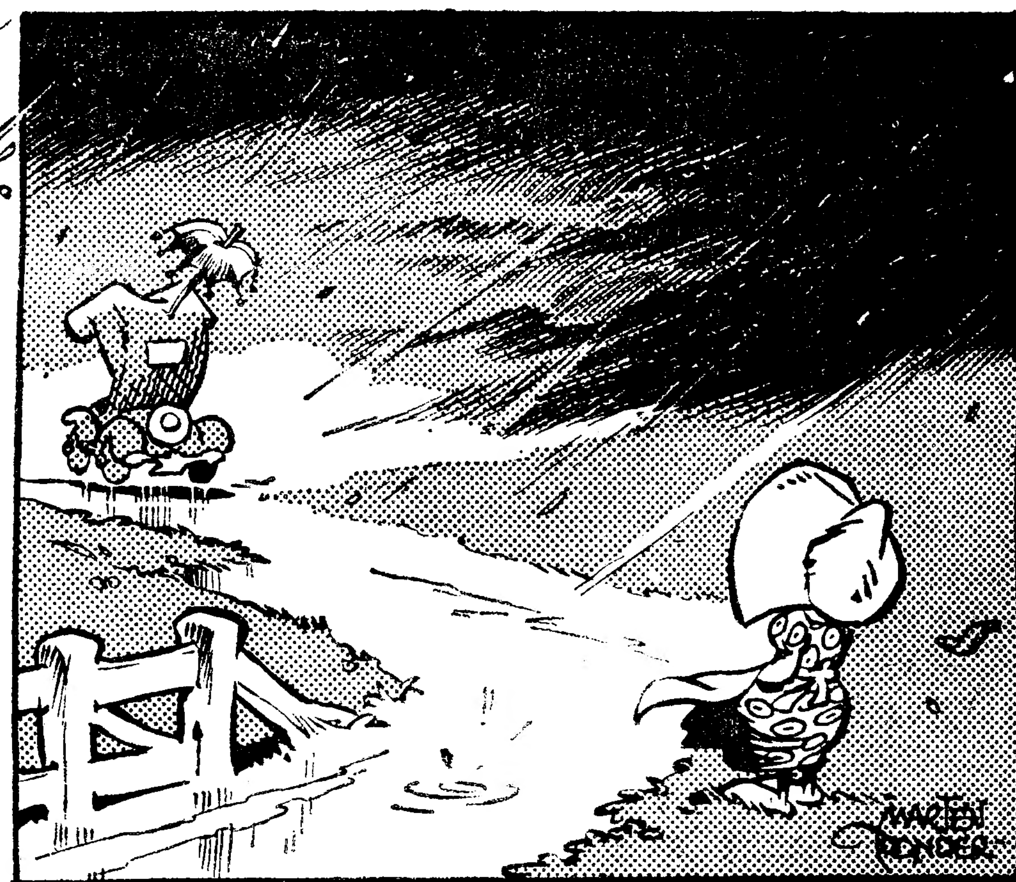
En met deze gedachte liet hij het metaal in de fondspot glijden.

EINDE VAN DIT VERHAAL

700108

Het was herfst geworden en een kille zuidwester joeg donkere wolken langs het zwerk en bladeren van de bomen, zodat het prettig was om thuis bij de kachel te zitten. Dat deed Tom Poes dan ook.

Hij luisterde tevreden naar het bulderen in de schoorsteen totdat hij boven de natuurgeluiden uit het geronk van een naderende motor waarnam.

Voor zijn deur hield het stil en een beetje ongerust stond hij op uit zijn gemakkelijke stoel om open te gaan doen. Het was zoals hij reeds gevreesd had; voor hem stond heer Bommel, die een regenscherm boven het hoofd en een vastberaden trek op het gelaat droeg.

„Ik heb een verrassing voor je, jonge vriend", sprak hij.

„U gaat toch niet met vakantie?", vroeg Tom Poes.

„Precies", riep heer Ollie uit. „Hier is het niets gedaan voor een heer met een teer gestel. Kijk maar eens naar de lucht die daar aankomt! Héél drukkend voor mijn fijnbesnaard gevoelsleven, zeg nu zelf! Daarom ben ik naar een reisbureau gegaan en dat heeft me een goede raad gegeven.

„Ik weet een prima streek voor u!" zei die reisheer tegen me. „Een mild klimaat, een gastvrije bevolking, en het aardige is dat het hele land op vreemdelingen is ingesteld. Daar kunt u van profiteren, vooral nu alle eenvoudige lieden weer aan het werk zijn U hebt daar het rijk alleen." Dat zie hij en daarom gaan we naar Moronië."

„We?", vroeg Tom Poes wat bedremmeld.

„Dat was de verrassing", legde heer Bommel uit. „Jij mag mee, dat is gezelliger."

Tom Poes knikte berustend. Hij pakte zijn tandenborstel, stapte in de Oude Schicht en daarop gaf heer Ollie gas en reed de natte weg af. Zodoende verdwenen ze voor enige tijd uit de krant, want vreemd genoeg was het niet mogelijk contact met hen te krijgen. Wat er in Moronië gebeurd is zullen we pas op 4 november te weten komen....

69 100b

HEER BOMMEL en de onbetaalbare reis